

Συν - κατοικώντας με ένα μουσείο

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Διπλωματική Εργασία
Ακαδημαϊκό έτος: 2016
Επιβλέπων καθηγητής: κ.Τριανταφυλλίδης Γ.
Φοιτήρια: Πλατανιώτη Ηλέκτρα

Ευχαριστώ από καρδιάς τον καθηγητή μου κ. Τριανταφυλλίδη Γεώργιο για την πολύτιμη βοήθεια του και την καθοδήγηση του, καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας καθώς και για την άψογη συνεργασία που είχαμε.

Οφείλω ένα τεράστιο ευχαριστώ στους πολυτιμότερους φίλους, συνεργάτες, συμφοιτητές και πλέον συναδέλφους μου: Ροβέρτο και Σεμρά, για τις άψογες συνεργασίες μας και για όλες τις στιγμές που ήταν δίπλα μου όλα αυτά τα χρόνια σπουδών μου. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους φίλους μου: Αντωνία, Βάσω και Στέλιο για την πολύτιμη βοήθεια τους και τις συμβουλές τους. Ευχαριστώ τη Μαρία για την ακλόνητη πίστη της σε εμένα και για τη βοήθεια που μου προσέφερε. Ευχαριστώ το Μίλτο που ήταν κοντά μου και μου έδινε κουράγιο και δύναμη.

Τέλος, το μεγαλύτερο ευχαριστώ οφείλω στους γονείς μου, γιατί είναι η αιτία που πετυχαίνω τους στόχους μου και κυνηγάω τα όνειρά μου, κάνοντας τα πραγματικότητα ...χάρη σε αυτούς είμαι εδώ !

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	σ.7	Βιβλιογραφία.....	σ.211
Γνωριμία με τον τόπο - Βόλος.....	σ.11		
Αγγνώριση τοποθεσίας.....	σ.27		
Η ιδέα.....	σ.47		
- Βασική ιδέα - Στόχος.....	σ.51		
Ερεθίσματα - Μαθητείες.....	σ.57		
Τελική πρόταση.....	σ.89		
- Χωροθέτηση - Βασικές χαράξεις - Χαρακτήρας Προγράμματος..	σ.95		
- Λειτουργία	σ.121		
- Σχέδια Κατόψεων.....	σ.137		
- Σχέδια Τομών.....	σ.163		
- Σχέδια Όψεων.....	σ.177		
- Μορφή και Κατασκευή.....	σ.193		
- Υλικά - Κατασκευαστικές λεπτομέρειες.....	σ.203		

Περίληψη

Η Παρούσα διπλωματική εργασία αφορά την ανάπτυξη της Πλατείας Πανεπιστημίου, στο Βόλο και των δύο εκατέρωθεν οικοδομικών τετραγώνων, σε συνδιασμό με την ανάδειξη του πανεπιστημιακού κτιρίου της καπνοβιομηχανίας Ματσάγγου, όπου θα φιλοξενηθεί το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Η πλατεία Πανεπιστημίου βρίσκεται στο κέντρο της πόλης με όρια του οικοπέδου της τον πολυσύχναστο εμπορικό πεζόδρομο της Ερμού, την κυριότερη οδική αρτηρία εξόδου από την πόλη και τις οδούς Δημητριάδος, Ιωλκού, Κουταρέλια. Η συγκεκριμένη πλατεία δημιουργήθηκε αφενός για να αναδείξει το ιστορικό κτίριο της καπνοβιομηχανίας Ματσάγγου και αφετέρου με τη δημόσια χρήση της να διευρύνει τον ορίζοντα της πόλης.

Ερέθισμα για την εκπόνηση της παρούσας αποτέλεσε το γεγονός, ότι ο συγκεκριμένος χώρος, ευρισκόμενος στην καρδιά της πόλης & κατέχοντας μια εντελώς κεντροβαρική θέση σε αυτή, προσφέρεται για ευρύτερη αναμόρφωση, που θα έχει σαν αποτέλεσμα την κάλυψη ευρύτερων - πολυδιάστατων αναγκών. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένας πολυδύναμος χώρος, ο οποίος αφενός θα μπορέσει να καλύψει ήπιες οικιστικές ανάγκες με την προσφορά μοντέρνων εργασιακών χώρων, γραφείων, μικρών κατοικιών και αφετέρου θα ενισχύσει την πολιτιστική - πολιτισμική δραστηριότητα της πόλης με την δημιουργία ενός σύγχρονου μουσείου, αιθουσών εκδηλώσεων - προβολών. Παράλληλα μέσα από χειρονομίες - υποδομές, ζητούμενο είναι η ενθάρρυνση και εξυπηρέτηση ήπιων αθλητικών δραστηριοτήτων, περιπάτων, δρώμενων αλλά και στάσεων, χαλάρωσης των πολιτών, όλων των κοινωνικών ομάδων, χωρίς διακρίσεις μέσω μιας αρμονικής & λειτουργικής συνύπαρξης. Υπάρχει η φιλοδοξία, μέσω της σχεδιαζόμενης διαμόρφωσης, η πλατεία, να εξελιχθεί σε χώρο με διπλή υπόσταση, από τη μια να υποδέχεται τις όποιες καθημερινές - συνήθειες συμπεριφορές κι από την άλλη, παράλληλα με ένα ιδιότυπο τρόπο να τις διαμορφώνει, να δημιουργεί νέες προκλήσεις & ερεθίσματα, να ενθαρρύνει την κοινωνική συνεύρεση & τις αυθόρμητες δραστηριότητες, ασχέτως της περιξυκνής δόμησης. Συγκεράζοντας ίχνη από μνήμες του παρελθόντος και αναγκαιότητες που προκύπτουν από τη καθημερινότη-

τα, καλείται να αποτελέσει ζωτικό πόλο έλξης, σημείο αναφοράς για το μέλλον, που θα καθορίσει την φυσιογνωμία της πόλης και θα αποτελέσει το ισχυρότερο τοπόσημό της. Έχοντας το πλεονέκτημα της γειννίας με το Πανεπιστήμιο, μπορεί να μετεξελιχθεί σε μια μικρή πόλη, μες το όλον της πόλης, όπου από τη μια θα εκτυλίσσονται τα συνηθισμένα κοινωνικά δρώμενα κι απ'την άλλη θα ενθαρρύνεται η διαφορετικότητα, θα αποκαλύπτονται απρόοπτα και εκπλήξεις, θα διαμορφώνονται νέες συνήθειες- συμπεριφορές. Επιτυχία θα αποτελέσει η εξέλιξή της σε ένα νέο σκηνικό, που θα φιλοξενεί μια συλλογή εναλασσόμενων εικόνων & εμπειριών, οι οποίες θα πλουτίζουν μοναδικά το νού και θα ευχαριστούν την ψυχή.

Abstract

The present diplomatic work concerns the urban renewal of University Square in Volos, and also two at both sides building squares , in combination with the appointment of the academic building of the tobacco industry Matsaggou, where will be entertained the Department of Economic Sciences of University of Thessaly.

The University Square is found in the center of the city. The limits of the plot are the busy pedestrian shopping street of Ermou, the main exit road artery of the city and the roads Dimitriadou, Iolkou, and Koutarelia. The particular square was created , on the one side, in order to elect the historical building of the tobacco industry Matsaggou, and ,on the other side, in order to enlarge the horizon of the city, with its public use.

Stimulus for the development of this thesis was the fact, that the specific location, situated in the heart of the city and possessing a completely important position in it, is offered for a wider reformation. The result will be the cover of the wider - multidimensional needs. The aim is to create a multifunctional space, which, on the one hand, will be able to cover the minor housing needs by offering modern labour spaces, offices, small residences and, on the other hand, will also strengthen the cultural activity of the city with the foundation of a modern museum and halls of events- projections. At the same time, through gestures and infrustructures, the aim is to encourage and serve soft sport activities, walks, events and attitudes as well as the relaxation of citizens of all social groups, without discrimination, via a harmonious and functional coexistence. There is the ambition, the square to be developed in a space with double substance ,through a planned configuration . On the one hand any daily - normal behaviors can be received and , on the other, they can be shaped in a peculiar way , creating new challenges and stimulus, encouraging social intercourse and spontaneous activities, regardless of the dense layout. By bringing together traces of memories of the past and the necessities arising from the daily routine, should constitute a vital pole of attraction, a benchmark for the future, which will determine the character of the city

and will be the strongest landmark. Having the advantage of adjacency to the University, can be developed into a small town, into the whole city. There, not only the usual social activities will take place , but also the diversity will be encouraged , will be revealed unexpected and surprises, and new behaviors and habits will be formed. Success will be the development in a new setting, which will entertain a collection of alternating images and experiences, that will enrich unique the mind and delight the soul.

Γνωριμία με τον τόπο

PARKI
AG. KYNSTANTINI

SIRIANSKI
BULVARI

Ο Βόλος

Από μια σειρά εκδοχών, η οποία περιλαμβάνει και την παραφθορά του ονόματος Ιωλκός, ο Δ. Κ. Τσοποτός προκρίνει το ελληνικό όνομα Βόλος, που σημαίνει τον τόπο και τον τρόπο που πέφτουν τα δίχτυα στη θάλασσα. Είναι παράγωγο της λέξης Βολή. Κι αυτό επειδή στην περιοχή υπήρχαν ψαράδες. Το Γόλος, ο Τσοποτός το θεωρεί παραφθορά του Βόλος. Άλλοι πάλι υποστηρίζουν ότι η ονομασία Βόλος προήλθε από το όνομα Φόλος, που κατά την μυθολογία ήταν πλούσιος γαιοκτήμονας της περιοχής. Αντίθετα, ο Άθως Τριγκώνης, ξεκινώντας από το Γόλος, βρίσκει ότι το τοπωνύμιο παράγεται από το σλαβικό *gol*, που σημαίνει γυμνός, φαλακρός ή από το *golos* που σημαίνει έδρα Διοίκησης.

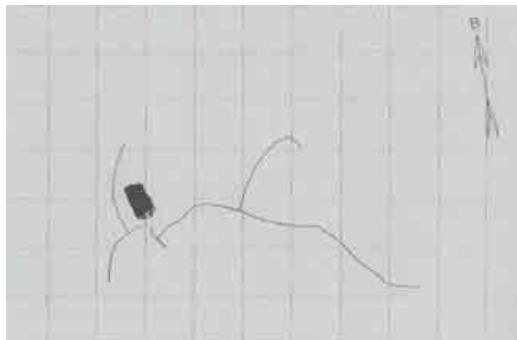
Την ίδια άποψη υποστηρίζουν ο Γιάννης Κορδάτος και ο γλωσσολόγος Γ. Ν. Χατζηδάκις.

Η αποδοχή αυτής της εκδοχής, υποστηρίζεται από την εξής ιστορική πραγματικότητα¹¹ : Στα τέλη του 8ου αιώνα, η Θεσσαλία υπέστη πολλές επιδρομές από Σλάβους οι οποίοι πλημμύρισαν την περιοχή μεταξύ Βελεστίνου και Βόλου.

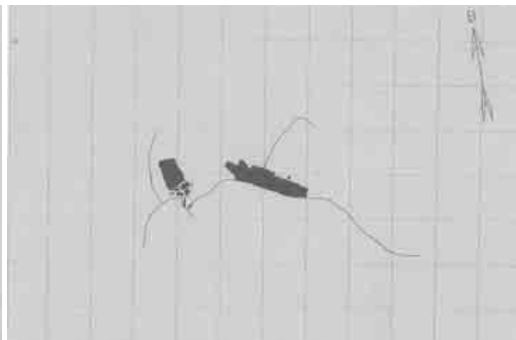
Ο Βόλος θεωρείται μια πόλη με πλούσιο ιστορικό και μυθολογικό παρελθόν. Έχει ζωντανές δυνάμεις που με τη πλήρη ενεργοποίηση τους μπορούν όχι μόνο να αποτρέψουν τη παραγωγική, κυκλοφοριακή και αστική υποβάθμιση της πόλης, αλλά και να χαράξουν μια νέα σταθερή και δυναμική πορεία με τη πάροδο των χρόνων¹².

¹¹ <http://dimosvolos.gr/?cat=49>, (προσπ. 10/7/16)

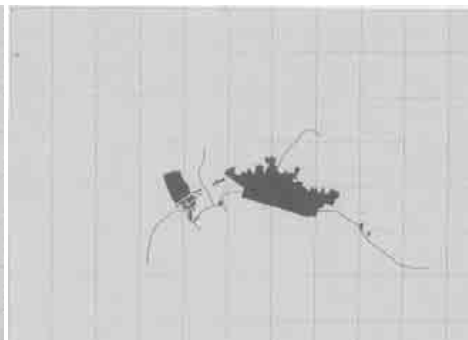
¹² επιμ. Δημόγλου, *Βόλος ένας αιώνας*, Α τόμος, Βόλος: 1999, σ.12

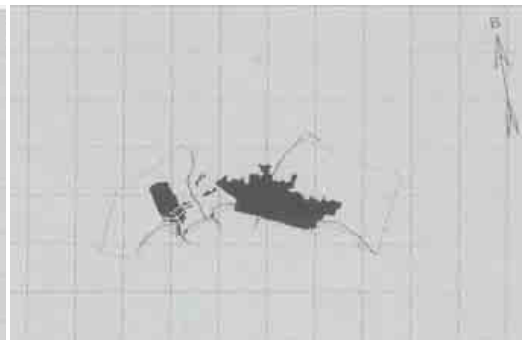
εικ.2: Η έκταση της πόλης κατά τον 18ο αιώνα και το 1840. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

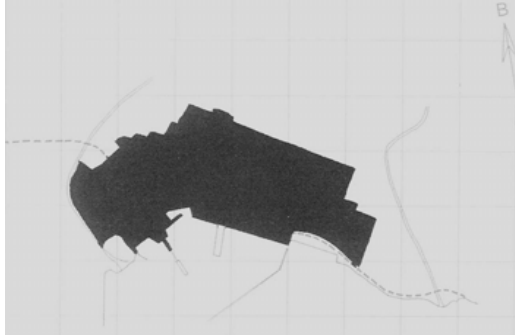
εικ.3: Η έκταση της πόλης το 1860. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

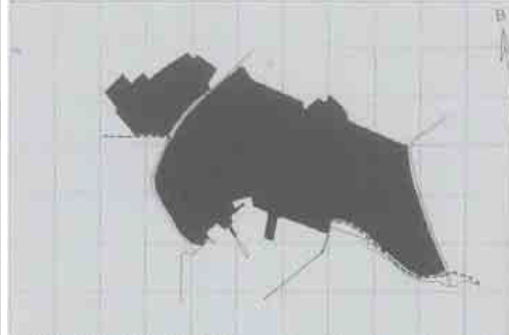
εικ.4: Η έκταση της πόλης το 1881. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

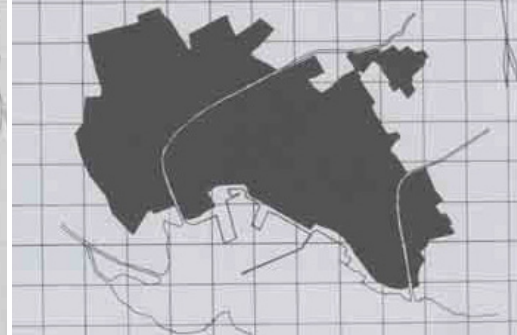
εικ.5: Η έκταση της πόλης το 1882. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

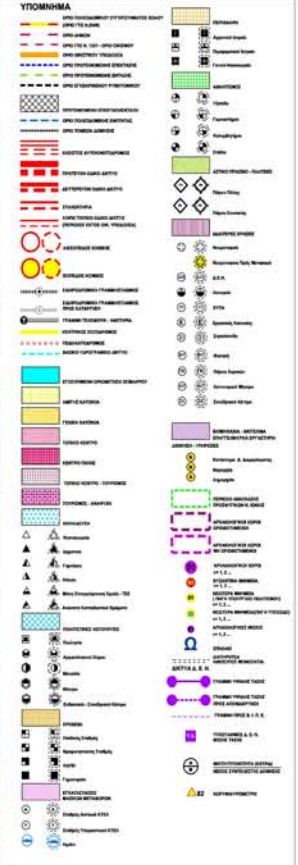
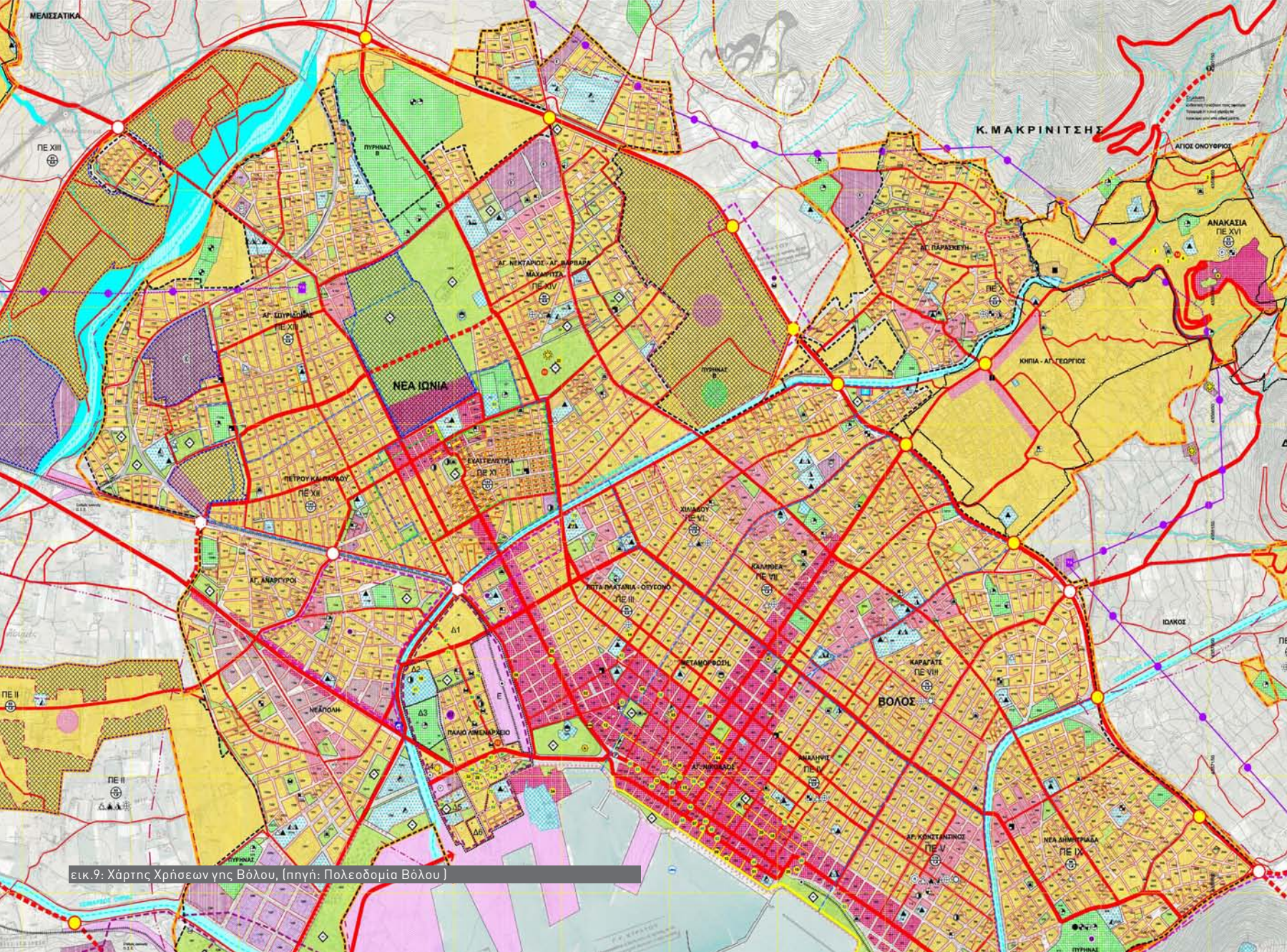
εικ.6: Η έκταση της πόλης το 1917. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

εικ.7: Η έκταση της πόλης το 1947. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

εικ.8: Η έκταση της πόλης το 1971. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΛΑΣΣΗΣ
ΝΟΜΟΣ ΒΟΛΟΣ

Αναθέτωση - Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχέσιου
Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου

Β' ΣΤΑΔΙΟ
ΠΡΟΤΥΠΟ

ΒΟΛΟΣ - Ν. ΟΝΟΥΣΙΟΥ, ΑΝΑΚΑΣΙΑ, ΑΖ. ΟΝΟΥΣΙΟΥ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ: Β | 2 | 3 | 1 | 1

Σχέδιο (απόφαση)

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
1	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	1	1
2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	2	2
3	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	3	3
4	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	4	4

εικ.9: Χάρτης Χρήσεων γης Βόλου, (πηγή: Πολεοδομία Βόλου)

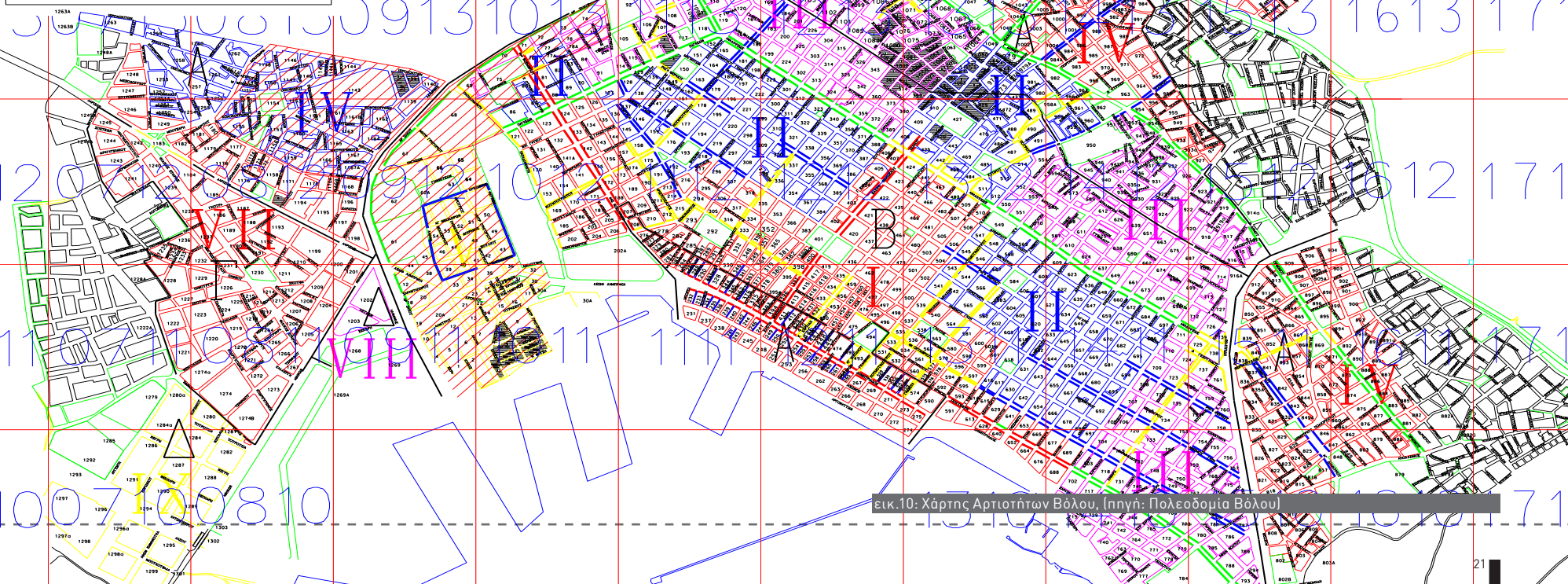
ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΤΥΦΟΣ (m)
I	2.70	22.00
II	2.40	19.50
III	2.10	17.50
IV	1.80	16.50
V	1.60	16.50
VI	1.40	16.50
VII	1.20	16.50 ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΩΝ
	1.60	16.50 ΜΗ ΟΧΛΙΣΤΕΣ ΒΙΟΜΗΧ ΒΙΟΤΕΧΝ ΑΠΟΒΗΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΦ ΕΠΙΧΩΜΩΝ ΤΡΑΠ ΑΣΦΑΛΤΟΣ ΓΡΑΒΙΑ
VIII	0.80	15.00
IX	1.60	ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΩΝ ΜΗ ΟΧΛΙΣΤΕΣ ΒΙΟΜΗΧ ΒΙΟΤΕΧΝ ΑΠΟΒΗΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΦ ΕΠΙΧΩΜΩΝ 16.50

ΑΡΤΙΟΤΗΤΕΣ				
ΠΡΟΣΩΠΟ	ΕΜΒΑΔΟ (m)			
ΤΟΜΕΑΣ	A*	B*	Γ*	Δ**
ΠΡΟ 18/12/85	10/200	10/200	15/400	16/1000
ΠΡΟ 9/6/73	7/100	8/150	13/300	
ΠΡΟ 14/6/58	5/35	7/70	7/70	
ΠΡΟ 12/6/69				13/500
*** ΚΑΤΑ ΚΑΝΟΝΑ	10/200	10/200	15/400	16/1000
ΒΔ	19/2/59 ΦΕΚ	34/Α/59		
* ΒΔ	4/6/58 ΦΕΚ	89/Α/58		
** ΒΔ	29/4/69 ΦΕΚ	117/Δ/69		
*** ΜΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΜΟ ΧΩΡΟ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΠΛΑΤΡΑΣ 5m ΚΑΙ ΕΜΒΑΔΟΤ 50m ²				

- ΠΡΟΚΗΠΟ ΠΛΑΤΟΣ 4.0 Μ.
- ΠΡΟΚΗΠΟ ΠΛΑΤΟΣ 3.0 Μ.
- ΠΡΟΚΗΠΟ ΠΛΑΤΟΣ 1.50 Μ.
- ΣΤΟΑ ΠΛΑΤΟΣ 4.0 Μ.
- ΣΤΟΑ ΠΛΑΤΟΣ 3.0 Μ.

ΦΕΚ 465/Δ /11-5-94(Α.Ν.1795/25-4-94)

- ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
- ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

εικ.10: Χάρτης Αρτιοτήτων Βόλου, (πηγή: Πολεοδομία Βόλου)

εικ.11: Ο Βόλος από μακριά, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

Αναγνώριση τοποθεσίας

εικ.12: Τοπογραφικό Βόλου όπου με χρώμα παρουσιάζεται η επιλογή οικοπέδου μας, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

Η πόλη του Βόλου παρουσιάζει μια συμπαγή μορφή δόμησης, χωρίς ιδιαίτερα υψηλή πυκνότητα αλλά με ελάχιστους δημόσιους χώρους στο κέντρο της. Από το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο του 1882, στο ρυμοτομικό σχέδιο του 1930, το σχέδιο επεκτάσεων του 1956 αλλά και στο Γ.Π.Σ. του 1985 με την αναθεώρησή του το 1992, η ποιότητα του αστικού χώρου και η δημιουργία ελεύθερων κοινοχρήστων χώρων αποτελεί διαχρονικά βασικό στόχο του. Η έλλειψη κοινοχρήστων χώρων στον εσωτερικό ιστό της πόλης εξισορροπείται ως ένα βαθμό από την παραθαλάσσια ζώνη, δηλαδή το κεντρικό κρηπίδωμα μέχρι την περιοχή του Αναύρου με μήκος περίπου 17χλμ. Επίσης, σημαντική προσφορά σε κοινοχρήστους χώρους έγινε και με τις αναπλάσεις παλιών βιομηχανικών περιοχών και κτιρίων, μισημαντικότερη αυτή του πλινθοκεραμοποιείου Τσαλαπάτα, έπειτα από χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού προγράμματος URBAN I (1994-1999). Συνολικά το Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου προσαύξησε την επιφάνεια δημοσίων χώρων του κατά περίπου 40 στρέμματα, από την επανάχρηση όλου του βιομηχανικού αποθέματος τις τελευταίες δεκαετίες.

Τα μεγαλύτερα Πάρκα και Πλατείες του πολεοδομικού συγκροτήματος του Βόλου είναι τα εξής¹³:

Πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου
Πάρκο Αναύρου
Πάρκο Ασύλου
Πάρκο Καραγάτς
Άλσος Ν. Ιωνίας
Πάρκο Χιλιαδούς
Πάρκο ΟΤΕ Ν. Ιωνίας
Πάρκο Πεδίου του Άρεως
Πάρκο Αγ. Αναργύρων
Παραλιακό Πάρκο Γλυπτών
Πάρκο Ρήγα Φεραίου
Πλατεία Ελευθερίας
Πλατεία Ευαγγελίστριας
Πλατεία Νεολαίας
Πλατεία Πανεπιστημίου
Πλατεία Ν. Δημητριάδας

¹³ Παπαγιάννης, Καμπύρης, «Συγκριτική αξιολόγηση των χώρων αστικού πράσινου στο Βόλο», Μάρτιος 2013

	Πράσινο	Πρόσβαση	Φωτισμός	Καθαριότητα	Επισκεψιμότητα
Πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου	+++	+++	++	+	+++
Πάρκο Αναύρου	++	+++	+	++	++
Πάρκο Ασύλου(Αθλητικό Κέντρο Νεότητας)	+++	+++	+++	++	+++
Πάρκο Καραγάτς	+++	++	++	++	++
Άλσος Ν. Ιωνίας(Δημοτικό Πολιτιστικό Πάρκο)	+++	++	+	+++	++
Πάρκο Χιλιαδούς	+++	+++	++	+	++
Πάρκο ΟΤΕ Ν. Ιωνίας	+++	++	+++	++	++
Πάρκο Πεδίου του Άρεως	+	+	+	+	+
Πάρκο Κύπρου	++	+++	++	++	++
Πάρκο Αγ. Αναργύρων	+++	+++	++	++	+++
Παραλιακό Πάρκο Γλυπτών	+	+++	+	++	+
Πάρκο Ρήγα Φεραίου	+++	+++	++	+	+
Πάρκο Καλλιθέας	++	++	+	++	++
Πλατεία Ελευθερίας	++	+++	+++	++	+++
Πλατεία Ευαγγελίστριας	+	+++	+++	+++	++
Πλατεία Νεολαίας	+++	+	++	+	+
Πλατεία Πανεπιστημίου	++	+++	+++	++	+
Πλατεία Ν. Δημητριάδας	+++	+++	+++	++	++
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	2,4	2,5	2,0	1,8	2,0

Τα παραπάνω πάρκα και πλατείες αξιολογήθηκαν από δύο φοιτητές¹⁴ ύστερα από επιτόπια επίσκεψη και παρατήρηση σε διάφορες ώρες της ημέρας ως προς τους εξής παράγοντες: την κατάσταση συντήρησης, την επάρκεια σε πράσινο (βλάστηση) και την ευκολία πρόσβασης για όλες τις ομάδες του πληθυσμού (π.χ. παιδιά και άτομα με ειδικές ανάγκες). Αξιολογήθηκαν επίσης η επάρκεια του φωτισμού και η καθαριότητα και βαθμολογήθηκε η επισκεψιμότητα. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται συνοπτικά στον πίνακα που προαναφέρθηκε.

Εύλογη είναι η απορία, «γιατί άραγε η κεντρικότερη πλατεία της πόλης, η πλατεία Πανεπιστημίου, έχει τόσο μειωμένη επισκεψιμότητα;».

Πλατεία Πανεπιστημίου

Η πλατεία Πανεπιστημίου βρίσκεται στο κέντρο του Βόλου και περιβάλλεται από τέσσερις δρόμους. Την οδό Ερμού, πολυσύχναστος εμπορικός πεζόδρομος, όπου έχει πρόσωπο και το κτίριο του Πανεπιστημίου (πρώην Ματσάγγου), την οδό Δημητριάδος, η κυριότερη οδική αρτηρία εξόδου από την πόλη, την οδό Παύλου Μελά, αυτοκινητόδρομος με αρκετά συχνή κυκλοφορία, που εξυπηρετεί και την είσοδο στο parking και τους βοηθητικούς χώρους του σούπερ μάρκετ που βρίσκεται απέναντι από την πλατεία και, την οδό Μακεδονομάχων, που είναι σήμερα βατή από αυτοκίνητο αλλά έχει ελάχιστη έως μηδενική κυκλοφορία, γι αυτό και προτείνεται η πεζοδρόμησή της. Η πλατεία αφορά ένα θέμα που ξεκίνησε το 1985 και πέρασε ως τώρα από χίλιες συμπληγάδες μέχρι να πραγματοποιηθεί το έργο της και να φτάσει στη σημερινή της μορφή.

Ημερολόγιο Πλατείας Πανεπιστημίου

24.05.2008

Κατεδαφίζονται σταδιακά τα κτίσματα στην Πλατεία Πανεπιστημίου

07.06.2008

Η πόλη αποκτάει την πρώτη της πλατεία στο κέντρο, μετά την ιστορική Πλατεία Ελευθερίας. Με όνομα που τιμά ότι καλύτερο της συνέβη τα τελευταία εκατό χρόνια: το Πανεπιστήμιο, την μεγαλύτερη κοινωνική, πνευματική και οικονομική επένδυση που έγινε ποτέ στον τόπο μας. Η Πλατεία Πανεπιστημίου είναι μια ωραία πραγματικότητα που τιμά και την πόλη (που την οραματίστηκε το 1985) και το δημόσιο Πανεπιστήμιό μας.

21.06.2008

Η πλήρης κατεδάφιση όλων των κτισμάτων στην Πλατεία Πανεπιστημίου. Η πόλη αλλάζει. Σύντομα θα το αντιληφθούμε όλοι.

27.11.2008

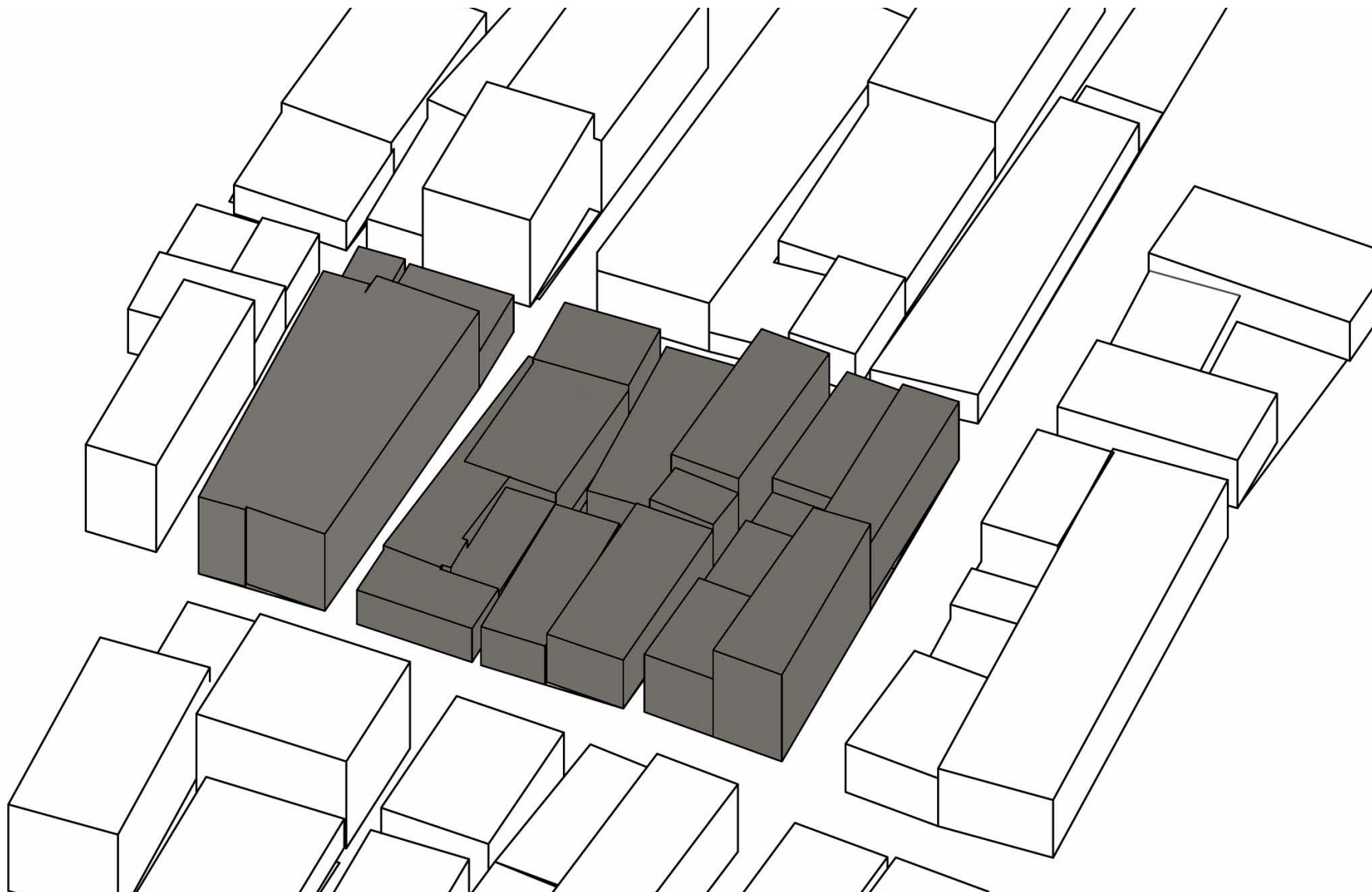
Φυτεύτηκαν δέντρα, σύντομα θα μπει κι ο χλοοτάπητας και θα διαμορφωθούν και οι διελεύσεις.

24.04.2009

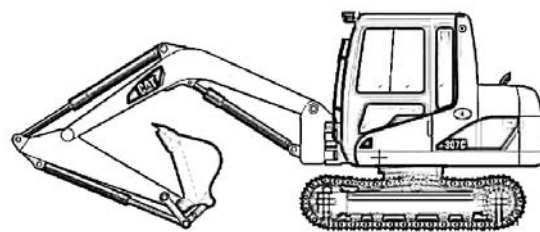
Η πλατεία Πανεπιστημίου, ένα καταπράσινο θαύμα. Έβγαλαν φύλλα και τα δεντράκια οι μουριές, τώρα κοντά θα βγάλουν και τα υπόλοιπα, που είναι

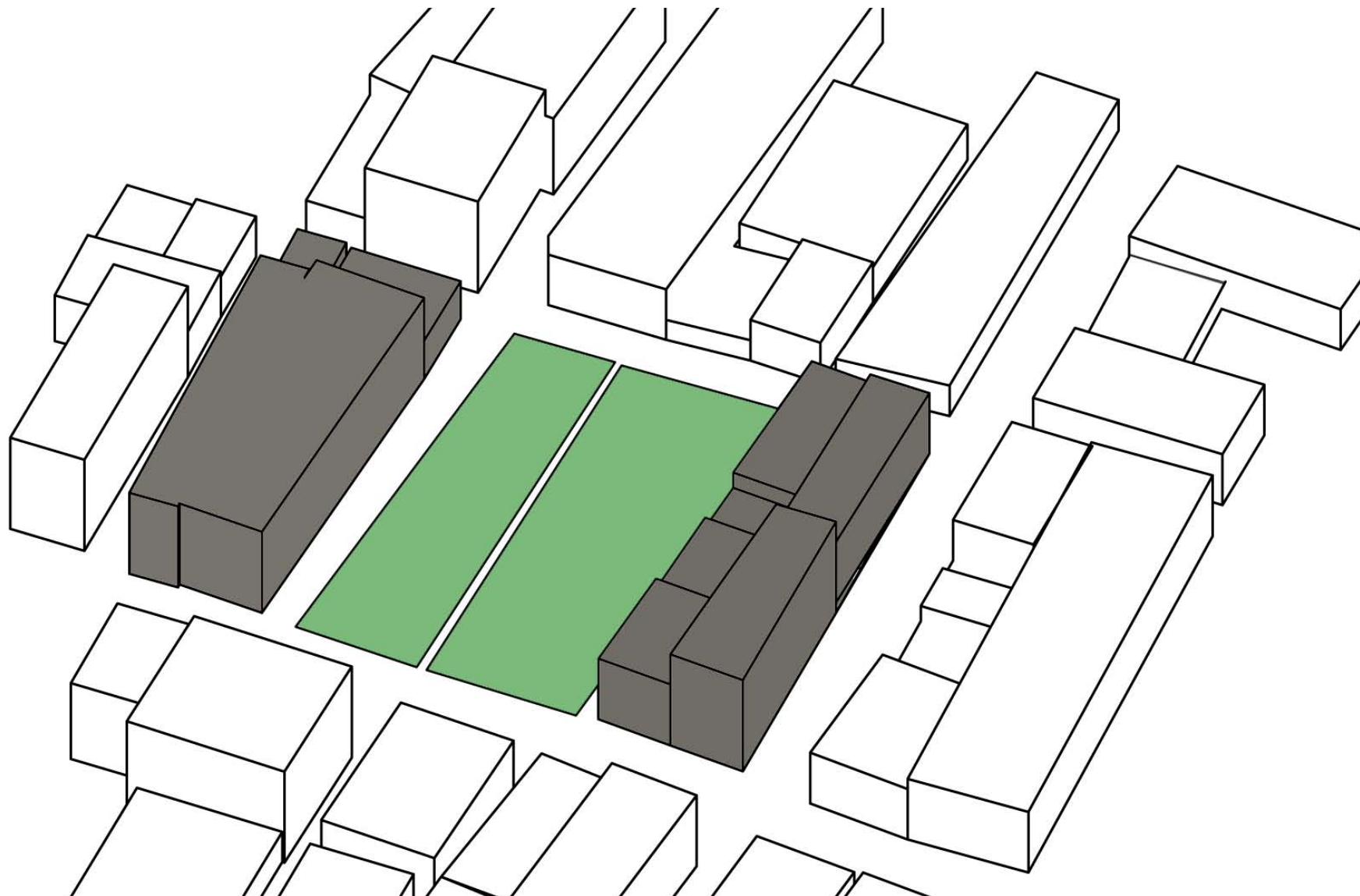
υποκαστανιές. Η πλατεία δημιουργήθηκε με μεγάλο και πολύ σημαντικό οικονομικό κόστος απαλλοτριώσεων και θυσιάζοντας ένα μέρος της παραδοσιακής αγοράς του Βόλου, προκειμένου να αναδείξει το κτήριο Ματσάγγου και την προβλεπόμενη πανεπιστημιακή χρήση του.

Σήμερα όμως η πλατεία γνωρίζει την απομόνωση σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό. Οι αστοί της πόλης αν και καθημερινά περνάνε από το πολυσύχναστο πεζόδρομο Ερμού που βρίσκεται η αγορά της πόλης, δεν κάνουν παύση στη πλατεία για ξεκούραση ή για ένα ευχάριστο διάλειμμα μέσα στη σκυροδετημένη πόλη. Παρά μόνο τη προσπερνάνε επιδεικτικά.

εικ.14: Η Πλατεία Πανεπιστημίου ως ένα σημαντικό κομμάτι της κεντρικής αγοράς του Βόλου 2005 (πηγή: προσωπικό αρχείο)

εικ.15: Η Πλατεία Πανεπιστημίου το 2008 μετά τη κατεδάφιση των κτιρίων, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

εικ.16: Οδός Μακεδονομάχων, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

εικ.17: Πανοραμική άποψη οδών Ηλείου - Ερμού - Μακεδονομάχων, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

εικ.18: Οδός Παύλου Μελά, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

εικ.19: Οδός Δημητριάδος, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

Έτσι λοιπόν προβαίνουμε στη επιλογή οικοπέδου, διαλέγοντας ως τοποθεσία την σημερινή πλατεία Πανεπιστημίου καθώς και των δύο εκατέρωθεν οικοδομικών τετραγώνων της προκειμένου να διαμορφώσουμε εκ νέου μια νέα πλατεία η οποία θα περιτριγυρίζεται από σημαντικά κτίρια, πόλους έλξης στο κέντρο της πόλης και θα αναδεικνύουν όλα μαζί το σημερινό Πανεπιστήμιο Οικονομικών Θεσσαλίας - πρώην ιστορικό κτήριο Μασσάγγου.

Όπως είναι εμφανές και στη παρακάτω εικόνα το οικόπεδο βρίσκεται στη καρδιά της πόλης του Βόλου.

ακτίνα κέντρου της πόλης

εικ.20: Ακτίνα κέντρου πόλης, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

ΚΟΥΤΑΡΕΜΑ

ΕΡΜΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

ΕΛ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

οικόπεδο

όριο θάλασσας

Ι.Ν. ΑΓΝΙΚΟΛΑΕ

εικ.22: Η επιλογή οικοπέδου μας, μέσα στην ακτίνα του κέντρου της πόλης, (πηγή: Πολεοδομία Βόλου)

Η ιδέα

Ο δημόσιος χώρος δεν είναι το κενό που δημιουργείται ανάμεσα στο κτισμένο περιβάλλον της πόλης. Είναι ο χώρος, ο οποίος ανήκει σε όλους και επιτρέπει την ελεύθερη έκφραση. Ο άνθρωπος μέσα στο δημόσιο χώρο κινείται, επικοινωνεί, γίνεται θεατής γεγονότων και ανθρώπων και ταυτόχρονα «ηθοποιός» μέσα σε ένα ιδιότυπο θέατρο. Ουσιαστικά ο δημόσιος χώρος είναι ένα σκηνικό όπου κάθε άνθρωπος εκφράζεται δημόσια. Το κάθε σκηνικό με τη σειρά του, επιτρέπει συνυπάρξεις και απομονώσεις, αποκρύψεις, οπτικές διασταυρώσεις αναμενόμενα και απρόοπτα. Κατ'αναλογία της θατρικής σκηνής ο χώρος της πόλης μπορεί να ειδωθεί σαν το σταθερό σκηνικό των ανθρώπινων σχέσεων¹⁵. Δηλαδή, ο δημόσιος χώρος είναι ο τόπος στον οποίο ο άνθρωπος ορίζει τις κινήσεις και τις στάσεις του σε σχέση με τους άλλους και βιώνει την πόλη ως «πεδίο εκπλήξεων και απροόπτων». Το ενδιαφέρον εστιάζεται στο άγνωστο και το τυχαίο, στη συνύπαρξη με ανθρώπους διαφορετικούς, στη συλλογή εικόνων και εμπειριών. Η πλατεία είναι ένας από τους πιο σημαντικούς δημόσιους χώρους, που φιλοξενεί ένα σημαντικό ποσοστό των κοινωνικών επαφών που λαμβάνουν χώρα στους δημοσίους χώρους. Αποτελεί το «σκηνικό» μέσα στο οποίο συναναστρέφονται πολλοί και διαφορετικοί άνθρωποι.

[ΒΑΣΙΚΗ ΙΔΕΑ - ΣΤΟΧΟΣ]

Η βασική ιδέα αφορά στο σχεδιασμό ενός πολυπρογραμματικού συγκροτήματος που θα ενισχύσει αισθητά με τη παρουσία του τη πλατεία Πανεπιστήμιου και το κέντρο του Βόλου καθώς επίσης θα ενισχύσει και την πολιτιστική και πολιτισμική δραστηριότητα στη καρδιά της πόλης μιας και σήμερα οι όποιες πολιτιστικές δραστηριότητες είναι απομακρυσμένες από το κεντρικότερο σημείο της πόλης. Αρχικά επιθυμούμε το νοτιοανατολικό τμήμα του επιλεγμένου οικοπέδου να φιλοξενήσει μια αστική κοινωνική υποδομή που φιλοδοξεί να ανεγερθεί στο οικοδομικό τετράγωνο που ορίζουν οι οδοί (Ερμού, Ελευθερίου Βενιζέλου, Δημητριάδος και Μακεδονομάχων) στο κέντρο του πολεοδομικού ιστού της πόλης του Βόλου. Σκοπός της εν λόγω κτηριακής κατασκευής είναι αφενός η ενδυνάμωση της δημόσιας ζωής της περιοχής, η παραλαβή, κυρίως δημόσιου αλλά και ιδιωτικού προγράμματος, που εξυπηρετεί και συμπληρώνει χρήσιμες κοινωνικές λειτουργίες των κατοίκων της πόλης εν καιρό κρίσης και αφε-

¹⁵ Στεφάνου Ιωσήφ, «Η Φυσιognωμία της ελληνικής πόλης», Αθήνα: 2000

τέρου η υπόσταση της ως «αστικός πυκνωτής» και «ελκυστής πλήθους». Πρόκειται για μια κατασκευή στη καρδιά μιας σύγχρονης πόλης που βιώνει την ανθρωπιστική, κοινωνική, πολιτική, χωρική, και οικονομική κρίση με σκοπό να παράσχει προγράμματα κοινωνικού χαρακτήρα για τους πολίτες, τόσο σε επίπεδο δημόσιο (παραδείγματος χάριν με συλλογικά εργαστήρια απασχόλησης μικρών και μεγάλων, workshops) αλλά και σε ιδιωτικό με τη μορφή μονάδων κοινωνικής κατοίκησης για οικογένειες, ηλικιωμένους, φοιτητές, κ.ο.κ. Από την άλλη στο βορειοδυτικό κομμάτι του οικοπέδου επί των οδών (Ερμού, Παύλου Μελά, Δημητριάδος, Κουταρέλια) επιθυμούμε την ανέγερση ενός σύγχρονου Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης, έναν οργανισμό δηλαδή - κτίριο που θα προωθεί τον πολιτισμό και τις τέχνες και συνοπτικά θα καθιερωθεί σε πυρήνα πολιτισμού. Αξίζει να αναφέρουμε την απώλεια πολιτιστικής και πολιτισμικής δραστηριότητας στο κέντρο του Βόλου. Όπως θα δείτε και παρακάτω σε διάγραμμα που παρατίθεται τα περισσότερα μουσεία βρίσκονται εκτός της καρδιάς του Βόλου. Εν συνεχεία, υπό το κτίριο δεν μπορεί παρά να είναι ένα κτίριο μεγαλειώδες, ίσως και μνημειακό, δυναμικό και εκρηκτικό που θα εκφράζει δυναμικότητα ώστε να υποδηλώνει και τη λειτουργία του με μια πρώτη ματιά. Σκοπός μας είναι να δημιουργήσουμε ένα έργο - κτίριο που θα αποτελέσει ένα νέο πολιτιστικό τοπόσημο στη καρδιά της πόλης, δημιουργώντας δηλαδή μια πολιτιστική «προϊκα», ένα κόσμημα στο κέντρο της. Τέλος στο εσωτερικό των δύο κτιριακών όγκων επιθυμούμε μια ανοιχτή διαμόρφωση, τη λειτουργία μιας δημόσιας πλατείας, (σημερινή Πλατεία Πανεπιστημίου) με όσο το δυνατόν ανοικτότερη διαμόρφωση. Στόχος μας είναι να πραγματοποιούνται ανεμπόδιστες κινήσεις στη πλατεία, ενθαρρύνοντας τη κοινωνική συνεύρεση, τις αυθόρμητες δραστηριότητες και να ανοίγεται για λίγο ο ορίζοντας μέσα στη πυκνή πόλη. Προκειμένου να αποφευχθεί η κυκλοφοριακή όχληση από την οδό Δημητριάδος που πολλές φορές γίνεται αρκετά δυσάρεστη για τους κατοίκους της πόλης, επιθυμούμε την μερική απομόνωση της από την πλατεία.

Η ιδέα μας όσον αφορά τη διαχείριση του επιλεγόντος οικοπέδου, ανεξαρτήτως της αποδοχής της, θέλουμε να ενεργοποιήσει ξανά τον διάλογο για τον δημόσιο χώρο στη πόλη μας.

εικ.23: Μουσεία κοντά στην ακτίνα του κέντρου της πόλης του Βόλου, (πηγή: προσωπικό αρχείο)

Μουσείο Βόλου:
Φερών 17
Πρώην Καπναποθήκη Παπάντου

Αθνασάκειο Μουσείο Βόλου:
Περιοχή Αναύρου

Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας Τσαλαπάτα
Εργοστάσιο Πλινθοκεραμοποιίας
Νικολάου & Σπυρίδωνος Τσαλαπάτα

Τυπογραφικό Μουσείο εφ. Θεσσαλίας
Βιομηχανική Περιοχή Βόλου

Λαογραφικό Μουσείο Βόλου
Κίτσου Μακρή 38
Κέντρο Κίτσου Μακρή

Μουσείο Αλέκου Δάμτσα:
Μεταμορφώσεως 3
Κέντρο Τέχνης Τζόρτζιο Ντε Κίρικο

Σιδηροδρομικό Μουσείο Θεσσαλίας:
Σιδηροδρομικός Σταθμός Βόλου

Μουσείο - Πινακοθήκη Χρυσούλας Ζιώγα
Βλαχάβα & Α.Γαζή

Εντομολογικό Μουσείο Αθ.Κουτρούμπα
Ζάχου & Σικελιανού

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας
Μικρασιατών 1

Ερεθίσματα - Μαθητείες

Προτού προχωρήσουμε στη παρουσίαση της πρότασης και στις βασικές κινήσεις και χαράξεις που ακολουθούμε στο παρών οικόπεδο, θεωρήσαμε σκόπιμο να παρουσιάσουμε έργα τα οποία έγιναν η αφορμή και αποτέλεσαν ιδέες και ερεθίσματα για τη διαχείριση των κτιρίων και της πλατείας που παρουσιάζουμε. Στα πλαίσια διαχείρισης του οικοπέδου έγινε και μια μικρή έρευνα για τον δημόσιο χώρο - πλατεία, προκειμένου να έχουμε όσο είναι το δυνατόν καλύτερη γνώση επί του θέματος, και να προκύψει μια ευχάριστη πλατεία για τους επισκέπτες και μη της πόλης.

Πλατεία < ουσιαστικοποιημένο θηλυκό του επιθέτου πλατύς

Σε ότι αφορά τον αρχιτεκτονικό και κυρίως τον πολεοδομικό σχεδιασμό υπάρχουν κάποιες σταθερές έννοιες οι οποίες καθιερώθηκαν μέσα στο χρόνο και με τις οποίες αναφερόμαστε σε αυτόν και τέτοιες σταθερές είναι οι τύποι των ανοιχτών αστικών χώρων: ο δρόμος, η **πλατεία**, το πάρκο και η γειτονιά που ήταν και είναι τα βασικά οργανωτικά στοιχεία μιας πόλης. Με τον όρο πλατεία θεωρούμαι μια επίπεδη έκταση που μπορεί να είναι το κέντρο ενός οικισμού, τόπος εμπορίου και συναντήσεων, αφορμή για πολυεπίπεδη κοινωνική δραστηριότητα¹. Στον όρο πλατεία αποδίδονται δύο έννοιες. Αρχικά θεωρείται ο επίπεδος, διαμορφωμένος χώρος μέσα σε κατοικημένη περιοχή που περιβάλλεται από κτίρια ή και δρόμους και έπειτα του αποδίδεται μια άλλη έννοια, αυτής που θεωρείται τμήμα του θεάτρου μπροστά από τη σκηνή όπου κάθονται οι θεατές, διαφορετικό από τα θεωρεία και τον εξώστη. Σύμφωνα με τον Michael Webb, η πλατεία είναι «ο χώρος που βρίσκεται συνήθως στο κέντρο μιας κατοικημένης περιοχής, ορίζεται από την ιδιωτική αρχιτεκτονική και έχει για οροφή τον ουρανό»²

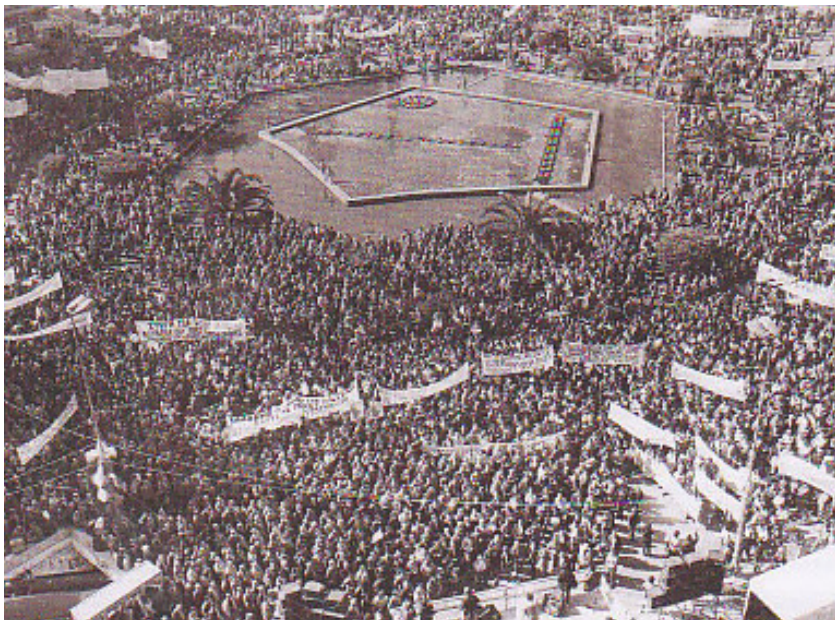
Η πλατεία αποτελεί ένα από τα κύρια συστατικά στοιχεία του Ευρωπαϊκού αστικού χώρου, κοινή κληρονομιά της Ελληνικής και Ρωμαϊκής αρχαιότητας. Εξελιχθηκε ακολουθώντας διαφορετικές διαδρομές στην Ευρωπαϊκή Δύση, στον κόσμο της Ανατολικής Μεσογείου και στην Ελλάδα ειδικότερα. Αποτελεί πόλο έλξης, σημείο προσανατολισμού και ανάπαυσης, αναπόσπαστο κομμάτι της πόλης με ρόλους και λειτουργίες που εναλλάσσονται στο πέρασμα του χρόνου³. Η πλατεία έχοντας δημιουργήσει με το πέρασμα του χρόνου στενές σχέσεις αλληλεξάρτησης με την πόλη αποτελεί ένα αναντικατάστατο στοιχείο στην ανασυγκρότησή της.

Ο πρωταγωνιστικός ρόλος που αποκτά η πλατεία κατά τη διάρκεια των

¹ Οικονόμου, Κ., «Χάσαμε την πλατεία, stop», επ. Κουσιδώνης Χ.Θ., Λαγόπουλος Α.-Φ., Επανασχεδιασμός υποβαθμισμένων και κατεστραμμένων περιοχών της Ευρώπης, University Studio Press, Διεθνές Συμπόσιο υπό την αιγίδα του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, σ.307-309

² Κιμισκίδης, Μωυσης, «Η πλατεία ως αναπόσπαστο στοιχείο του πολεοδομικού σχεδιασμού στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη: Ιστορική, κοινωνική και λειτουργική θεώρηση - νέες προοπτικές», Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σεπτέμβριος 2010, σ. 4

³ Ανανιάδου, Τζημπούλου,Καραδήμου, *Πλατείες της Ευρώπης. Πλατείες για την Ευρώπη*, Τμήμα Αρχιτεκτόνων - Πολυτεχνική Σχολή & Διατμηματικό ΠΜΣ Αρχιτεκτονικής Τοπίου, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 2009

εικ.25: Πολιτικό δρώμενο σε αστική πλατεία. Συγκεκριμένα, συγκέντρωση στην πλατεία Ομονοίας στη γενική απεργία του Φεβρουαρίου του 1987, (πηγή: <http://www.greekarchitects.gr/gr/αρχιτεκτονικες-ματιες/σιωπηλές-πλατείες-α-μέρος-id3167>)

εικ.26: Η πλατεία Συντάγματος στην Αθήνα, κατακλυσμένη από τραπεζοκαθίσματα το 1956, (πηγή: (πηγή: <http://www.greekarchitects.gr/gr/αρχιτεκτονικες-ματιες/σιωπηλές-πλατείες-α-μέρος-id3167>))

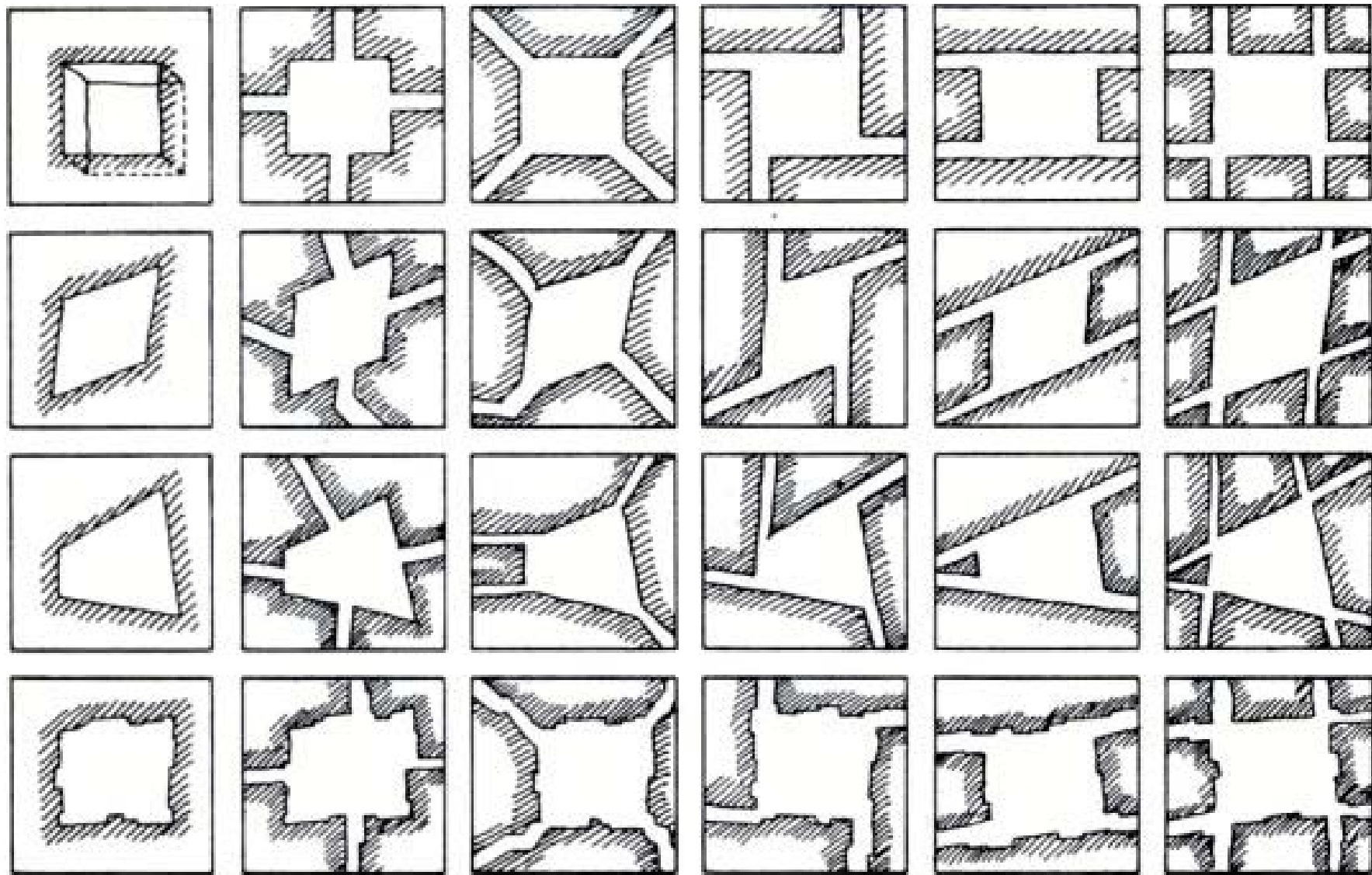

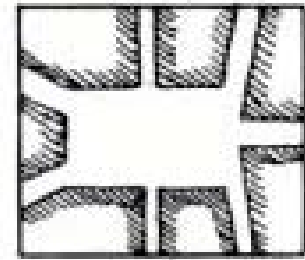
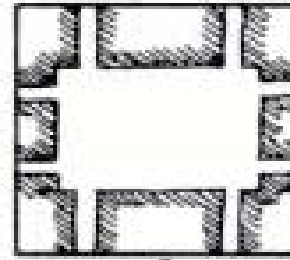
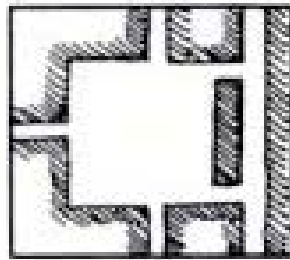
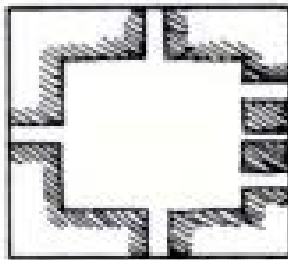
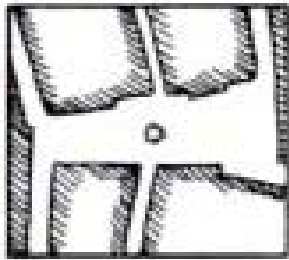
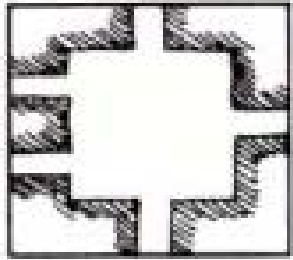
εικ.27: Η Piazza del campo στη Σιένα., [πηγή: <http://genesisjimenezid2125.pbworks.com/wpage/80481503/Brick>]

αιώνων, ως αρχιτεκτονικά προσδιορισμένος χώρος, είναι καθοριστικός στην οργάνωση του αστικού οργανισμού, μέσα στον οποίο ανήκει. Είναι ο κοινόχρηστος χώρος που εξυπηρετεί τις ανάγκες λειτουργίας του δομημένου χώρου, κοινωνικές, πολιτιστικές, πολιτικές και οικολογικές ανάγκες. Αποτελεί πεδίο δραστηριοποίησης των ανθρώπων, τόσο συνέυρεσης, συναναστροφής, αναψυχής και ανεμελιάς. Η πλατεία είναι το τοπόσημο που αναδύεται σε σύμβολο μιας πόλης. Αρκετές φορές τις έχει δοθεί η έννοια της «κεντρικότητας στο χώρο» που συνήθως τριγύρω της είχε κάποιο χαρακτηριστικό κτήριο, μνημείο, ναό και έτσι ενισχυόταν η έννοια του τοπόσημου. Ο R.Krier ορίζει την πλατεία ως πρωταρχικό τύπο αστικού δημόσιου χώρου που δημιουργείται από την οργανωμένη ή ανοργάνωτη τοποθέτηση κτιρίων γύρω από έναν ελεύθερο χώρο. Αναφέρει ωστόσο ότι οι χώροι πράσινου, τοπία, πάρκα, κήποι λειτουργούν στην αρχιτεκτονική ό πως και τα κτίσματα μπορούν δηλαδή και αυτοί να οριοθετούν μια πλατεία⁴. Στις διάφορες πλατείες πραγματοποιήθηκαν οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις, εκδηλώσεις που όλες αυτές οι ενέργειες με τη σειρά τους ικανοποιούσαν βασικές ανάγκες της συλλογικότητας, της συναναστροφής, της επαφής και της επικοινωνίας.

Στις μέρες μας, δυστυχώς παρατηρείται ένας γενικότερος υποβιβασμός των πλατειών, οι οποίες φαίνεται να έχουν χάσει το ρόλο τους και την αξία του παρελθόντος. Οι σημερινές αστικές πλατείες, όπως και άλλες μορφές κοινοχρήστων αστικών χώρων, μετατρέπονται σε πεδία άσκησης επιχειρηματικών κι εμπορικών δραστηριοτήτων, με την κατασκευή - τεράστιων διαστάσεων συνήθως για τη μικρή χωρική κλίμακα του ανοικτού πεδίου, αναψυκτηρίων, εμπορικών κέντρων, εγκαταστάσεων που μόνον κατ' όνομα εξυπηρετούν τον αθλητισμό ή τον πολιτισμό κ.ά., με αποτέλεσμα - εμμέσως πλην σαφώς- να χάνεται η πρωταρχική - ουσιαστική χρήση τους και ο προσορισμός τους. Ουσιαστικά η σημερινή αστική πλατεία ίσα που «ανασαίνει». Σιωπηλοί άνθρωποι, μετανάστες, γρήγοροι διαβάτες απλά την προσπερνούν, κόβουν δρόμο, ή απλά την αποφεύγουν. Μαγαζιά την πνίγουν, ένα σκηνικό στο οποίο οι άνθρωποι δεν επικοινωνούν, αδιαφορούν και επικρατεί «κενότητα». Αυτό οδηγεί σε ιδιότυπη ιδιοποίηση του κοινόχρηστου χώρου, με παράλληλη αμφισβήτησή του ως δημόσιου αγαθού, αφού η ανταλλακτική αξία που του αποδίδεται, τον καθιστά πεδίο δραστηριοτήτων ιδιωτικοοικονομικής φύσης, υλικό και εμπορικό αγαθό.

⁴ Rob, Krier, *URBAN SPACE*, Foreword Colin Rowe, Academy Editions, 1979

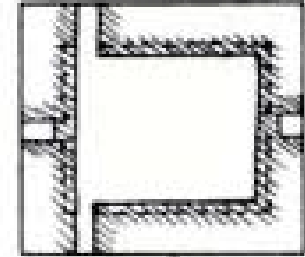
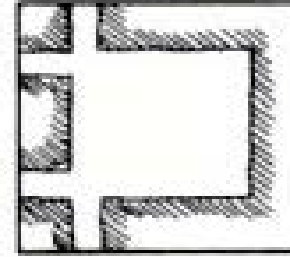
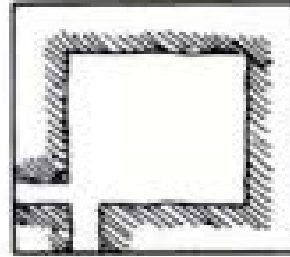
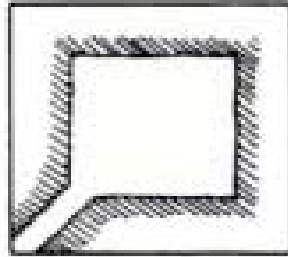
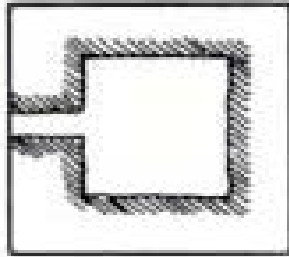
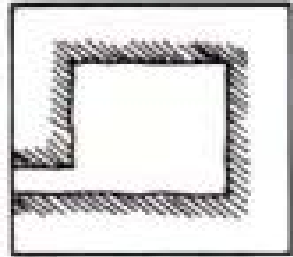

1

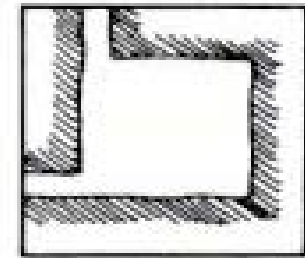
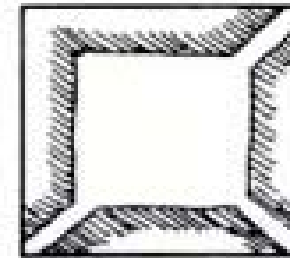
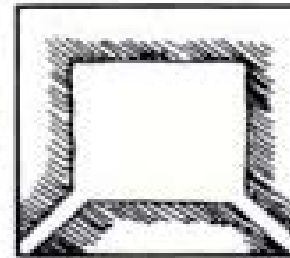
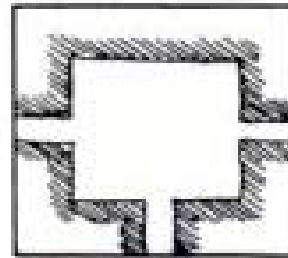
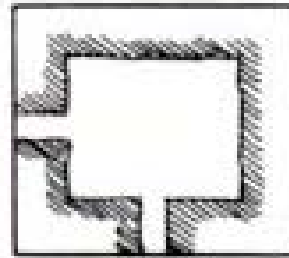
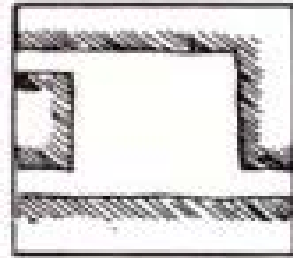
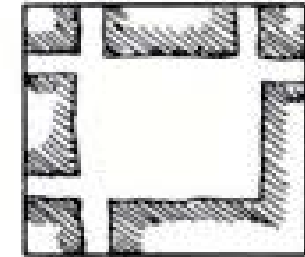
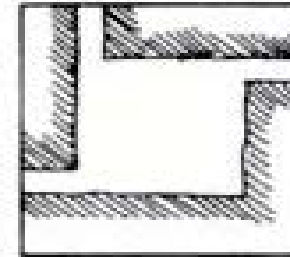
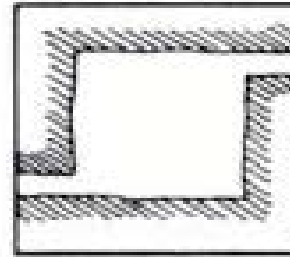
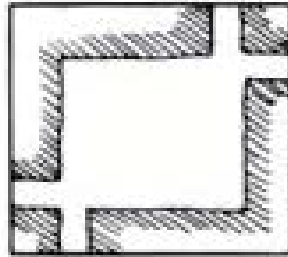
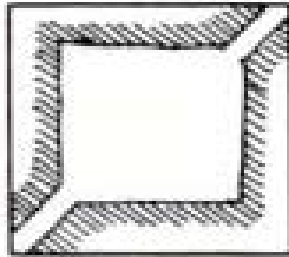
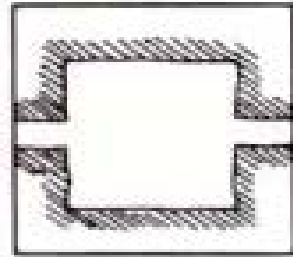
2

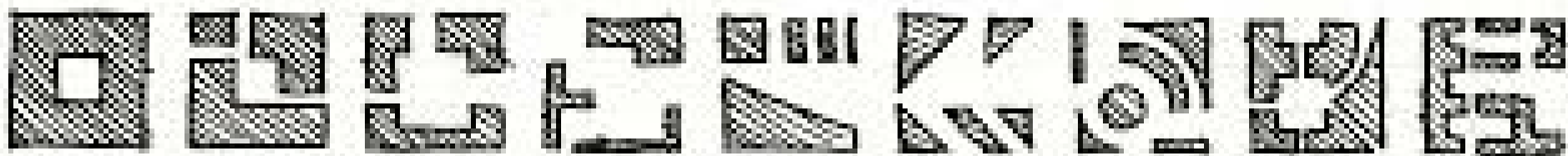
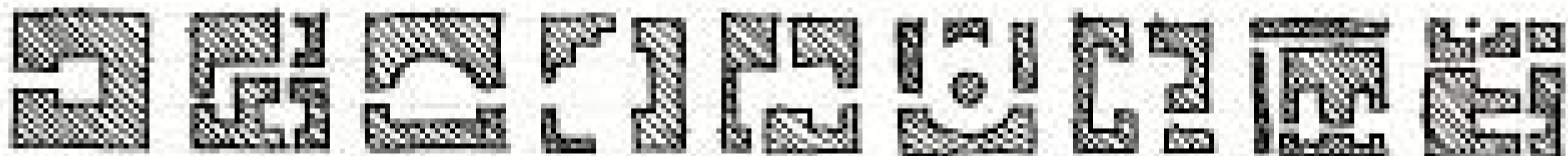
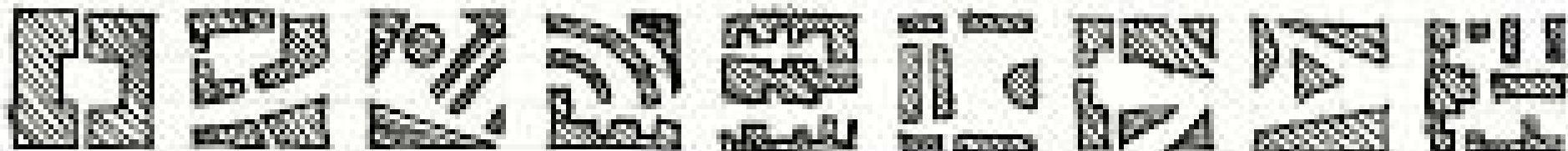
3

4

5

Η πλατεία για τον σύγχρονο αστό αποτελεί χρήση και αυτό είναι που τη κάνει ακόμα πιο αδιάφορη. Συνήθως είναι μια απρόσωπη, επίπεδη επιφάνεια δίσως πειρεχόμενο που απουσιάζει η επικοινωνία και ο διάλογος.

Είναι χαρακτηριστικό, ως μια πιο ελαφρά εκδοχή της πλάνης της σύγχρονης αστικής πλατείας το γεγονός που παρατηρείται, ότι πολλές - συνοικιακές κυρίως - πλατείες μετατρέπονται σε παιδότοπους, σε γήπεδα ποδοσφαίρου, σε αλάνες κατά μία έννοια (λόγω έλλειψης, προφανώς, αθλητικών χώρων στη γειτονική αστική περιοχή), και γίνονται έτσι, αποκλειστικά πεδία διοχέτευσης της καταπιεσμένης ενέργειας των παιδιών, και όχι πεδία παραγωγής, όχι πεδία παιδείας και κοινωνικής επαφής, όχι πεδία αναψυχής. Έτσι η αστική πλατεία παύει να είναι πολυλειτουργική, παύει να είναι πολλαπλώς χρηστική, αφού μία χρήση της (αυτή του παιχνιδιού) γίνεται κυρίαρχη σε βάρος των άλλων⁵

Το γεγονός αυτό επιβάλλει συνεπή προσέγγιση του φαινομένου, ώστε να εντοπιστούν τα αίτια και να βρεθούν τρόποι, για να ανακτήσουν οι πλατείες τη φθίνουσα λειτουργικότητά τους, να ξαναγίνουν ενεργά και ζωντανά σημεία των πόλεων, να αναπτύξουν λειτουργίες και δραστηριότητες, κοινωνικό ρόλο, καλλιτεχνική και αισθητική αξία, και γενικά, να διαθέτουν τα στοιχεία εκείνα που τις μεταμορφώνουν σε τοπόσημα, σε χώρους με δική τους ταυτότητα και ιδιαίτερη ποιότητα.

Ο σχεδιασμός ενός δημόσιου χώρου και συγκεκριμένα μιας πλατείας αποτελεί αντικείμενο μεγάλης σημασίας και προσοχής. Η ζωή του ανθρώπου σε μια πόλη χωρίζεται σε ιδιωτική και δημόσια. Στους δημόσιους χώρους, εκεί που εκτυλίσσεται η δημόσια δράση και ζωή χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, καθώς πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συνύπαρξη πολλών διαφορετικών ομάδων ατόμων, με διαφορετικές αξίες, συνήθειες και προτιμήσεις. Ο σχεδιασμός έχει τη δυνατότητα να ρυθμίζει τις ανθρώπινες επαφές, έτσι πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ανθρώπων οι οποίες είναι διαχρονικά σταθερές⁶. Συγχρόνως όμως κατά το σχεδιασμό μιας πλατείας πρέπει να λαμβάνονται υπ όψιν και άλλα στοιχεία τα οποία

⁵ Κιμισκίδης, Μωυσής, «Η πλατεία ως αναπόσπαστο στοιχείο του ποάεοδομικού σχεδιασμού στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη: Ιστορική, κοινωνική και λειτουργική θεώρηση - νέες προοπτικές», Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σεπτέμβριος 2010, σ. 24

⁶ Μάζης, «Εισαγωγή στις Ανθρωπογνωστικές Επιστήμες», Τμήμα Αρχιτεκτονικών Μηχανικών, ΑΠΘ, 2002

καθορίζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά, όπως τα ένστικτα, οι ορμές, τα κίνητρα, οι διαθέσεις, οι ανάγκες, οι επιθυμίες κ.ά.

Για να επιτευχθεί το επιθυμητό αυτό αποτέλεσμα, είναι καλό τόσο στα γύρω κτίρια, όσο και στην ίδια την πλατεία να φιλοξενούνται διάφορες δραστηριότητες και χρήσεις οι οποίες προκαλούν και προσκαλούν κόσμο. Μια πλατεία λοιπόν μέσα σε ένα γεμάτο δραστηριότητα αστικό περιβάλλον, μπορεί να αποτελεί τόπο συνάντησης, επικοινωνίας, διέλευσης, στάσης, ανάπαυσης και εκτόνωσης από την εμπορική, οικονομική και πολιτιστική δραστηριότητα που την περιβάλλει. Πρέπει να είναι ένας χώρος ζωντανός για όλους, σε όλη τη διάρκεια της ημέρας, αλλά και της νύκτας και να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή της πόλης⁷

Δυο βασικά μοντέλα διαχείρισης του χώρου των πλατειών που πρέπει εδώ να αναφερθούν είναι οι «πολυλειτουργικές» και οι «μονολειτουργικές». Οι πρώτες, συνδέονται πολλαπλά με τον περίγυρό τους και επιτρέπουν το παιχνίδι των παιδιών, την ανάπαυλα, τις συζητήσεις, την αναγγελία κοινωνικό-πολιτικών γεγονότων ή και την πραγμάτωσή τους, και ακόμα εισφέρουν σε πράσινο και λειτουργούν κατευναστικά στο μικροκλίμα της πόλης. Αντίθετα από την άλλη μεριά έχουμε τις μονολειτουργικές, τις διακοσμητικές πλατείες, οι οποίες είναι μόνο ένα αισθητικό αντικείμενο. Εδώ οι διερχόμενοι και πιθανοί χρήστες δεν έχουν προσπελασιμότητα στην πλατεία, με αποτέλεσμα ο χώρος να μεταμορφώνεται σε ένα νεκρό ορατό, κυρίως από τους αυτοκινητιστές⁸

Τα στοιχεία που ορίζουν την οργάνωση της πλατείας, δηλαδή το οριοθετημένο κενό, η αστική κλίμακα και η σαφήνεια τείνουν να εκλείψουν. Το κενό στις πλατείες είναι βασική προϋπόθεση για την ελεύθερη ανάπτυξη μη-αλληλοαναιρούμενων δραστηριοτήτων⁹. Εκεί μπορούν να δημιουργηθούν συνθήκες δυναμικής ηρεμίας, ώστε να συνυπάρξουν χώροι που ενθαρρύνουν τη συνεύρεση και την απομόνωση, την ένταση και τη χαλάρωση.

Στους ανοικτούς χώρους το οπτικό πεδίο διευρύνεται, το βλέμμα είναι ελεύθερο να απλωθεί και η κλίμακα της κιναισθητικής εμπειρίας με-

⁷ Gatje, R.F., *Great Public Squares: An Architect's Selection*, Norton & Co, New York: 2010

⁸ Σχίζας Γ., « Η πλατεία στα πλαίσια της ελληνικής πόλης», *Highlights*, 2006, σσ.7-9

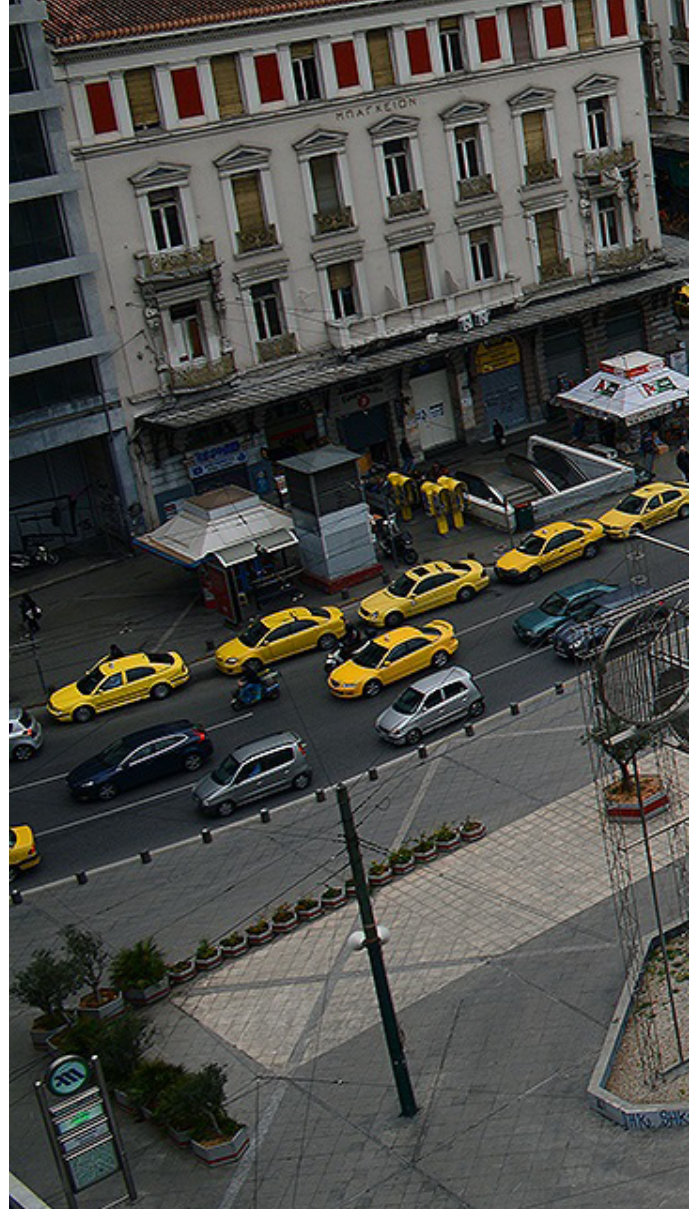
⁹ Καυκούλα Κ., «Ο σχεδιασμός του δημόσιου χώρου. Διαφυλάγοντας τη φυσιογνωμία της πόλης», *Κτίριο*, 2002, σσ.46-52.

γαλώνει. Ταυτόχρονα η λιτότητα και η καθαρότητα στην οργάνωση του ελεύθερου χώρου δημιουργούν προϋποθέσεις για να προσανατολιστεί κανείς στο χώρο και να προσδιορίσει τη σχέση του με αυτόν. Χαρακτηριστικά παραδείγματα λιτότητας και καθαρότητας έχουμε στις σύγχρονες δυτικοευρωπαϊκές πλατείες, όπου τίποτα δε γίνεται τυχαία, αλλά όλα προκύπτουν ύστερα από αυστηρό προγραμματισμό και σχεδιασμό δράσεων.

Στο αστικό τοπίο της σύγχρονης Ελλάδας είναι εμφανής μια νοοτροπία για την πλατεία που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αντί-αστική. Το κύριο χαρακτηριστικό της είναι ο σφετερισμός της πλατείας για ιδιωτική χρήση, με συνέπεια την ακύρωση της δημόσιας λειτουργίας της. Αυτό που μας αποτυπώνεται σήμερα στη μνήμη κατά τη συνάντηση μες σε μία πλατεία, δεν είναι παρά ένας προνομιακός χώρος για τις κυρίαρχες λειτουργίες της σημερινής ελληνικής κοινωνίας: την κατανάλωση και την κυκλοφορία

Από την άλλη πλευρά, το γεγονός της (διακριτικής συνήθως) φύτευσης της πλατείας μπορεί να το δούμε ως προσπάθεια αυτοπροβολής της, η οποία, για να προκαλέσει αισθήματα και εντυπώσεις, επιχειρεί με την εγκατεστημένη (φυτική) ζωή να παρακινήσει τον άνθρωπο να την επισκεφτεί. Με τη φύτευση των πλατειών όμως, επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο χώρο. Το ανοικτό πεδίο κλείνει, τα φυτά το γεμίζουν και το μεταλλάσσουν σε χώρο κοινοχρήστου πράσινου. Η πλατεία έτσι αποκτά τη μορφή πάρκου, άλσους ή κήπους και αλλάζει ο προορισμός της, μεταπίπτοντας (από ελεύθερο χώρο) σε αστικό πράσινο¹⁰. Οι πλατείες, για να παραμένουν πλατείες, θα πρέπει η βλάστηση σε αυτές να μην κλείνει το πεδίο, το πλάτος τους να μην περιορίζεται, αφού η ευρύτητα και η ανοικτοσιά κρίνεται αναγκαία για να τις ζει ο πολίτης, να παράγει και να ασκείται κοινωνικά σε αυτές. Το ποιος προορισμός, της πλατείας ή του αστικού πράσινου, είναι ωφελιμότερος για την πόλη, είναι σχετικό. Η πόλη, για λόγους οικολογικούς και κοινωνικούς, έχει ανάγκη το πράσινο, έχει όμως ανάγκη και τους ανοικτούς χώρους. Μολαταύτα, όταν οι ανοικτοί χώροι δεν επιτελούν το ρόλο τους και λειτουργούν ως έρημοι (κυριολεκτικά ή μεταφορικά) στην πόλη, ενώ, από την άλλη πλευρά, το αστικό πράσινο παραμένει απελπιστικά λιγιστό, τότε ωφελιμότερο είναι οι πλατείες να φυτεύονται και να γίνονται πάρκα ή άλση.

¹⁰ Καπετάνιος, «Σιωπηλές πλατείες (Α μέρος)», Σκέψεις για την ελληνική πλατεία (Α μέρος)», 24 Ιουνίου 2010, <http://www.greekarchitects.gr/gr/αρχιτεκτονικες-ματιες/σιωπηλες-πλατειες-a-μερος-id3167>, [προσπ. 20/6/16]

εικ.31: Πλατεία Ομόνοιας Αθήνα, (πηγή: <https://www.sansimera.gr/articles/324/>)

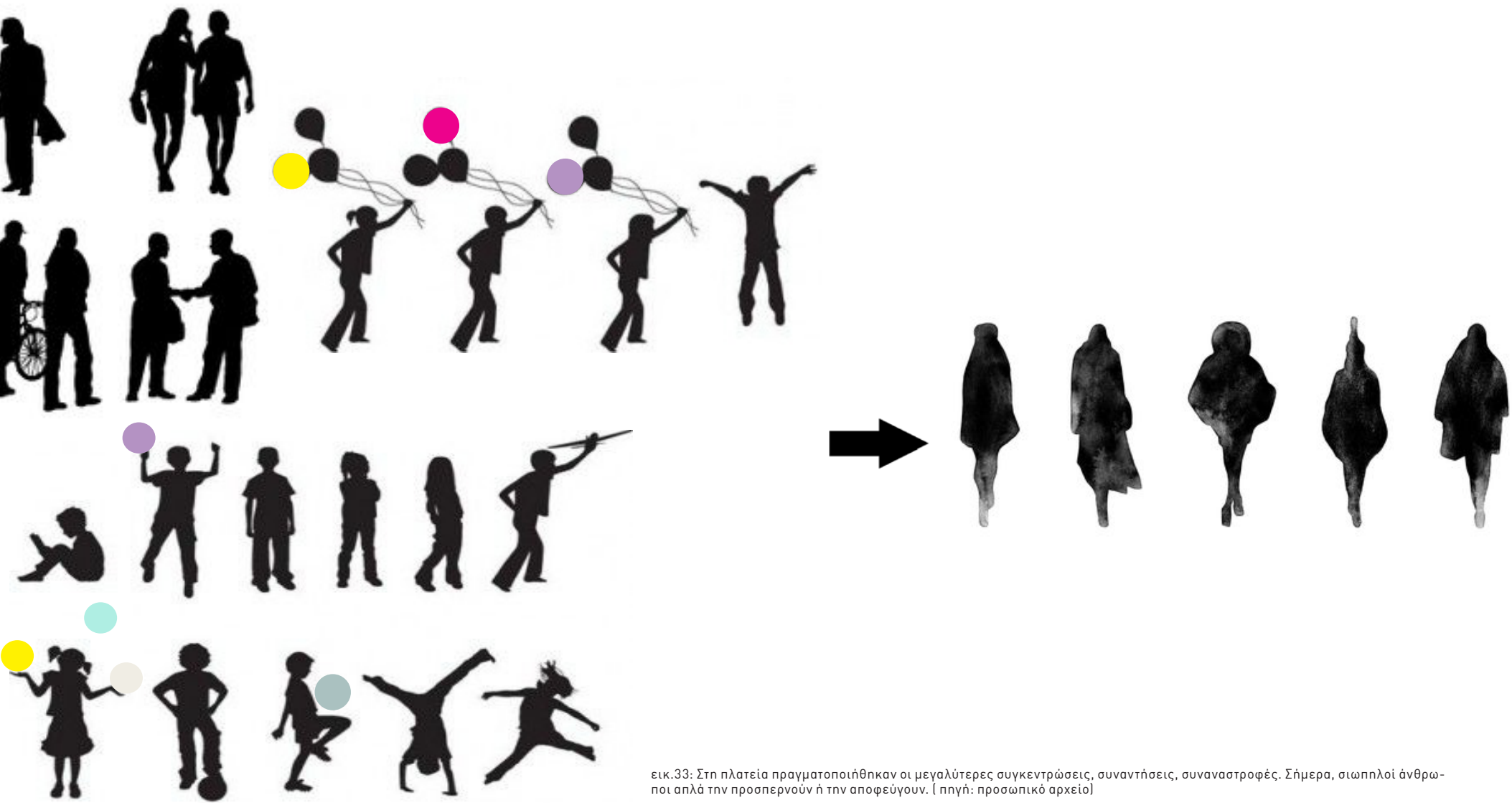

Εν τέλει η πλατεία, οποιαδήποτε τυπολογία και αν ακολουθεί, δεν παύει να αποτελεί τον κοινόχρηστο χώρο που χαρακτηρίζει τις πόλεις και τους οικισμούς και είναι εξ ορισμού ένας δημόσιος χώρος. Εξυπηρετεί ανάγκες λειτουργίας του δομημένου χώρου, αλλά και κοινωνικές, πολιτιστικές, πολιτικές, οικολογικές ανάγκες. Λόγω της αποστολής της και των αξιών που κουβαλά (ιστορικών, κοινωνικών, πολιτιστικών κ.ά.) συμβάλλει συνδυαστικά με τον περίγυρο - στη δημιουργία πολιτισμικού τοπίου, γεγονός που υποδηλώνει τη σημαντικότητα της παρουσίας της για τη συνέχεια ενός βασικού συνόλου, που δια μορφώνει ποιότητα και προοπτική. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος που εξακολουθεί να υπάρχει και να αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος, αλλά και προβληματισμού για την πόλη. Η πλατεία ως δημόσιος χώρος είναι ανάγκη να δημιουργεί με τους υπόλοιπους δημόσιους χώρους ένα πλέγμα ισχυρό μέσα στην πόλη, το οποίο συμβάλλει στη 'συμμετοχή' στην αστική ζωή και μειώνει το ενδεχόμενο της απομόνωσης και της νέκρωσης. Ανταποκρίνεται μάλιστα με επιτυχία στον προορισμό της, όταν μέσω της οργάνωσής της - καθαριότητα, ασφάλεια, χρηστικά αντικείμενα, κατάλληλη επίπλωση - γίνεται δεκτική της καθημερινής διαβίωσης των κατοίκων της πόλης, και μάλιστα για το μεγαλύτερο δυνατό χρονικό διάστημα και από έναν ικανό αριθμό ανθρώπων.

Έτσι, ο σχεδιασμός του αστικού υπαίθριου χώρου και της πλατείας είναι σημαντικός και ένα από τα κυριότερα θέματα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής.

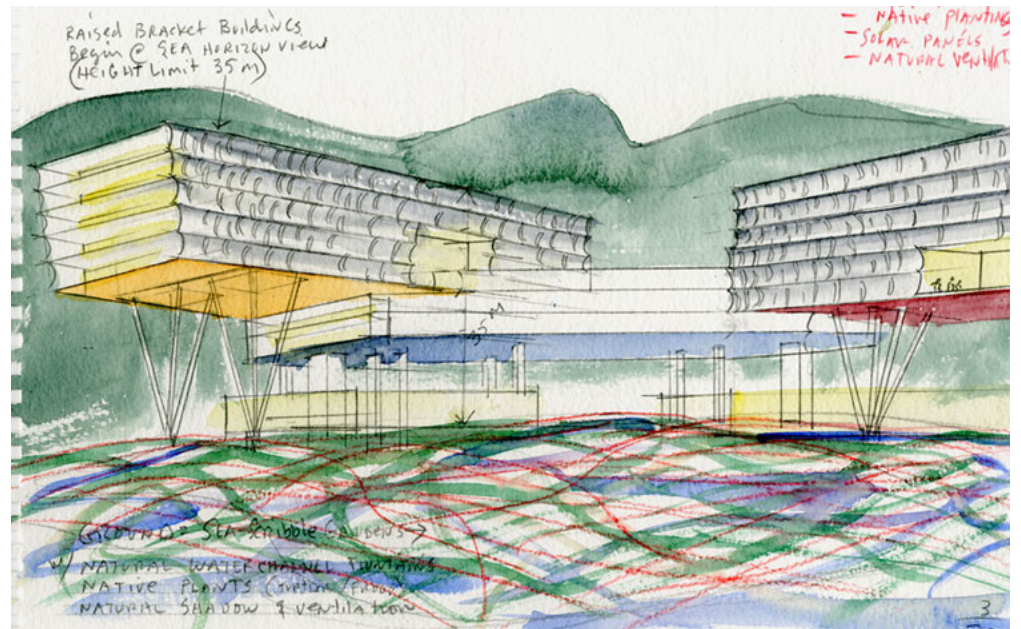

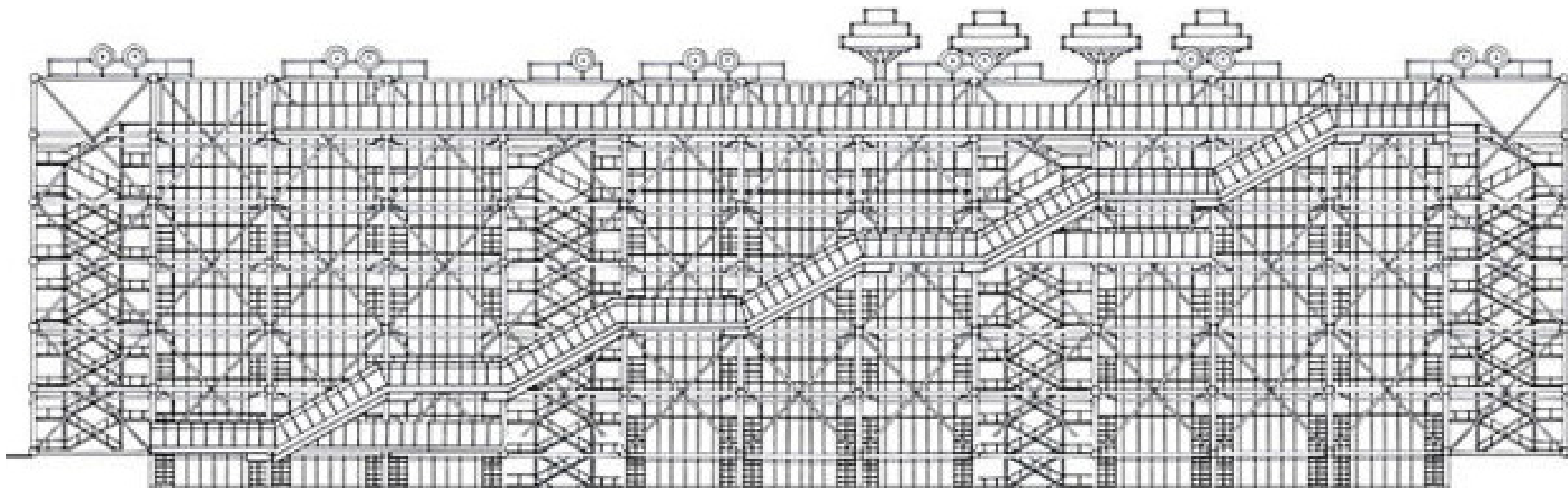
εικ.33: Στη πλατεία πραγματοποιήθηκαν οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις, συναντήσεις, συναναστροφές. Σήμερα, σιωπηλοί άνθρωποι απλά την προσπερνούν ή την αποφεύγουν. (πηγή: προσωπικό αρχείο)

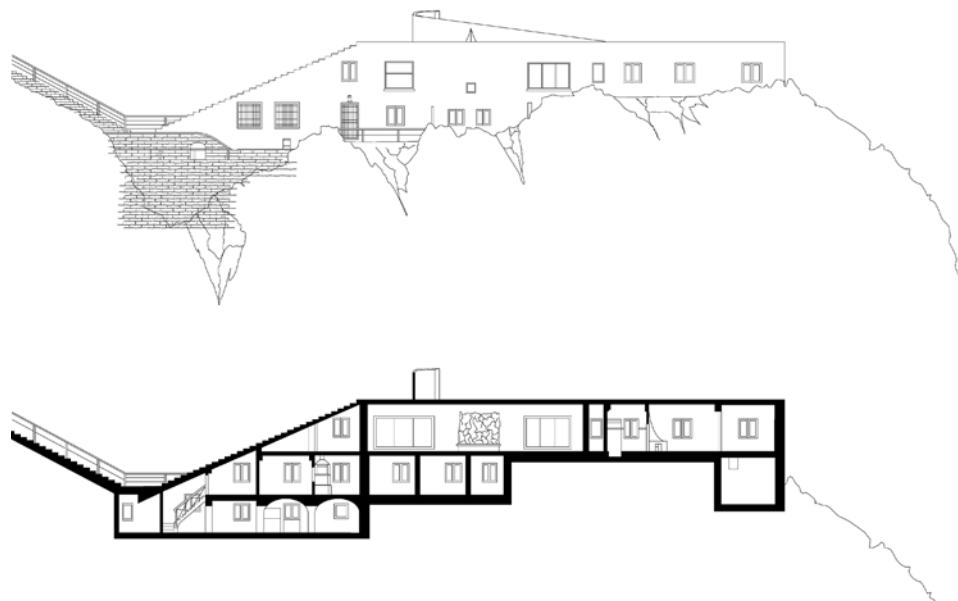
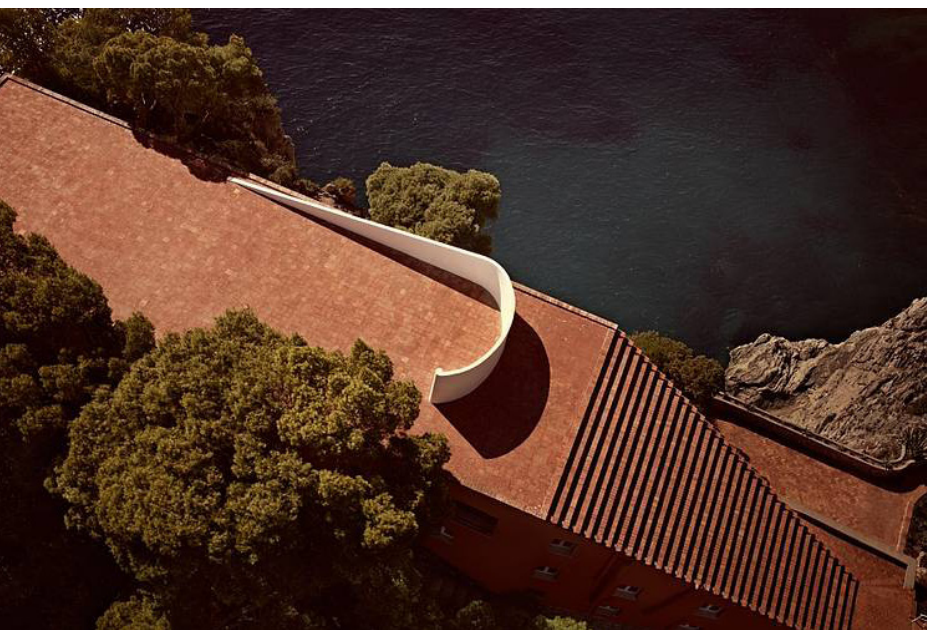

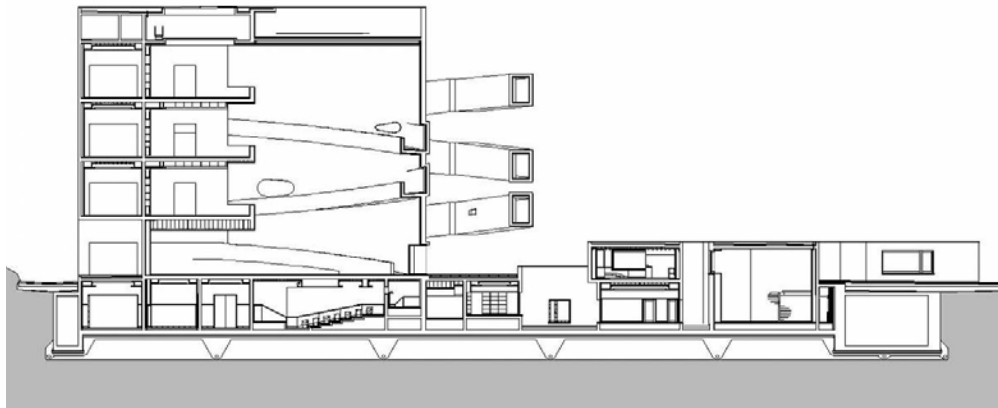
εικ.41: Horizontal skyscraper, Steven Holl, (πηγή: <http://www.stevenholl.com/projects/vanke-center>)

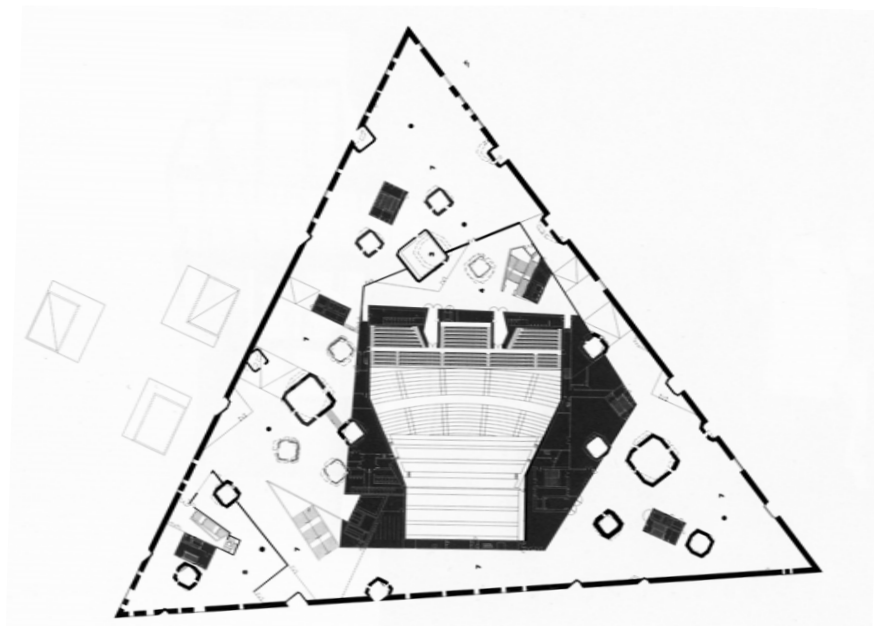
εικ.42 : Centre George Pompidou - Metz, Shigeru Ban Architects, (πηγή: <https://www.centrepompidou.fr/en/Media/Plan-du-batiment>)

εικ.43: Villa Malaparte, Adalberto Libera, (πηγή: <http://www.capri.com/en/e/villa-malaparte-legend-and-cinema>)

εικ.44: Iberê Camargo Foundation, Alvaro Siza, (πηγή: πηγή: <https://arch.iit.edu/prize/mchap/selected-works/project/iber-camargo-foundation>)

εικ.45: Barcelona Forum, Herzog & de Meuron, (πηγή: http://www.lindmanphotography.com/?attachment_id=1558)

εικ.46 : Dominique Perrault, Fukuoka Tower, (πηγή: <http://www.designingfortomorrow.org/projects/browse/top?page=188>)

εικ.47 : NANJING SIFANG ART MUSEUM, Steven Holl, (πηγή <http://www.metalocus.es/en/news/nanjing-sifang-art-museum-steven-holl>)

εικ.48 : Universita Luigi Bocconi,Grafton Architects, (πηγή: <http://www.graftonarchitects.ie/universita-luigi-bocconi> (Universita Luigi Bocconi,Graftonrchitects))

εικ.49,50: The Nelson - Atkins Museum of Art, Steven Holl, [πηγή: <http://www.archdaily.com/4369/the-nelson-atkins-museum-of-art-steven-holl-architects>]

WILLIAM ROCKWELL NELSON

THE NATIONAL ARCHIVES

THE NATIONAL ARCHIVES

THE NATIONAL ARCHIVES

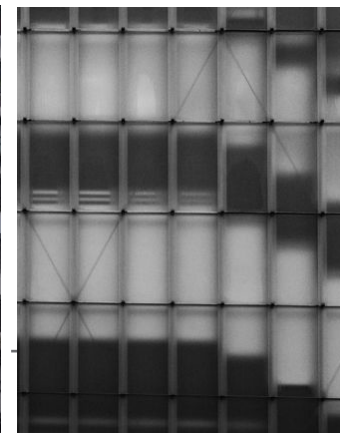
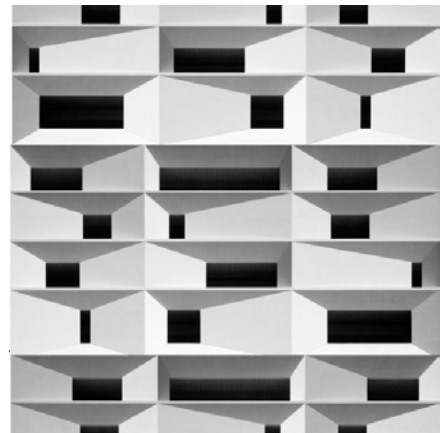
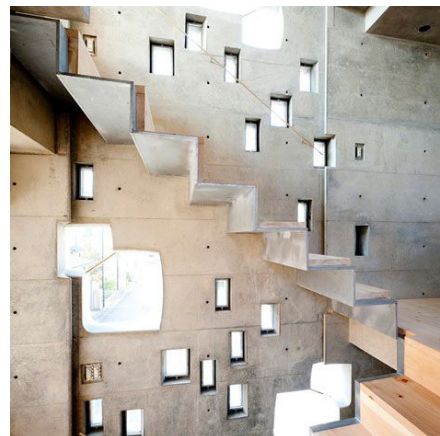
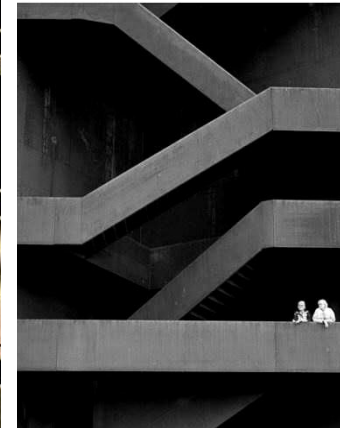
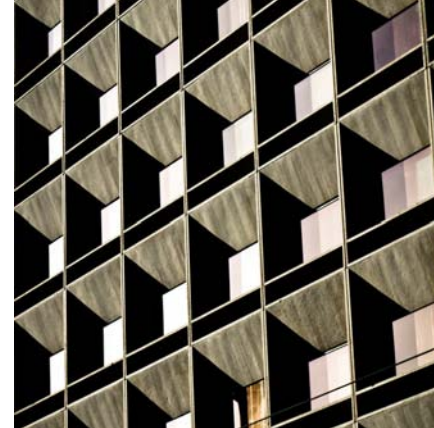
THE NATIONAL ARCHIVES

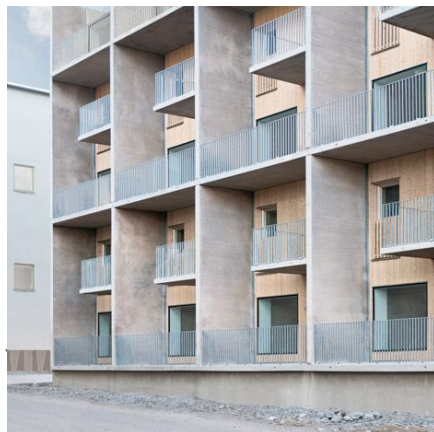
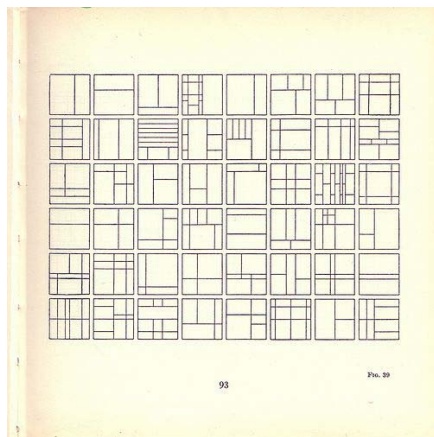
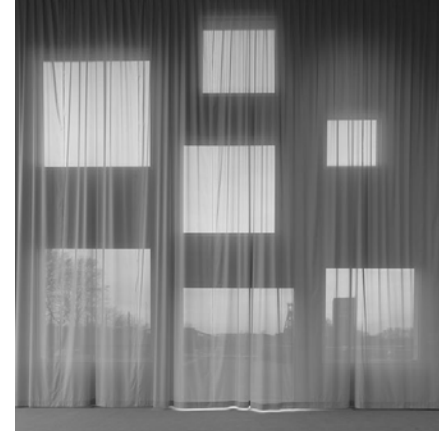
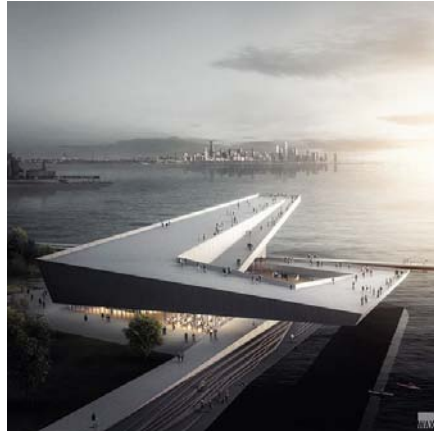
THE NATIONAL ARCHIVES

THE NATIONAL ARCHIVES

THE NATIONAL ARCHIVES

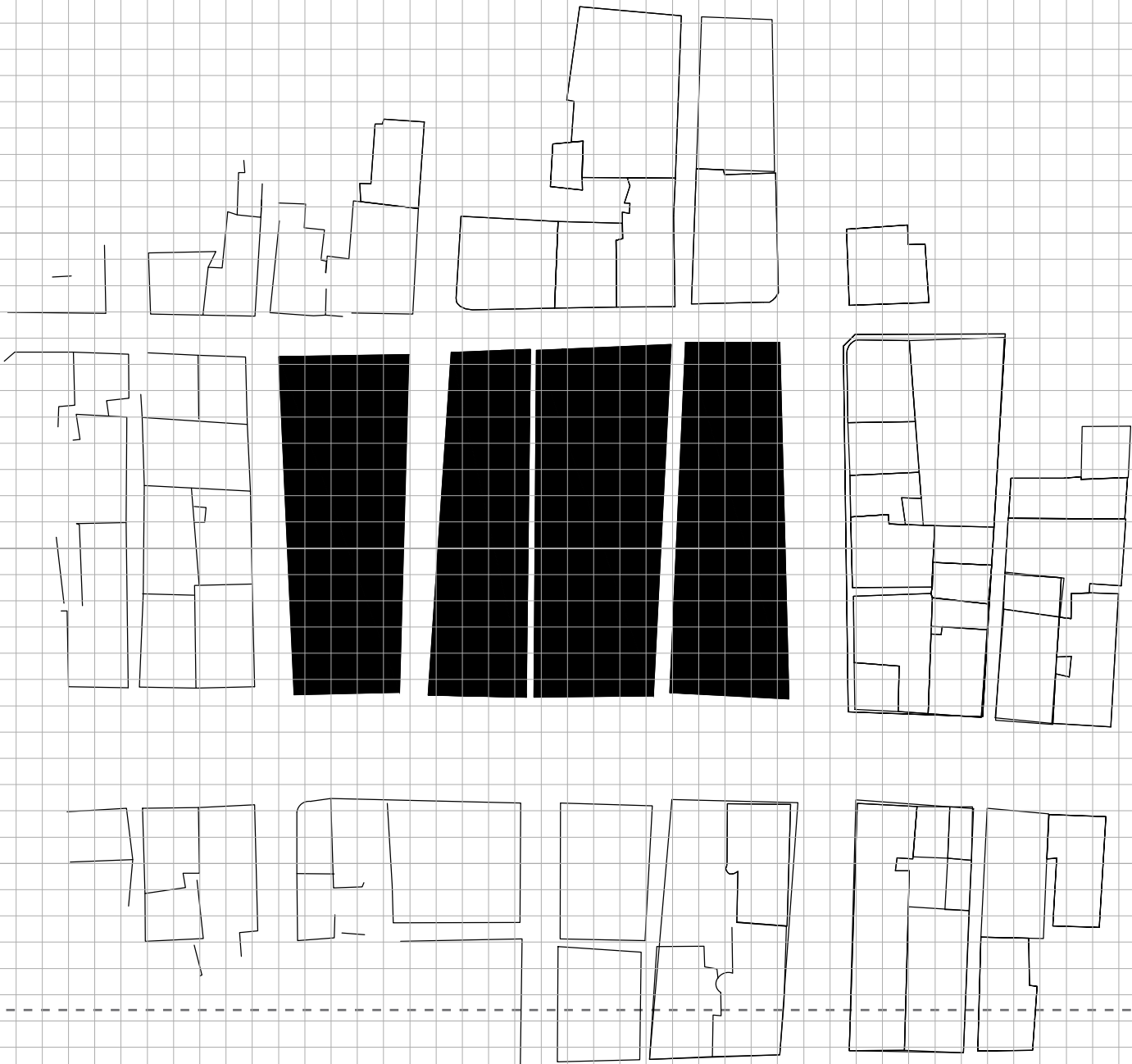
THE NATIONAL ARCHIVES

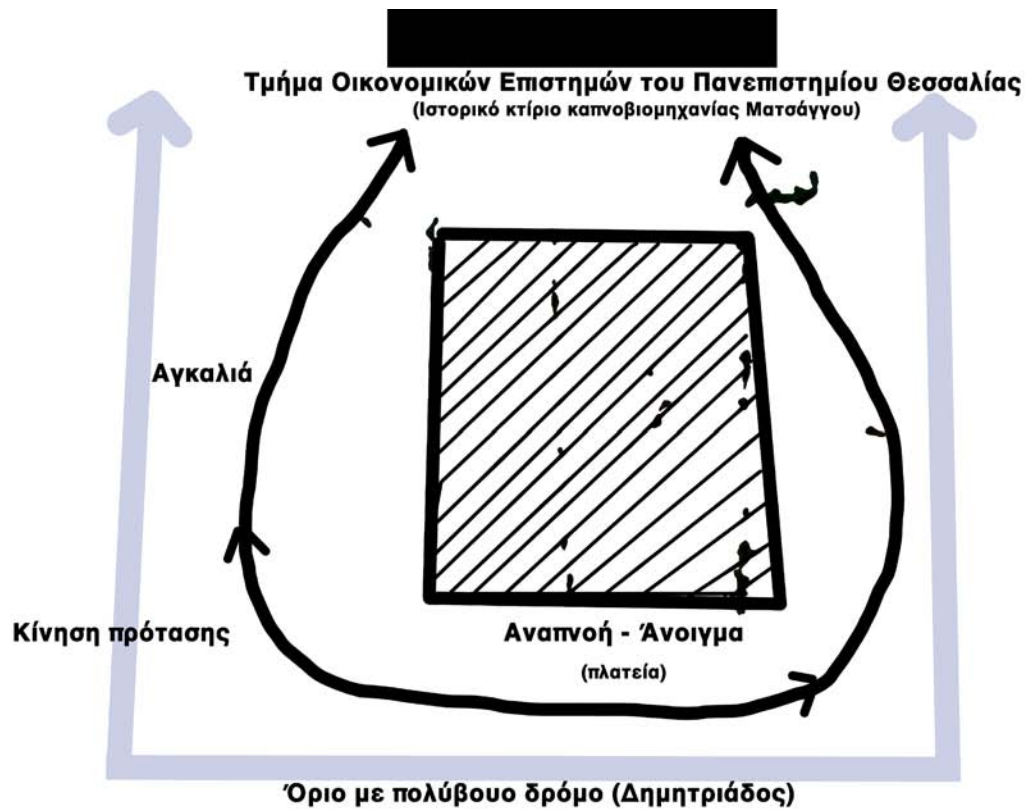

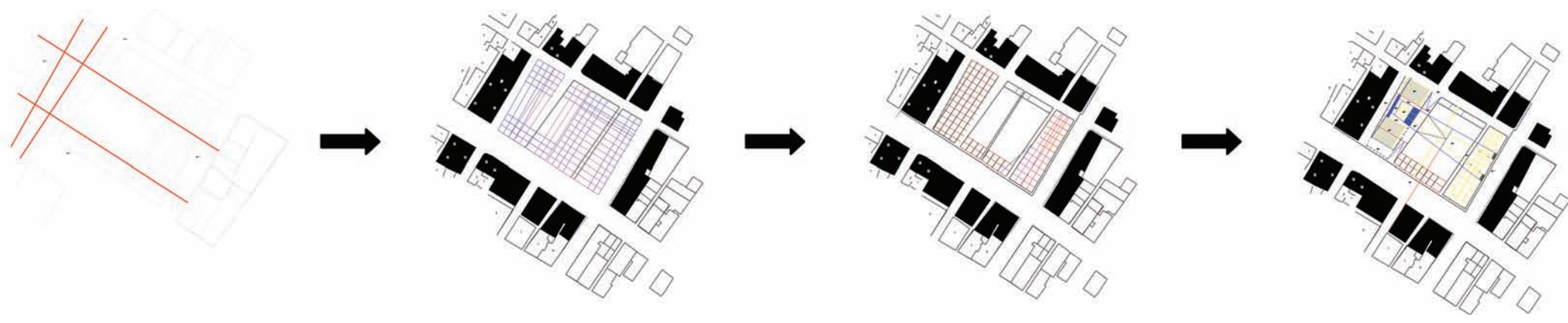
Τελική πρόταση

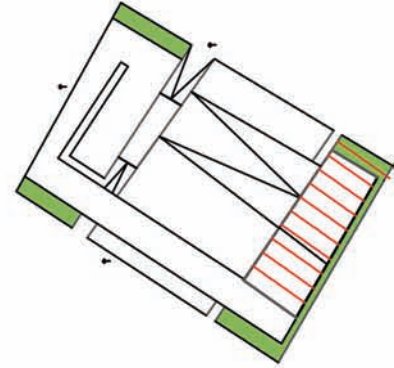
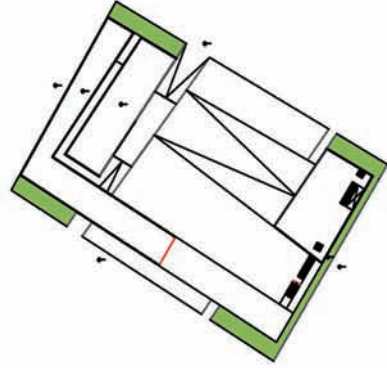
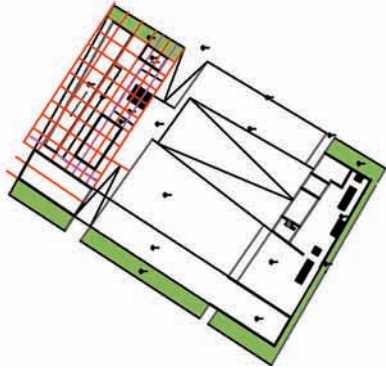
Όσον αφορά στο σχεδιασμό της πρότασης - επέμβασης, η χωροθέτηση της αποφασίστηκε πιο μέσα από τα όρια των υφιστάμενων κτηριακών χαράξεων, σύμφωνα με τις κατάλληλες διατάξεις του ΓΟΚ (Γενικός οικοδομικός κανονισμός) έπειτα από ανάλογες «πράξεις». Ο βασικός διαστάτατος κάρναβος (πέντε επί πέντε μέτρων) που χαράσσεται νοητά επί του εδάφους του οικόπέδου, αποτελεί και τον ουσιαστικό τρόπο οργάνωσης της όλης κτηριακής σύνθεσης. Η συνολική πρόταση αφορά σε δύο κτηριακά «συστήματα» - «συγκροτήματα», ένα αμιγώς δημόσιο χαρακτήρα διώροφο κτήριο επί των οδών, δεξιόστροφα, (Κουταρέλια - Ερμού - Παύλου Μελά -Δημητριάδος) και ένα πιο ιδιωτικού χαρακτήρα εξάροφο κτίριο, αλλά με ισόγειο και υπόγειο δημόσιας χρήσης, επί των οδών, δεξιόστροφα,(Ερμού - Ελευθερίου Βενιζέλου - Δημητριάδος - Μακεδονομάχων), που συνδέονται - αρθρώνονται στη συμβολή των δύο οδών Δημητριάδος και Ελευθερίου Βενιζέλου. Όλο το εγχείρημα είναι σχεδιασμένο, όπως προαναφέρθηκε, με βάση τον τετραγωνικό κάρναβο πλευράς πέντε (5) μέτρων και όλοι οι εσωτερικοί χώροι καθώς και ο εξοπλισμός του είναι σχεδιασμένος βάσει της γραμμικής χάραξης των πέντε μέτρων ή υποπολλαπλασίων και πολλαπλασίων αυτής.

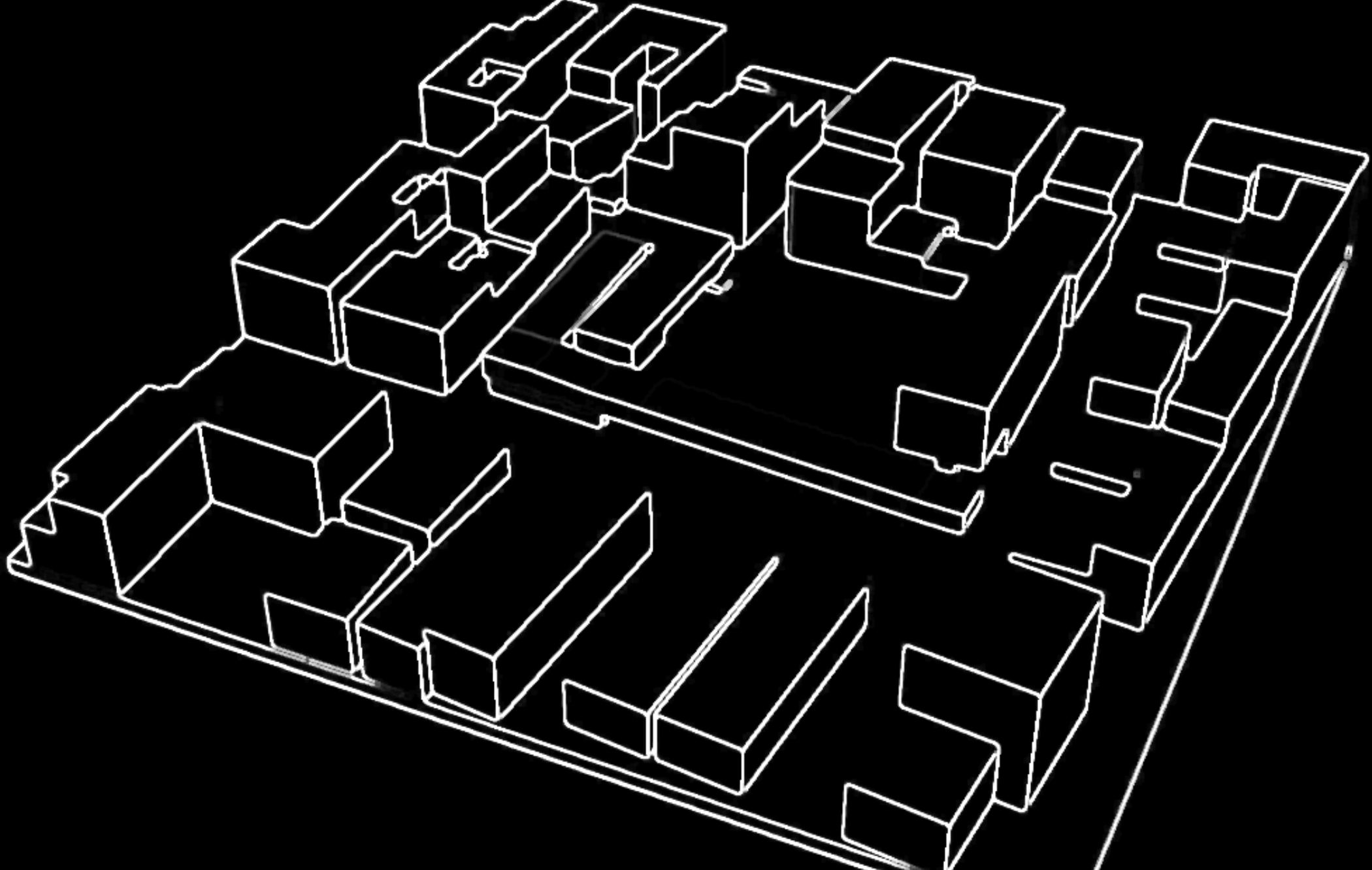

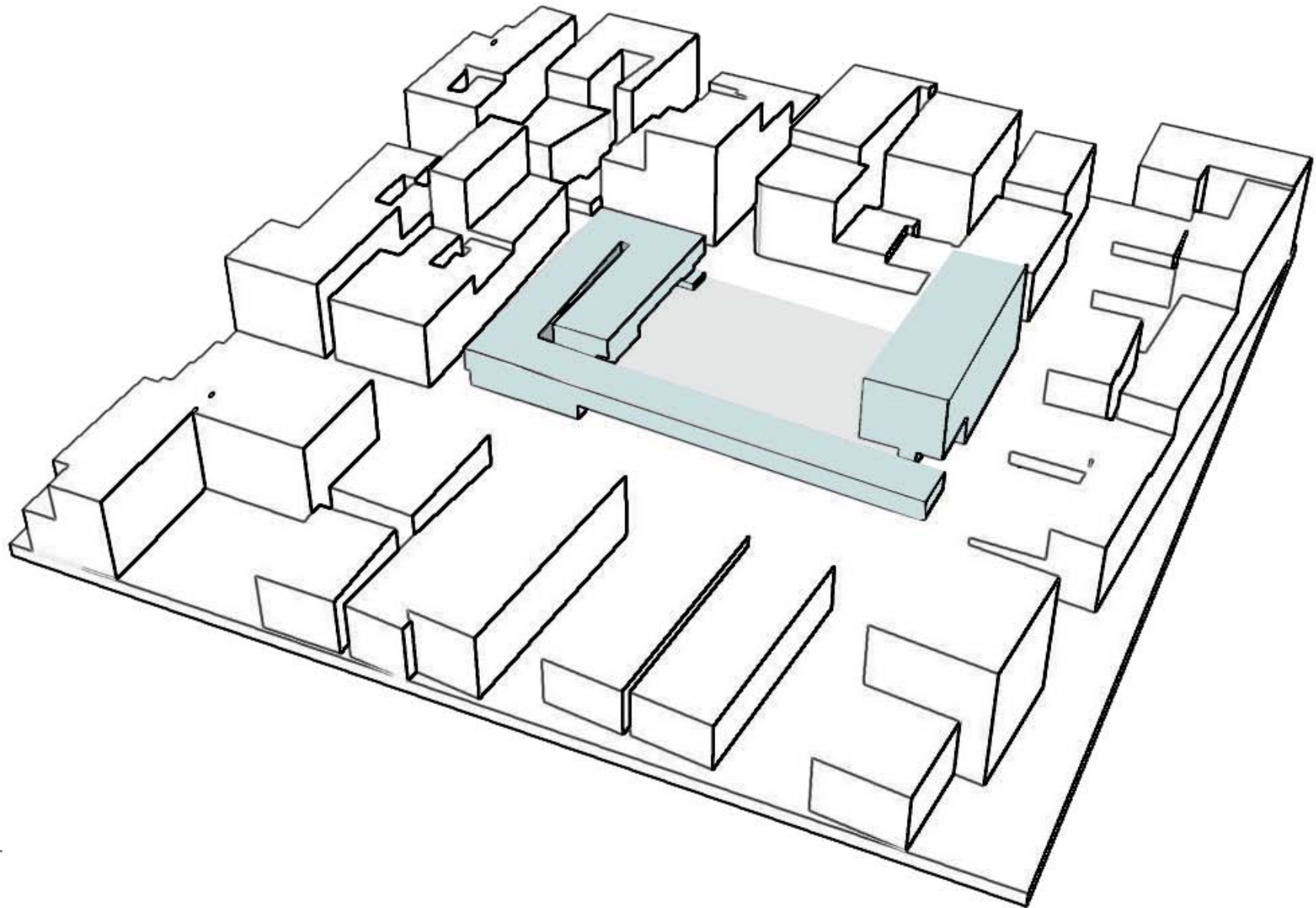
Οι πρώτες χαράξεις

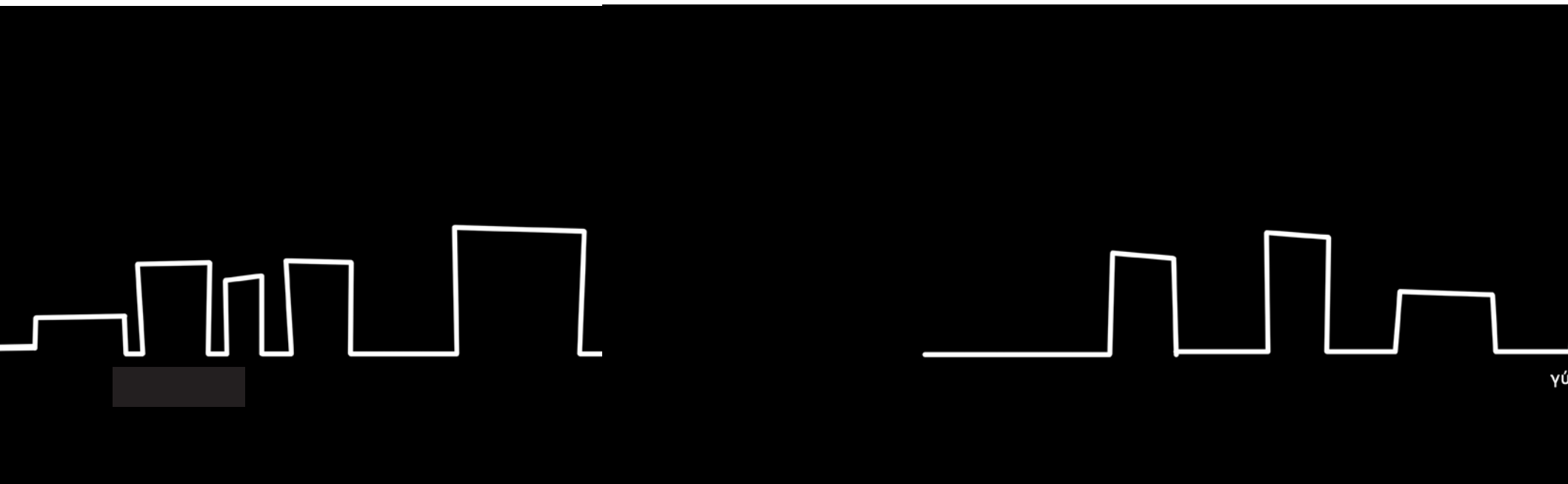

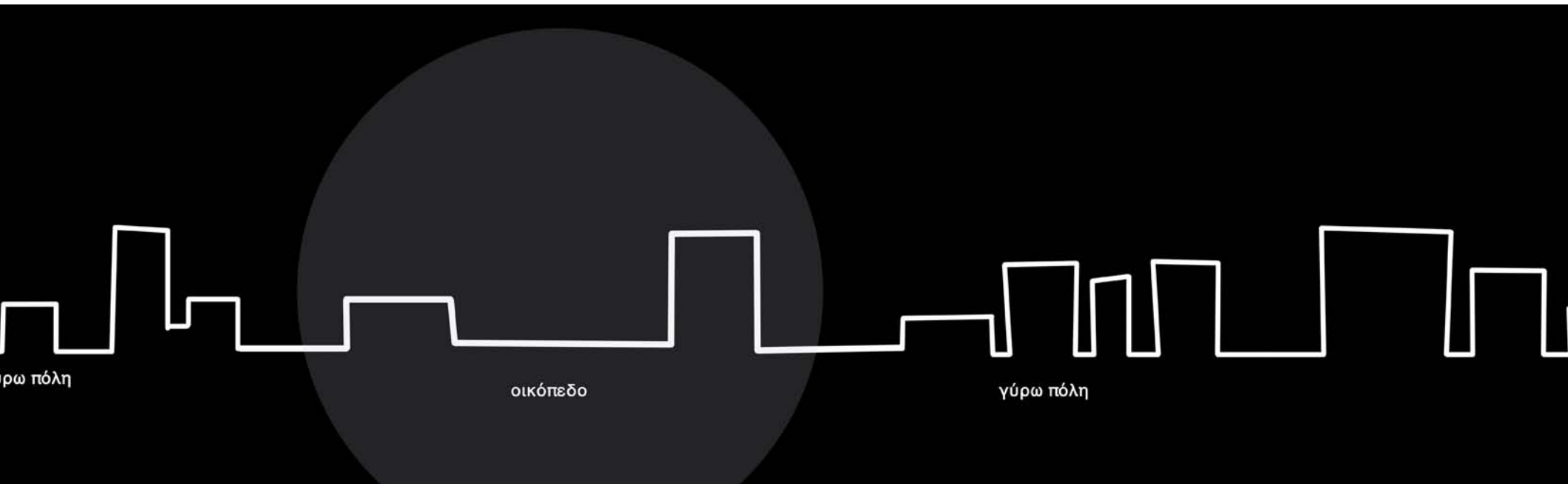

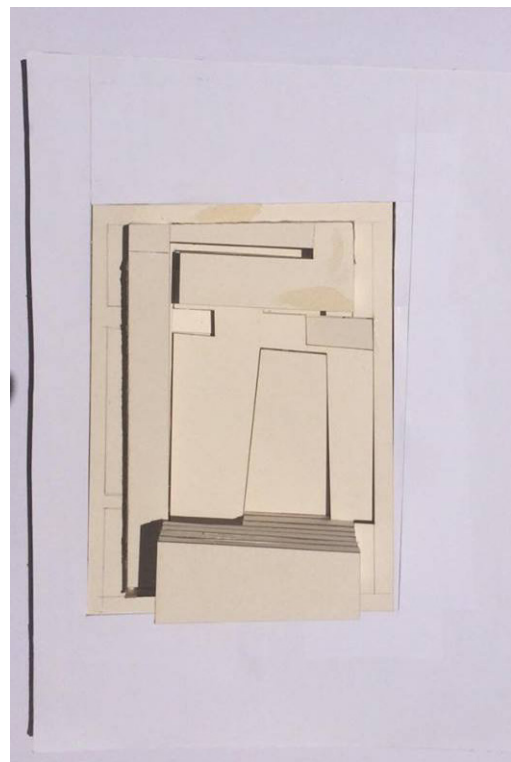
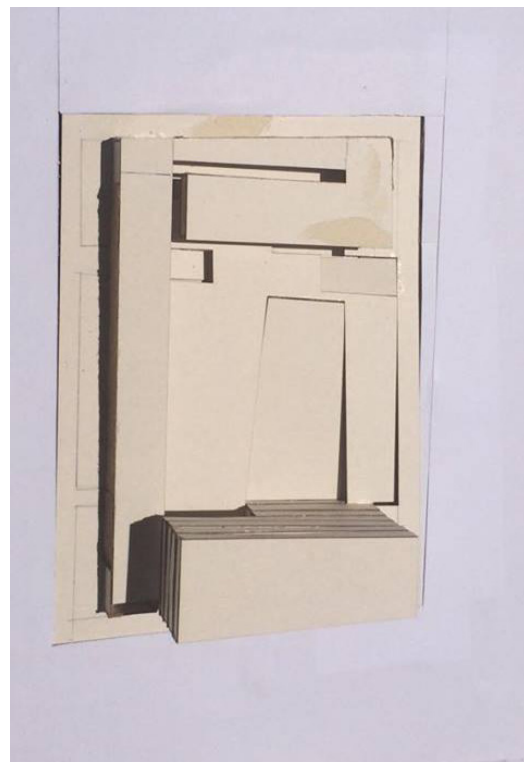
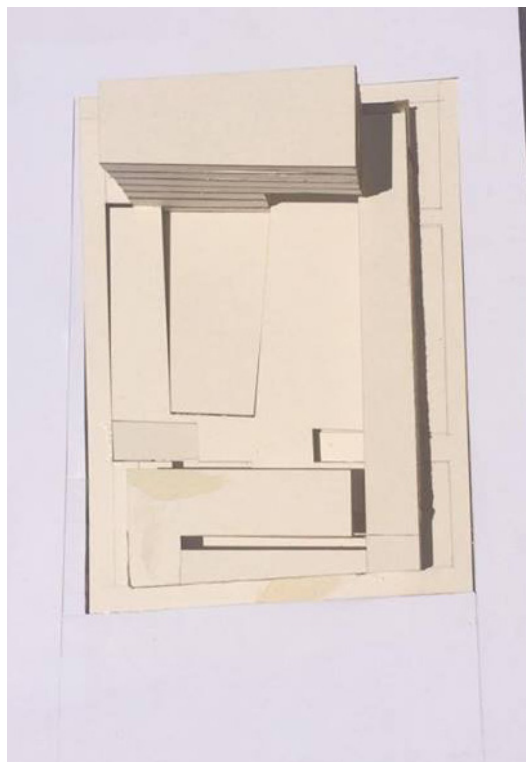
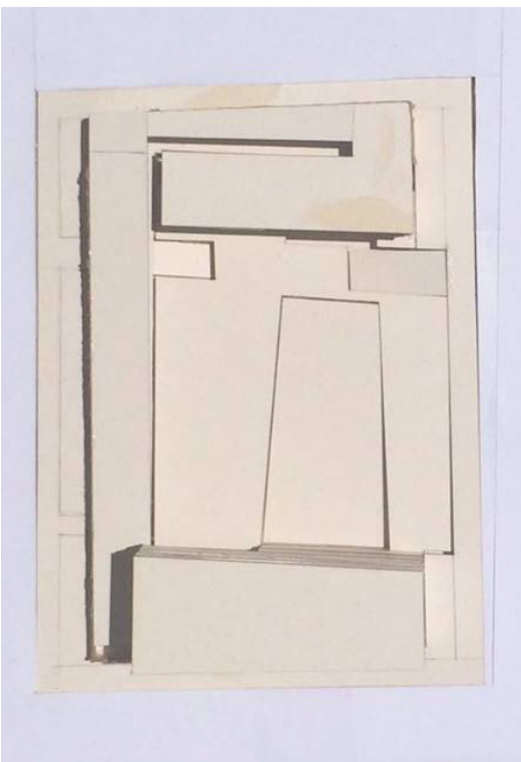

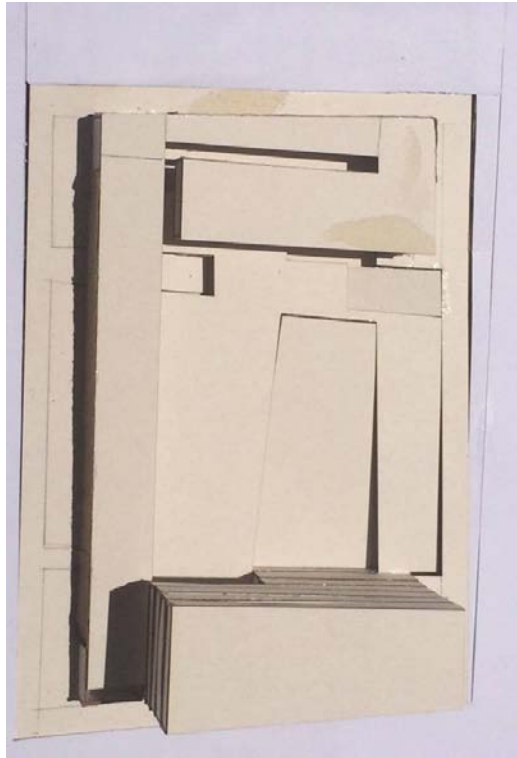

γύρω πόλη

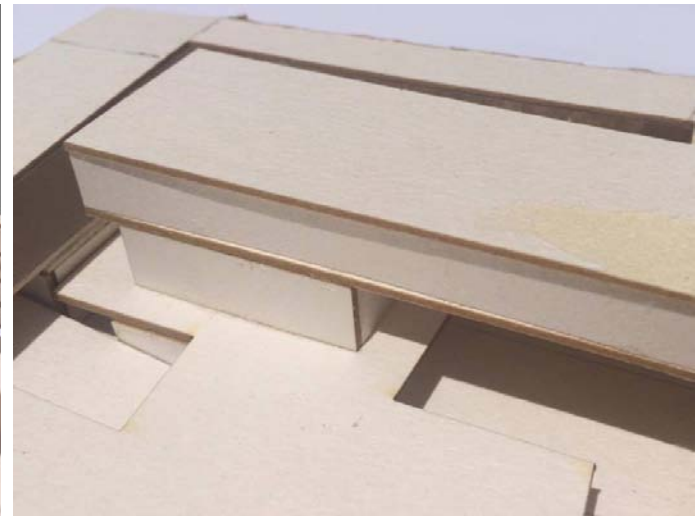
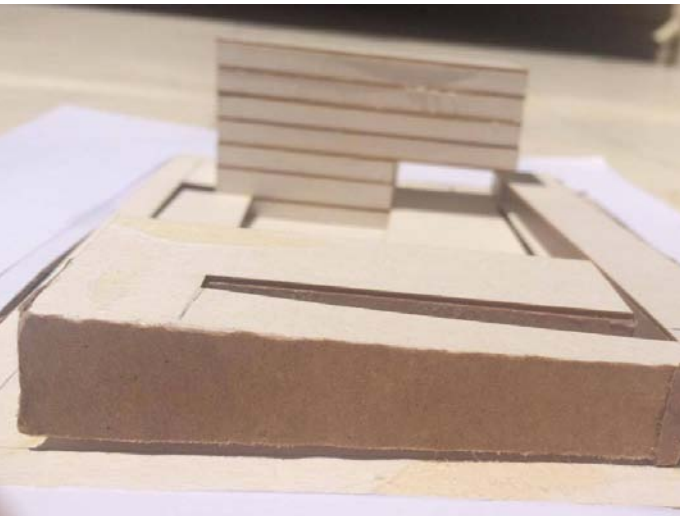
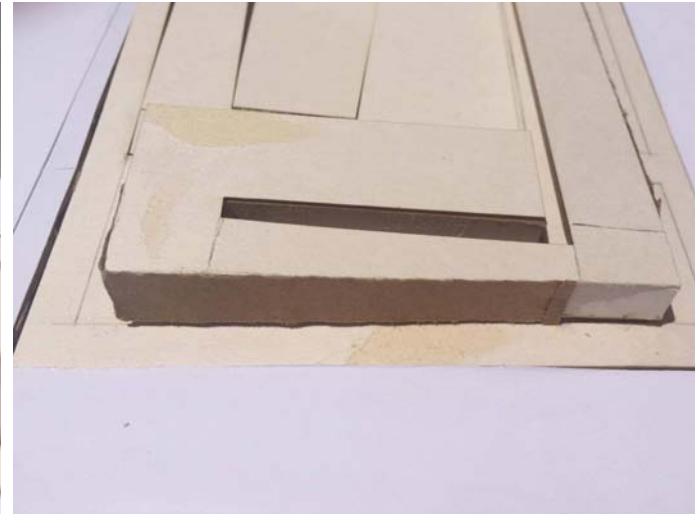
οικόπεδο

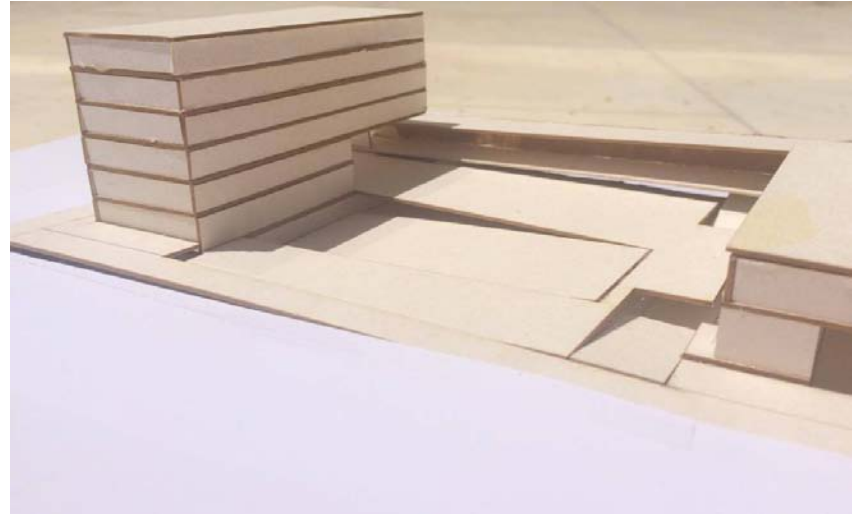
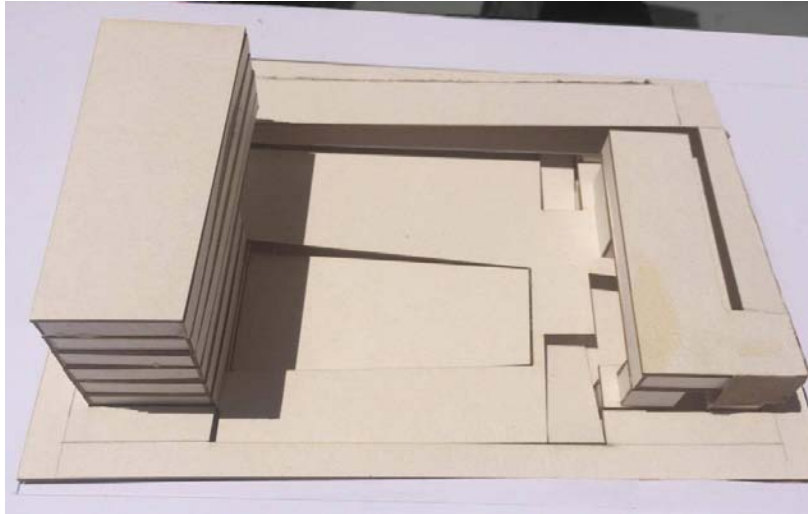
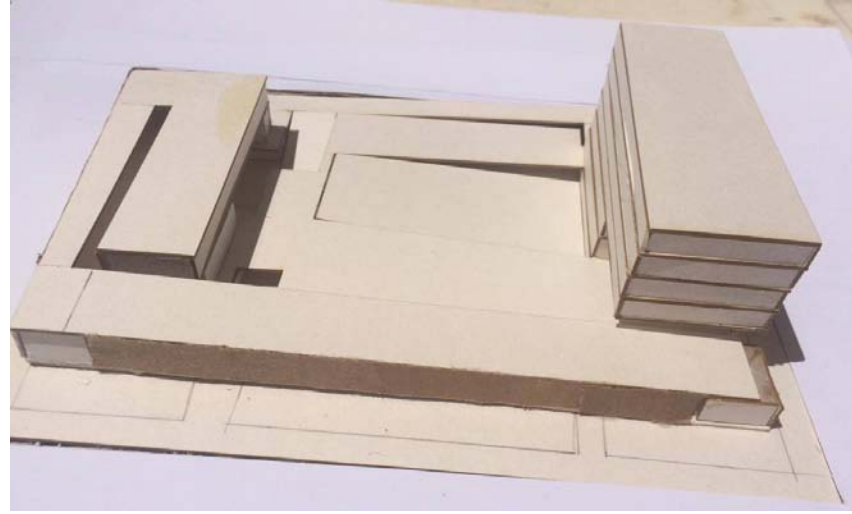
γύρω πόλη

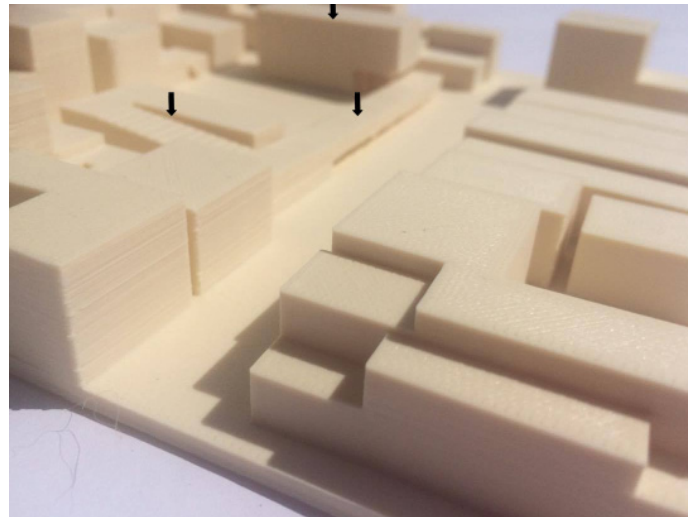
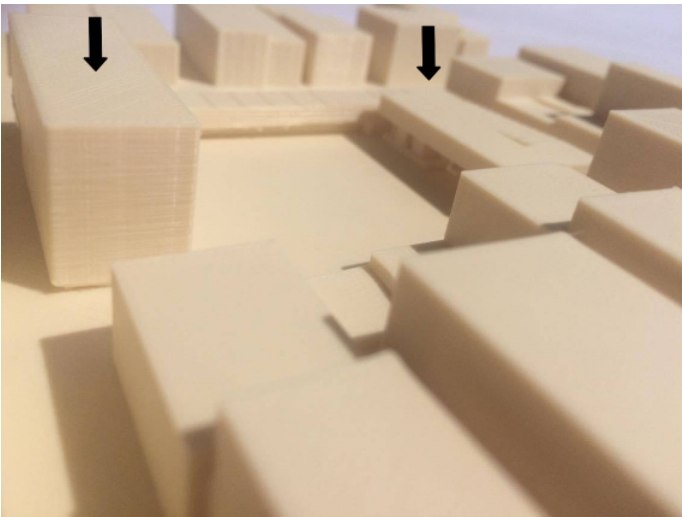

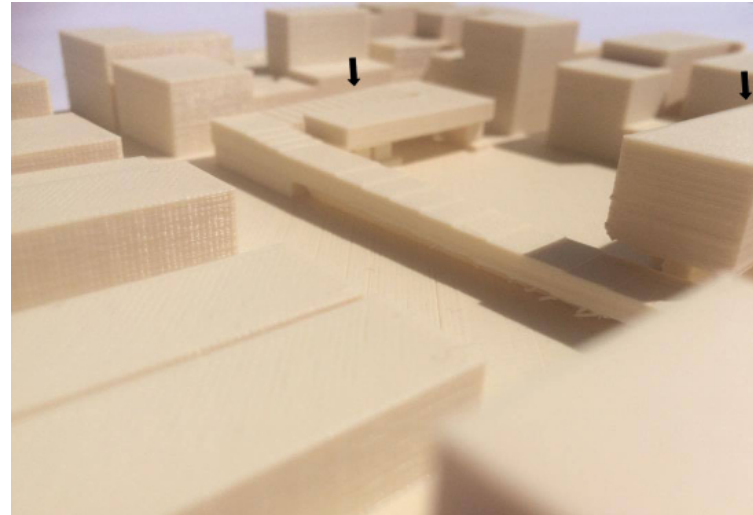
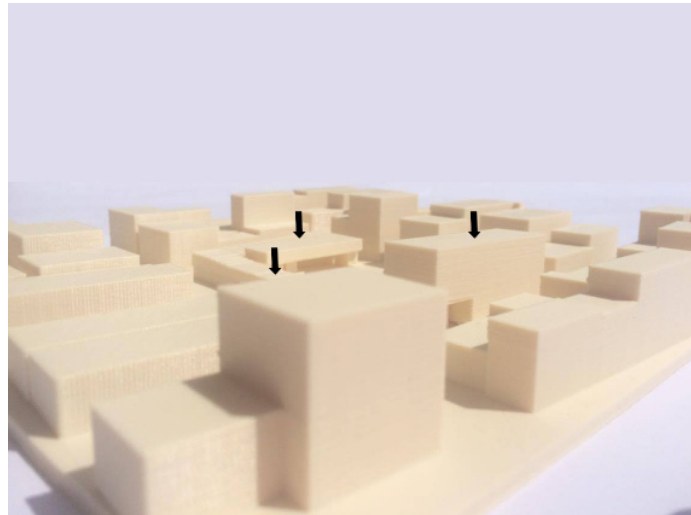
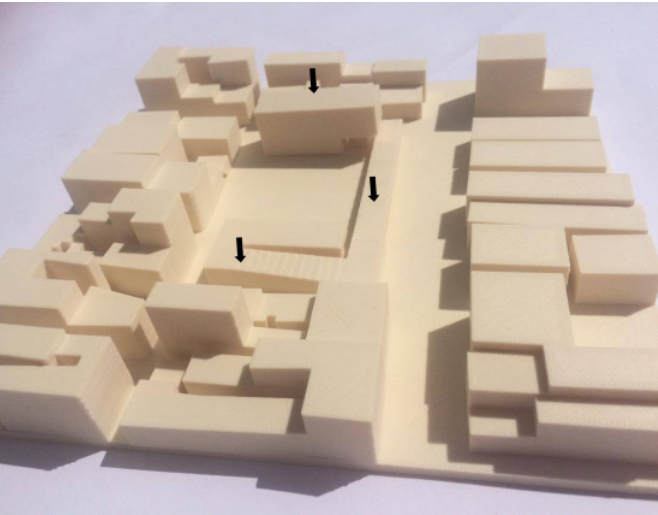

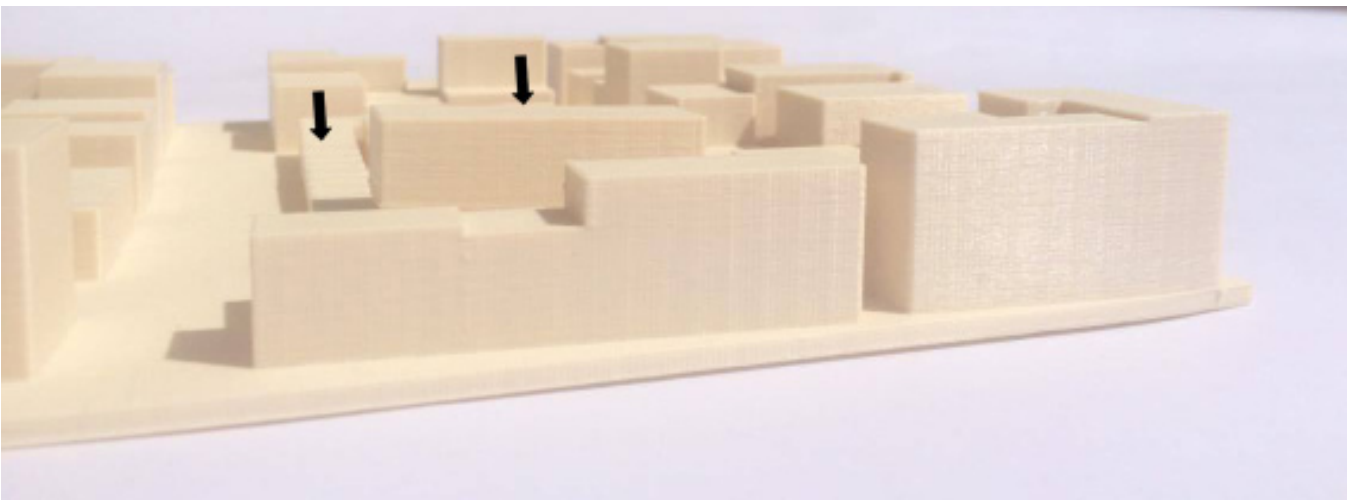
Προ - μακέτες - Σκίτσα

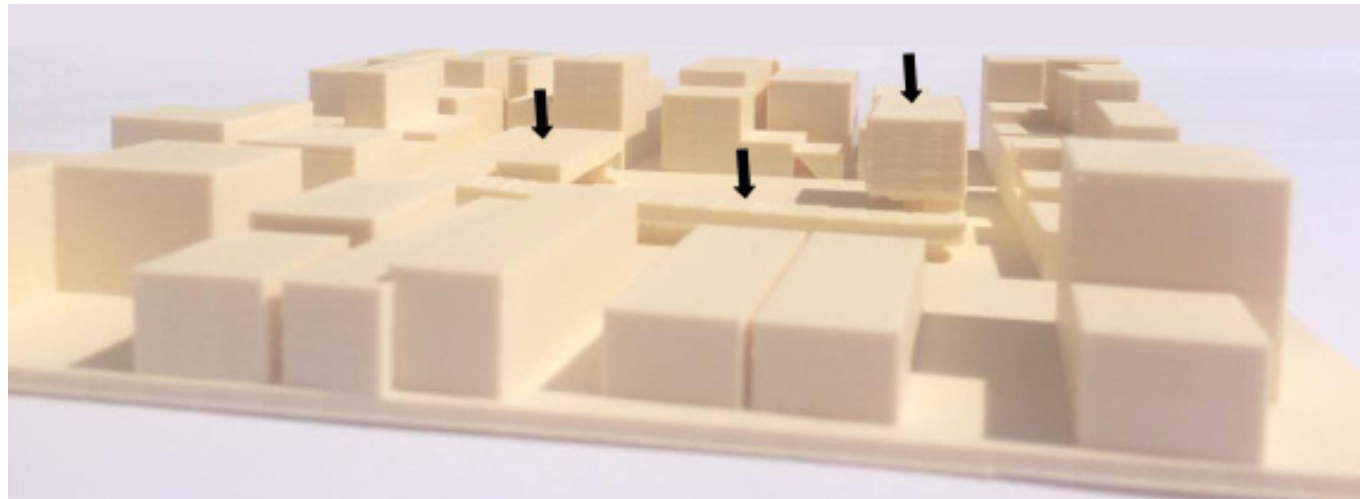
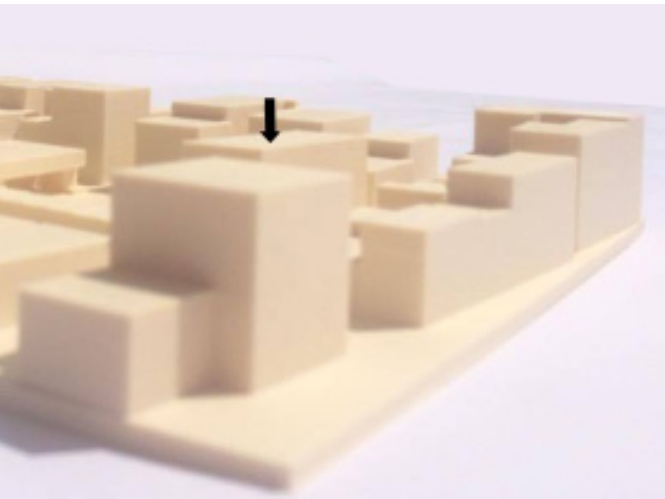

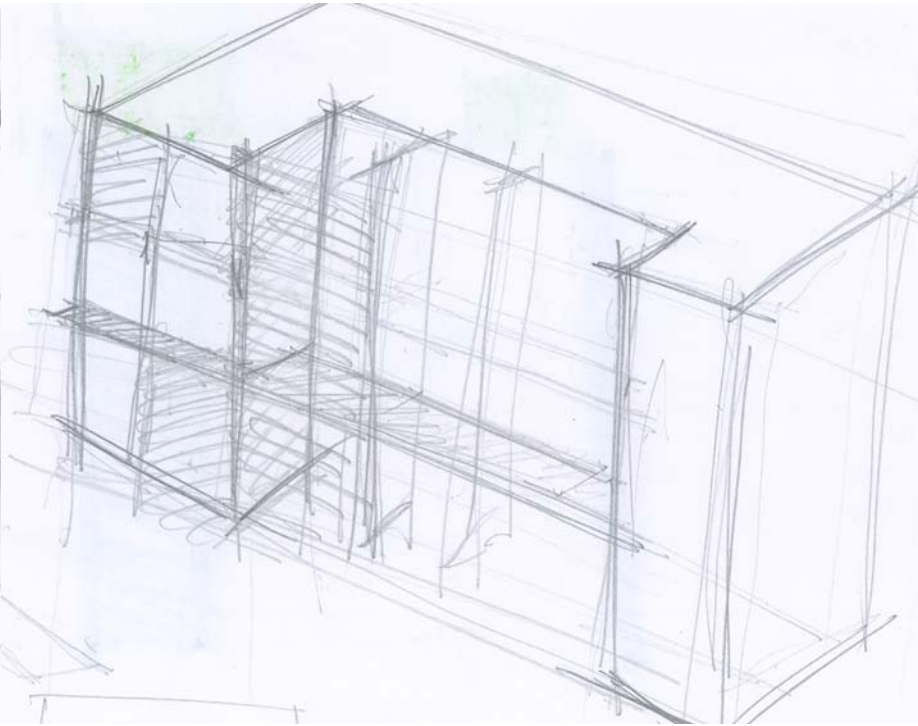
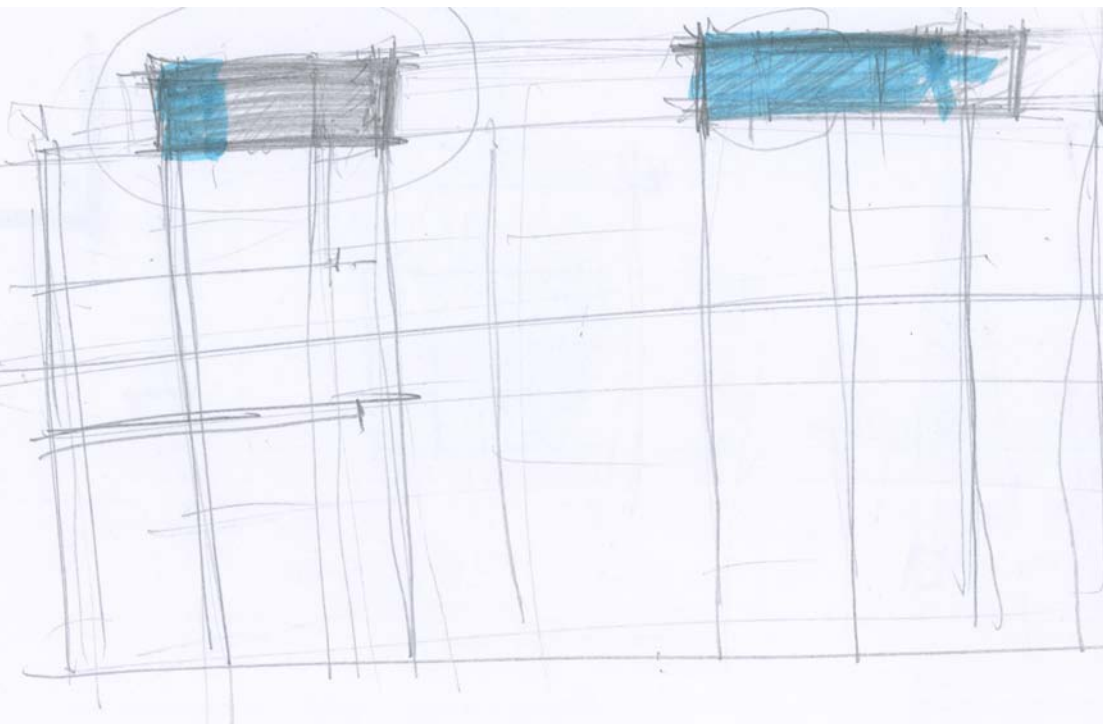
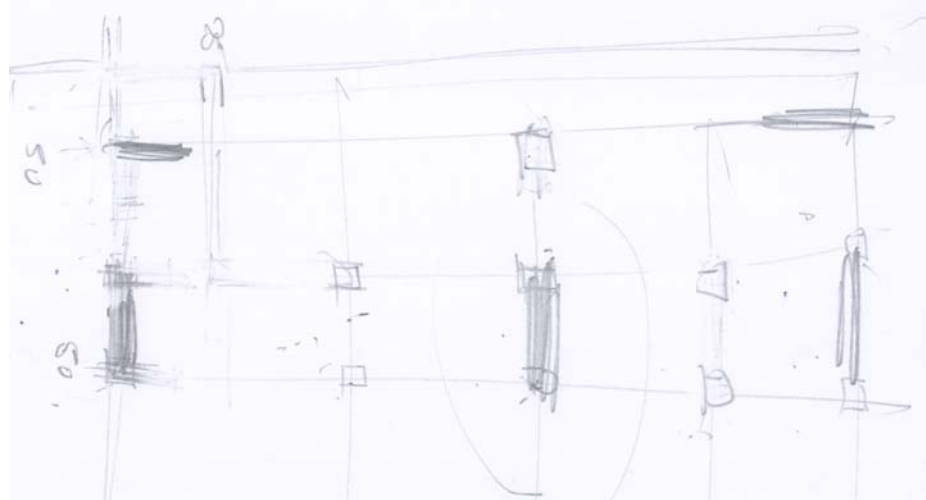
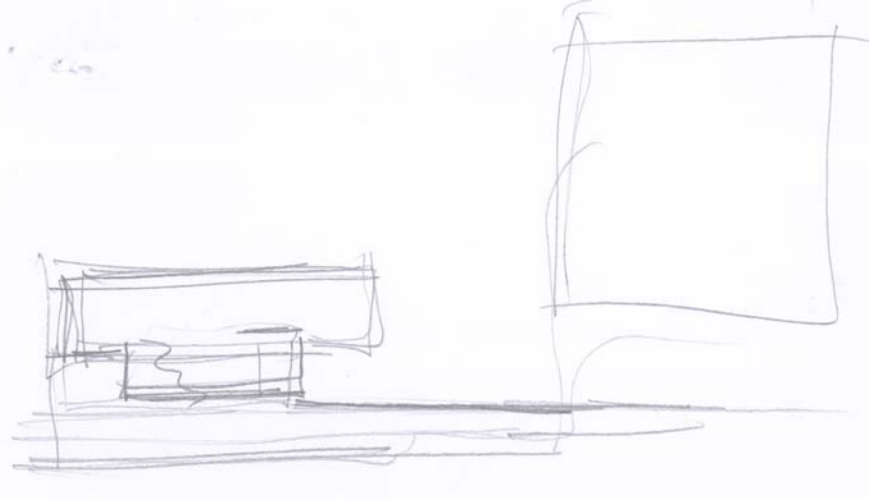

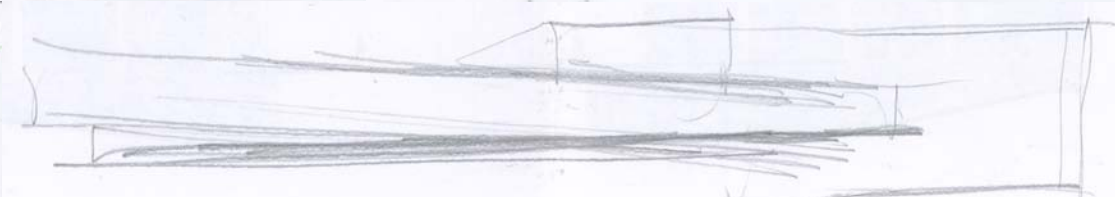
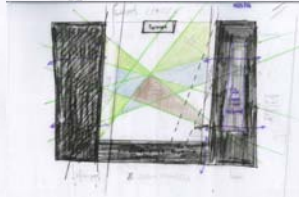
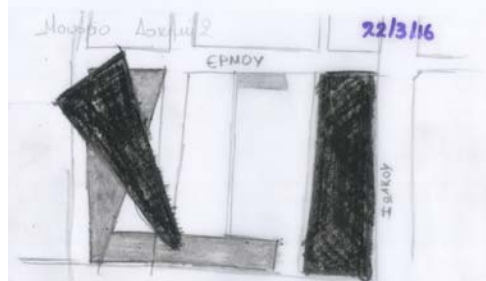
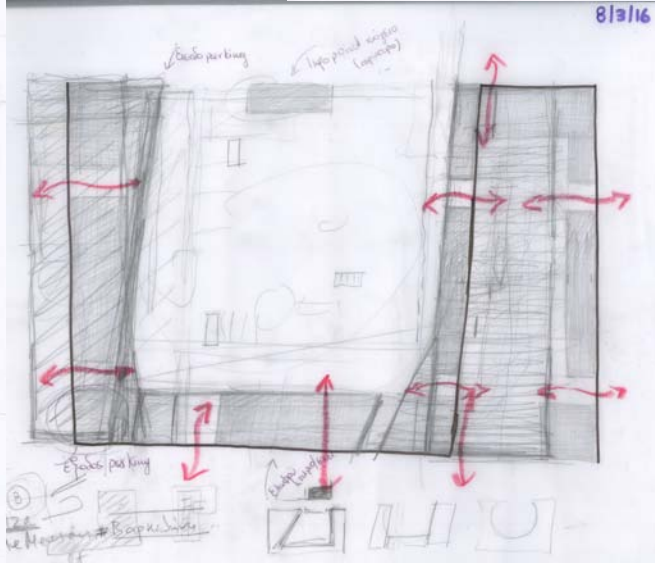
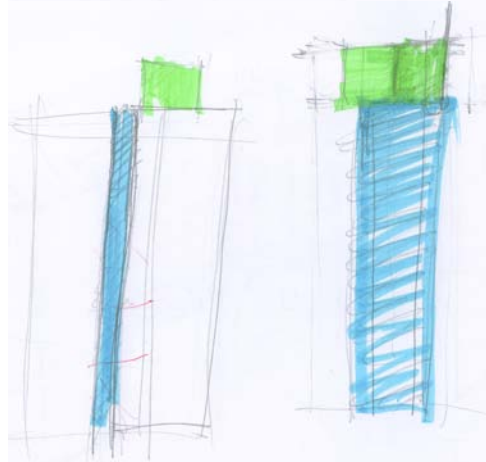
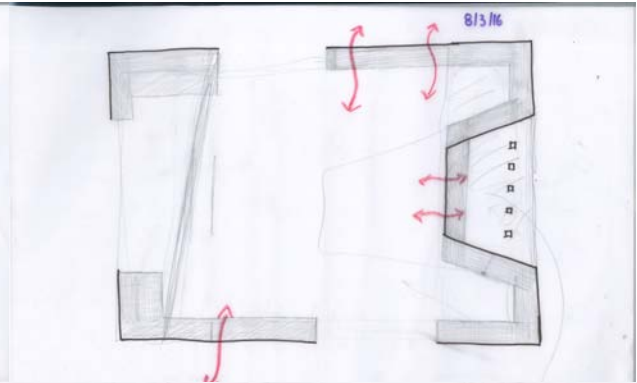
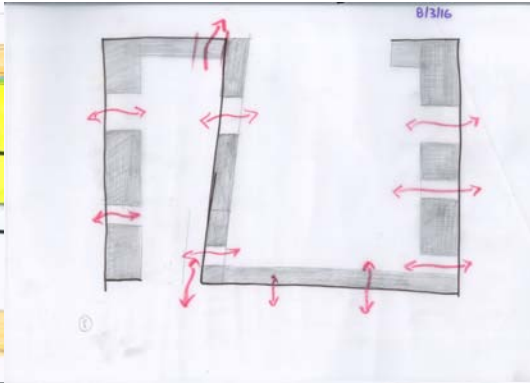
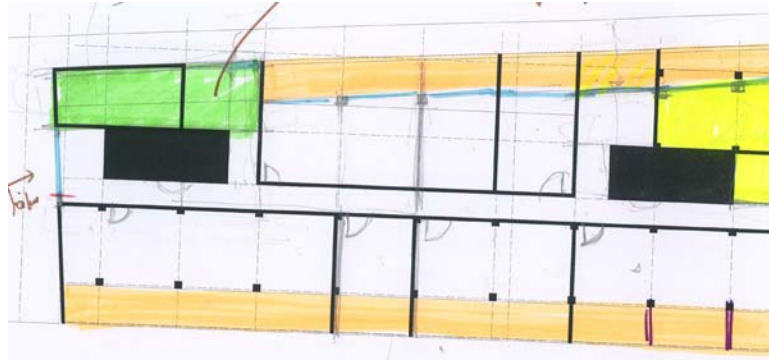

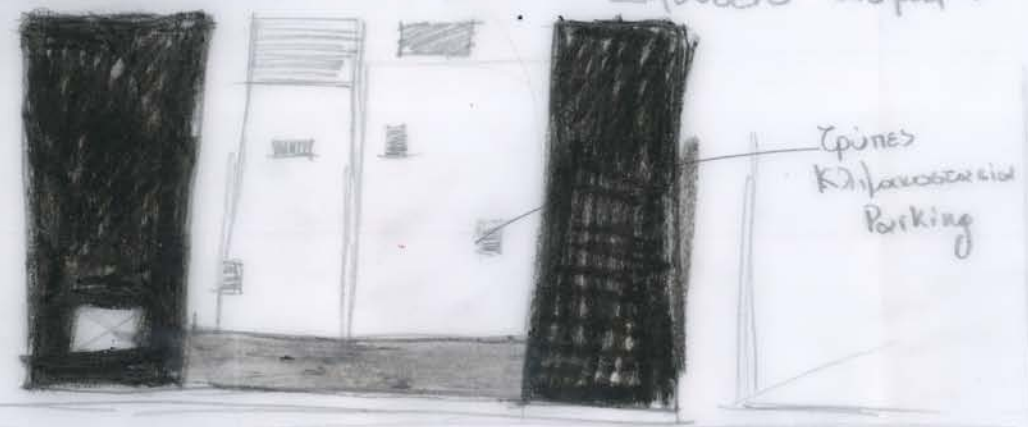

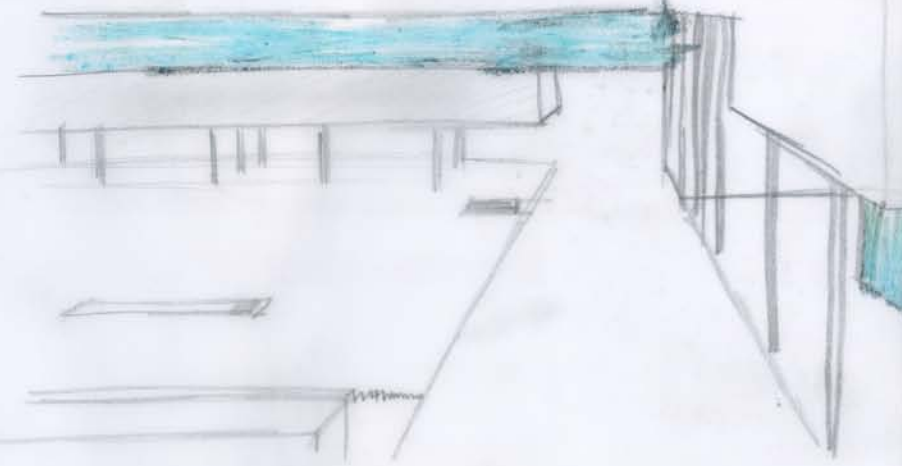

1

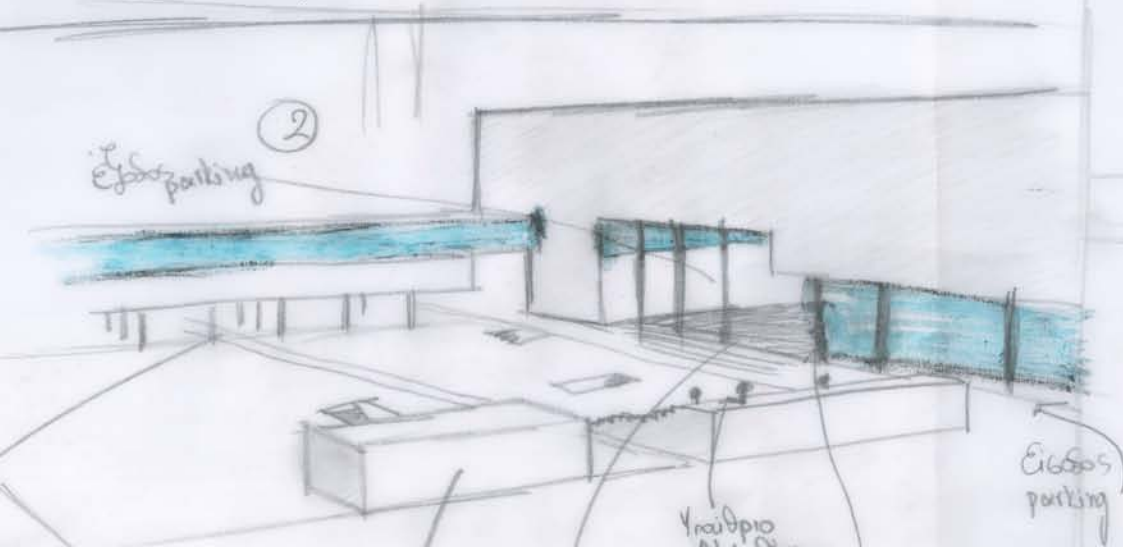

Τρόπος
Κλιμακωσμένων
Parking

2

Είσοδος parking

Είσοδος parking

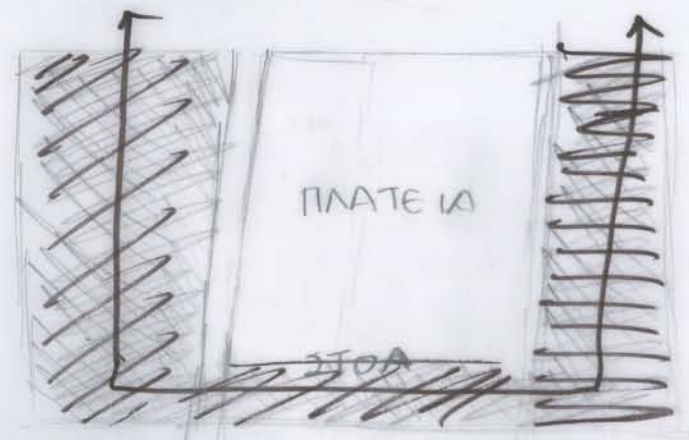
Υψόμετρο
Αφ' εδάφους

Στοιβά
(για την αργία/ελεύθερη βιβλιοθήκη)?

Πλατεία

Σκαλιά
(+1,95)
τορσηλιάνα

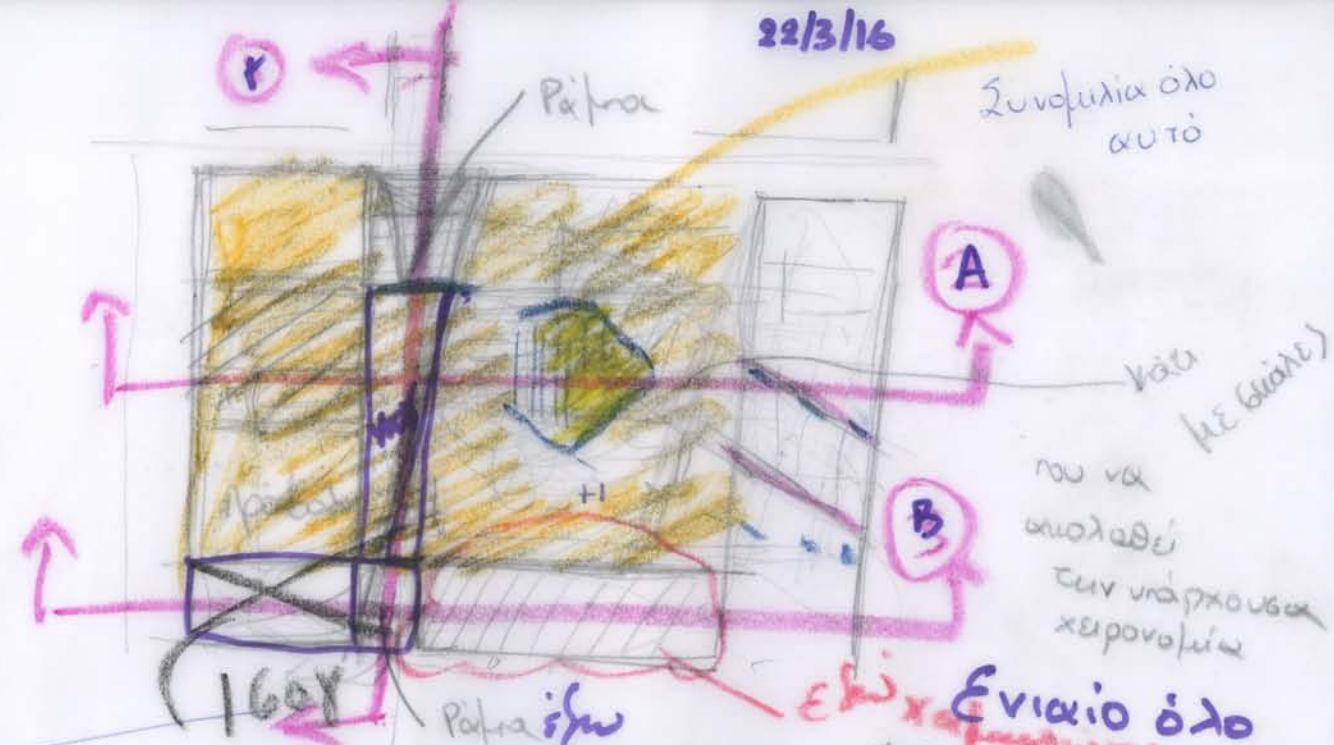
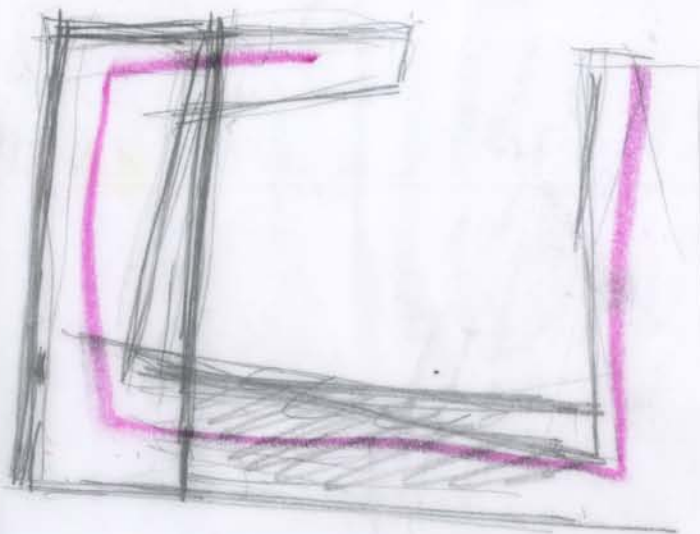
Υπερψώμα
work
(φωτογραφία) parking

ΠΛΑΤΕΙΑ

ΣΤΟΑ

22/3/16

Συνολικά όλο αυτό

Καί με (διαλέξτε)

που να ακολουθεί την υπάρχουσα χειρονομία

Επίχρυσωμένο ενιαίο όλο 6000,00
Πολυκατοικία

Ράτρα ξύλου για να βρουν

Μουσείο Ζωόφου
10 χαλμιά από

Εδαφος θα μπορούσε να γίνει 600 + 1.00 ενώ μετά κατεβαίνει

Δείτε για το κιν εβίε

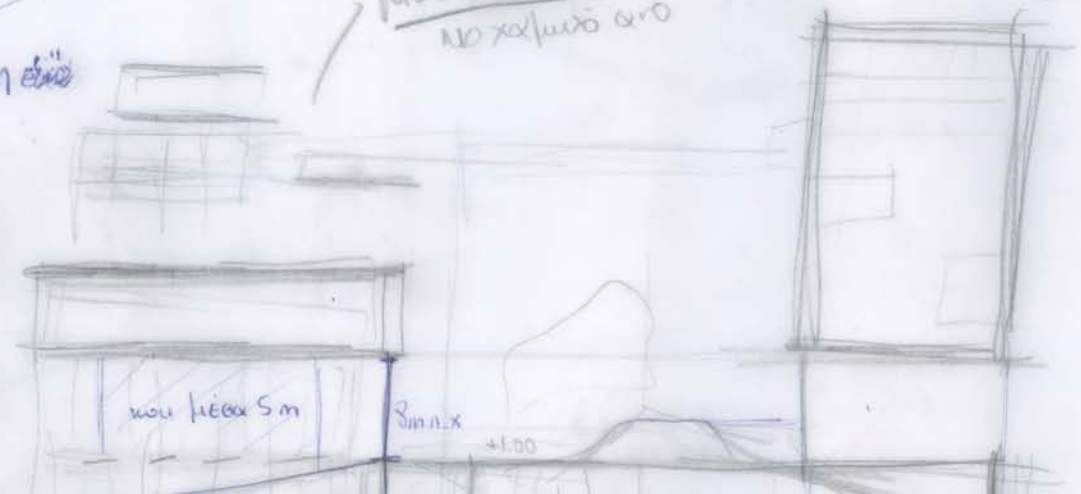
οι - κινήσεις

να κινω εβίε (3)

κ κίνω φακέτες (βιοτογενές)

βρω ύψη

απ ευ κιν εβίε

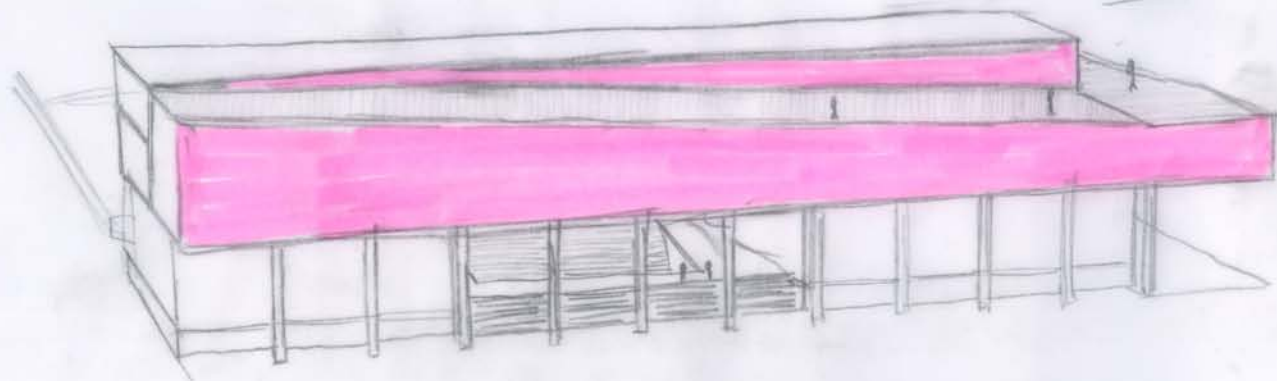
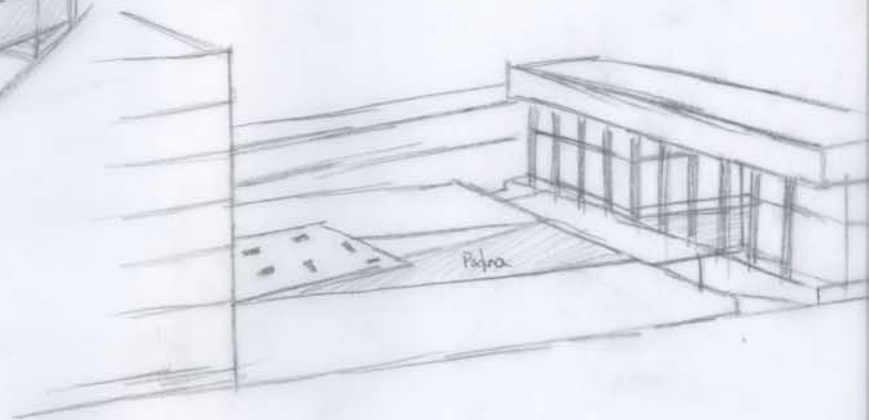
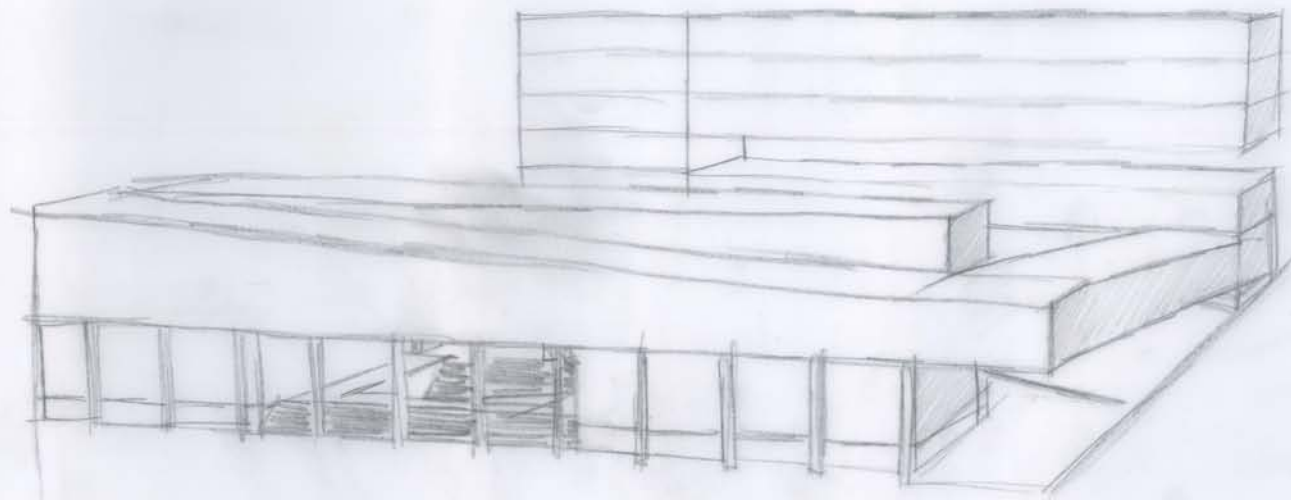
και μέρα 5m

Σύνολο

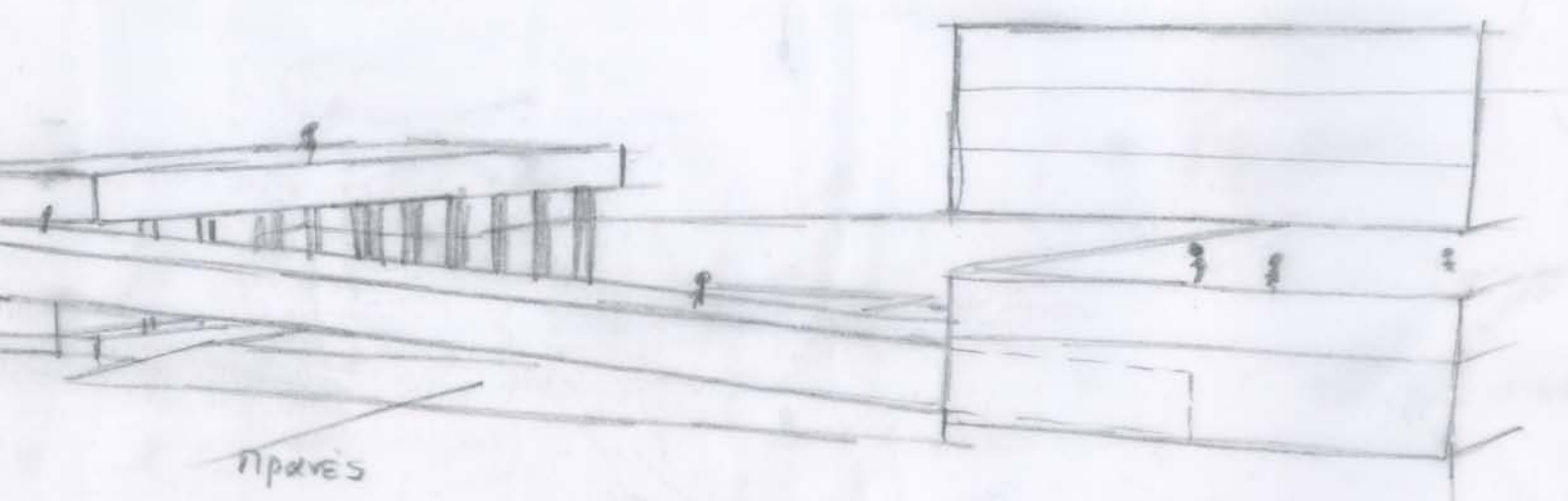
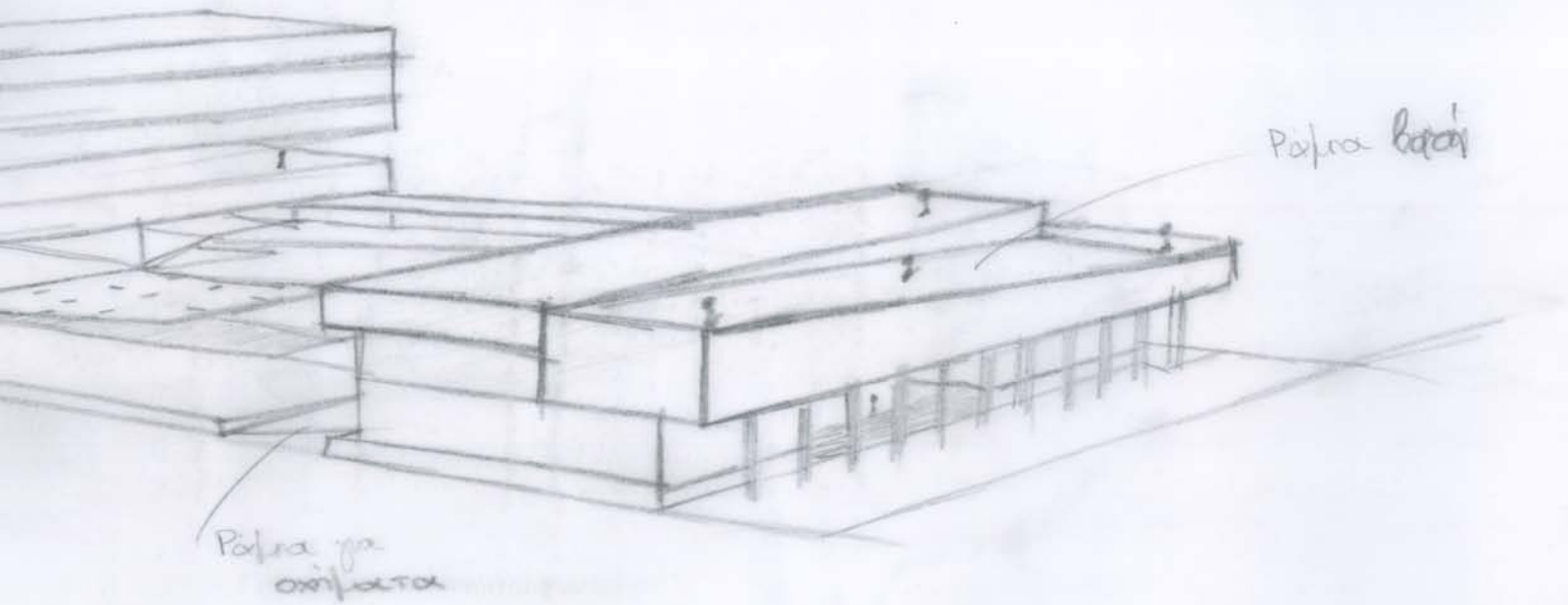
+1.00

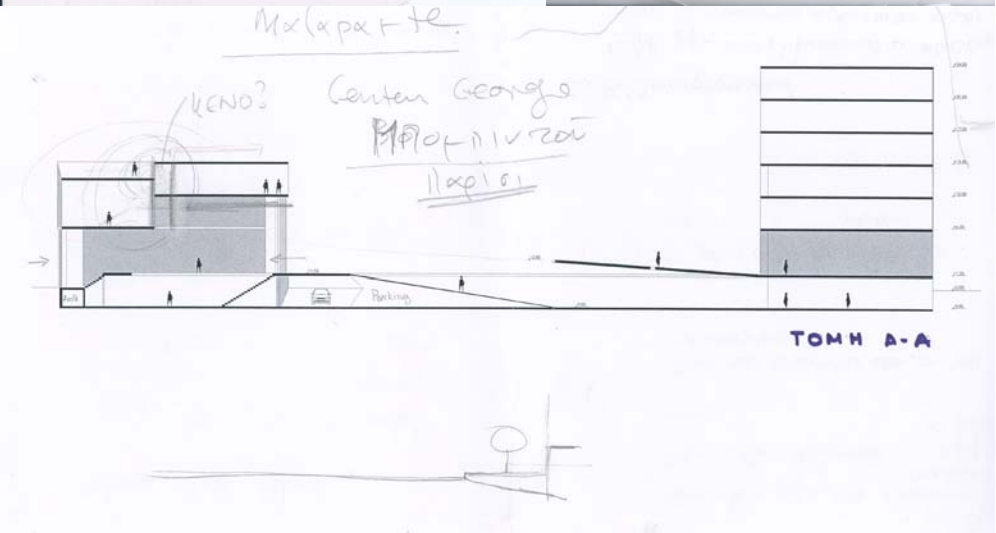
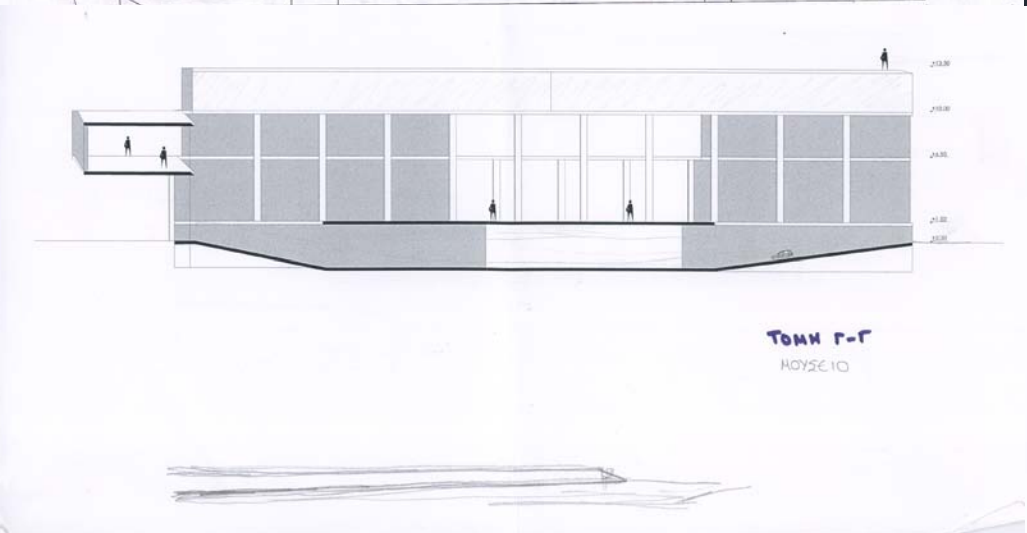
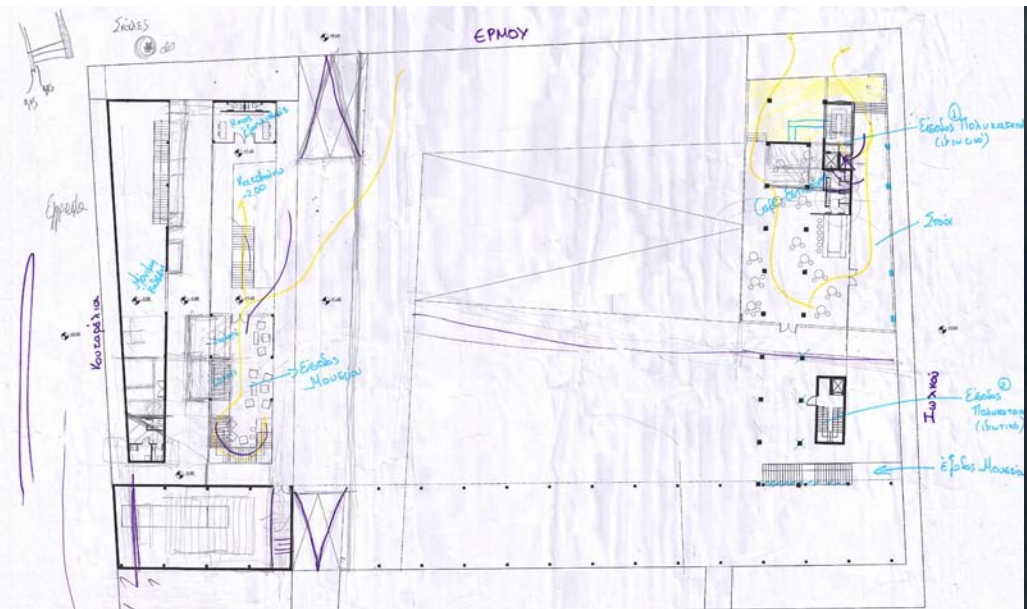
16όγειο + Οροφή
ή 2 ορόφους
μάνει το μέγιστο αμφιδεατρο

Zurich 293116

29/3/16

Λειτουργία

[ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ]

Προγραμματικά, απευθύνεται τόσο σε πολίτες του Βόλου αλλά και εν γένει σε πολίτες της πόλης που επιθυμούν να ικανοποιήσουν δημόσιες κοινωνικές ανάγκες, ακόμη απευθύνεται σε τουρίστες, με σκοπό να προβάλει τη πόλη σε όλο το κόσμο. Οι λειτουργίες αυτής της νέας αστικής κοινωνικής υποδομής αφορούν στη στέγαση (κατοίκηση), την αναψυχή, τις εκθέσεις, τη γόνιμη κοινωνική επαφή, επικοινωνία και συναναστροφή που μάλλον τείνει να εκλείψει στις μέρες μας.

Όσον αφορά στο αμιγώς δημόσιο κτήριο - Μουσείο, συναντάται αρχικά το πρώτο υπόγειο το οποίο φιλοξενεί τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου, με έργα ντόπιων καλλιτεχνών όπως παραδείγματος χάριν έργα των Κ.Κομνηνό, Ι.Μιναρετζόπουλο, Ν.Ποδιά, Σ.Λάσκο κ.ο.κ. Στο ίδιο υπόγειο περιλαμβάνονται: ένα μεγάλο καθιστικό πριν την είσοδο στην έκθεση, το κατάστημα αναμνηστικών του μουσείου, ένας ημιυπαίθριος χώρος ανάπαυσης - στάσης για το κοινό, ένα μικρό αναψυκτήριο για ένα ευχάριστο διάλειμμα, το αμφιθέατρο χωρητικότητας 88 ατόμων, που υπόσχεται να υλοποιήσει τη διεξαγωγή δωρεάν σεμιναρίων, διαλέξεων, διδασκαλιών, δημόσιας δωρεάν προβολής ταινιών, συζητήσεων - forum των πολιτών με απώτερο σκοπό την κοινωνική επαφή γνωριμία κ.ά. Στο ίδιο επίπεδο (-2.00) προβέπονται τα γραφεία της διεύθυνσης και διοίκησης του μουσείου, καθώς και χώρος φόρτωσης - εκφόρτωσης φορτίων όπου μπορεί να εισαχθεί φορτηγό εντός κτιρίου προκειμένου να προβούμε σε ασφαλή παραλαβή των εκθεμάτων. Τέλος συναντάμε καθ' όλη τη πορεία κάποιου μέσα στο χώρο χώρους υγιεινής, κλιμακοστάσια και ανελκυστήρες (κοινού και φορτίων). Στο δεύτερο υπόγειο του κτηρίου προβλέπονται ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, μηχανοστάσια, αποθήκες, τα απαραίτητα κλιμακοστάσια, ανελκυστήρες (κοινού και φορτίων), χώροι υγιεινής και χώροι αποθήκευσης και συντήρησης των εκθεμάτων για τη σωστή λειτουργία και έκθεση του Μουσείου,.

Ένα από τα σημαντικά καθήκοντα ενός μουσείου, ίσως το σημαντικότερο, είναι η συντήρηση των αντικειμένων του. Χωρίς αυτήν δεν θα υπήρχαν αντικείμενα για έκθεση αφού στην πλειοψηφία τους αρκετά εκθέματα βρίσκονται σε κακή κατάσταση, σπασμένα, ρηγματωμένα, παραμορφωμένα, οξειδωμένα. Είναι επίσης αυτονόητο, πως για να γίνουν χρήσιμα προς μελέτη και να αναδειχθούν όλες οι πολύτιμες πληροφορίες που με-

ταφέρουν, εξαιρετική σπουδαιότητα έχουν οι επεμβάσεις για τη συντήρησή τους. Τα αντικείμενα, όμως, συνεχίζουν να φθείρονται και μέσα στο μουσείο με μικρές και ανεπαίσθητες αλλαγές, όταν οι περιβαλλοντικές συνθήκες δεν είναι κατάλληλες για την καλή τους διατήρηση. Ένας άλλος, λοιπόν, σημαντικός τομέας της συντήρησης, εκτός από τις επεμβάσεις, είναι η προληπτική συντήρηση, η μελέτη και ο έλεγχος του περιβάλλοντος. Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες που μπορεί να επιδρούν δυσμενώς στα αντικείμενα μέσα στο Μουσείο είναι: η θερμοκρασία, η υγρασία, το φως, οι μολυντές της ατμόσφαιρας. Σε αυτούς μπορεί να προστεθεί και η χημική φθορά που προέρχεται από τα ακατάλληλα υλικά κατασκευής των προθηκών με τα οποία έρχονται σε επαφή ή βρίσκονται σε γειτνίαση τα αντικείμενα της έκθεσης. Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να αναφερθεί, είναι η μηχανική φθορά που μπορεί να προέλθει από κραδασμούς, π.χ. σεισμοί, καθώς και η απροσεξία από τον άνθρωπο (κατά τη μετακίνησή τους).

Στο ισόγειο αυτού του κτιρίου περιλαμβάνονται αρχικά με την είσοδο σε αυτό ένα info point που ενημερώνει όσους εισέρχονται για τις εκθέσεις ανά όροφο, τις εβδομαδιαίες εκδηλώσεις ή εκθέσεις που διεξάγονται και για γενικές πληροφορίες. Δίπλα υπάρχει ιματιοθήκη με τα απαραίτητα lockers που σκοπό έχουν την φύλαξη των προσωπικών αντικειμένων των επισκεπτών του μουσείου. Περιλαμβάνεται ένας μεγάλος χώρος εκτόνωσης με καθιστικά, ένα μεγάλο κλιμακοστάσιο προκειμένου να σημάνει την άφιξη της περιήγησης στις εκθέσεις του μουσείου, χώροι υγιεινής, και ανελκυστήρες (κοινού και φορτίων). Πριν την είσοδο στο κτήριο μας υπάρχει ημιπαίθριος χώρος με καθιστικά προκειμένου να επιτευχθεί το παιχνίδι των βλεμμάτων και να δοθεί ένα αίσθημα ανοίγματος. Στο ίδιο επίπεδο προβλέπεται ένας χώρος εκτός της κεντρικής εισόδου του Μουσείου που περιλαμβάνει ηχητικό εξοπλισμό (μικρόφωνα - ακουστικά με διακρίσεις σε ξένες γλώσσες) περιοδικά, φυλλάδια, και γενικά ότι είναι απαραίτητο και το καλύτερο δυνατό εξοπλισμό για μια ευχάριστη και απόλυτα κατανοητή περιήγηση στους χώρους του μουσείου.

Στον πρώτο όροφο, το κτήριο είναι εκείνο που σε οδηγεί στις εκθέσεις του μουσείου. Με την εξέλιξη της πορείας στο χώρο από το ισόγειο στον όροφο έχουμε μείωση φυσικού φωτισμού ώπου να εξαφανιστεί πλήρως στον α όροφο και καθώς οδηγούμαστε στους χώρους των εκθέσεων και

στην έξοδο να επανεμφανιστεί. Στον προαναφερθέντα όροφο και τελευταίο του κτιρίου, περιλαμβάνονται η κύρια έκθεση του μουσείου στο επίπεδο (+ 6.40), ένας χώρος αποθήκευσης με πρόσβαση αποκλειστικά από το προσωπικό και χώροι υγιεινής. Στο ίδιο επίπεδο ακολουθώντας την πορεία της έκθεσης συναντάμε ένα υπερυψωμένο καθιστικό, μια γωνιά χαλάρωσης και πλήρης εποπτείας της έκθεσης του μουσείου. Στο σημείο αυτό αντιλαμβανόμαστε την ύπαρξη ενός μεγάλου κλιμακοστασίου - γλυπτό που σε οδηγεί στο επίπεδο (+3.20) προκειμένου να ακολουθήσουν οι επισκέπτες την πορεία των εκθέσεων του μουσείου. Ο χώρος εδώ είναι επιβλητικός χάρη στο μεγάλο ύψος που του προσδίδεται, το ύψος των 5 μέτρων. Καθώς προχωράμε γίνεται αντιληπτό ότι το μουσείο κατά ένα τρόπο αγκαλιάζει την πλατεία και το οικόπεδο, με το κτήριο πλέον του μουσείου να παίρνει μια ελαφριά κλίση προκειμένου να «σκάσει» απέναντι στο ισόγειο του ημι-ιδιωτικού κτιρίου. Οι χώροι μέχρι την έξοδο του μουσείου περιλαμβάνουν χώρους εκθέσεων που παρουσιάζουν σειρές περιοδικών εκθέσεων με διερευνητικό και κριτικό χαρακτήρα γύρω από τα θέματα, τους προβληματισμούς και τις αναζητήσεις της σύγχρονης διεθνούς τέχνης, μεμονωμένα έργα με παραγγελία του Μουσείου, μονογραφικές αναδρομές στο μέσο της καριέρας σύγχρονων καλλιτεχνών και ιστορικές αναδρομικές, στους τομείς ζωγραφικής, εγκαταστάσεων, φωτογραφίας, βίντεο, νέων μέσων και «πειραματικής» αρχιτεκτονικής, ακόμη περιοδικές εκθέσεις με επιλογές θεματικών και εννοιολογικών πυρήνων ή καλλιτεχνικών τάσεων. Χώρους εκθέσεων με προθήκες και εγκαταστάσεις, με έργα καλλιτεχνών από όλο το κόσμο, καθιστικά για στάσεις χαλάρωσης, κατάσταση αναμνηστικών πριν την έξοδο από το μουσείο, ένα info point για έλεγχο του χώρου και πληροφορίες προς τους επισκέπτες, χώρους υγιεινής, αποθήκες, και ανελκυστήρες (κοινού και φορτίων). Αξίζει να σημειωθεί πως στην οροφή του μουσείου στους χώρους εκτόνωσης και χαλάρωσης προβλέπονται διάτρητα κομμάτια καλυμμένα με τζάμι προκειμένου να εισαχθεί φως από το εξωτερικό περιβάλλον σημαϊκά στο εσωτερικό του μουσείου, διαβάζοντας έτσι την κάτοψη του μουσείου και από τον ουρανό.

Όσον αφορά στο «ημι-ιδιωτικού» χαρακτήρα κτηριακό μπλοκ επί των οδών Ερμού - Βενιζέλου κ.ο.κ αυτό χωρίζεται νοητά σε τρία επιμέρους μπλοκ που το καθένα περιλαμβάνει υπόγειο, ισόγειο και πέντε ακόμα

ορόφους. Στο πρώτο υπόγειο προβλέπονται σχεδιαστικά ιδιωτικοί αποθηκευτικοί χώροι για ορισμένους ενοίκους για ιδιωτική χρήση. Το υπόλοιπο υπόγειο έχει δημόσια χρήση με χώρους ειδικά διαμορφωμένους για το κοινό, με εργαστήρια, με workshops, με αίθουσες μουσικής, γλυπτικής, ζωγραφικής και κεραμικής. Στο πίσω μέρος των εργαστηρίων διαμορφώνεται ειδικός χώρος προκειμένου να εκτείνονται και να γίνονται συζητήσεις πάνω στα αποτελέσματα - εκθέματα που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων. Ο ίδιος χώρος περιλαμβάνει ένα μικρό χώρο αναψυκτηρίου για μια ανάσα δροσιάς στους επισκέπτες με καθίσματα ατάκτως ερειμμένα, μεγάλο χώρο καθιστικού και info point για οποιεσδήποτε απορίες, πληροφορίες, ενημερώσεις σύμφωνα με το πρόγραμμα των εργαστηρίων. Στο ίδιο επίπεδο (- 2.00) περιλαμβάνονται τα γραφεία διοίκησης και διεύθυνσης των εργαστηρίων, αποθηκευτικοί χώροι που εξυπηρετούν τις ανάγκες του υπερκείμενου ισόγειου δημόσιων λειτουργιών καθώς και τις ανάγκες των εργαστηρίων, κλιμακοστάσια, ανελκυστήρες (κοινού και φορτίων) και τέλος χώροι υγιεινής. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι τα δύο «κομμάτια» του παρόντος υπογείου (ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης) δεν έρχονται σε επαφή και δεν υπάρχει επικοινωνία μεταξύ τους.

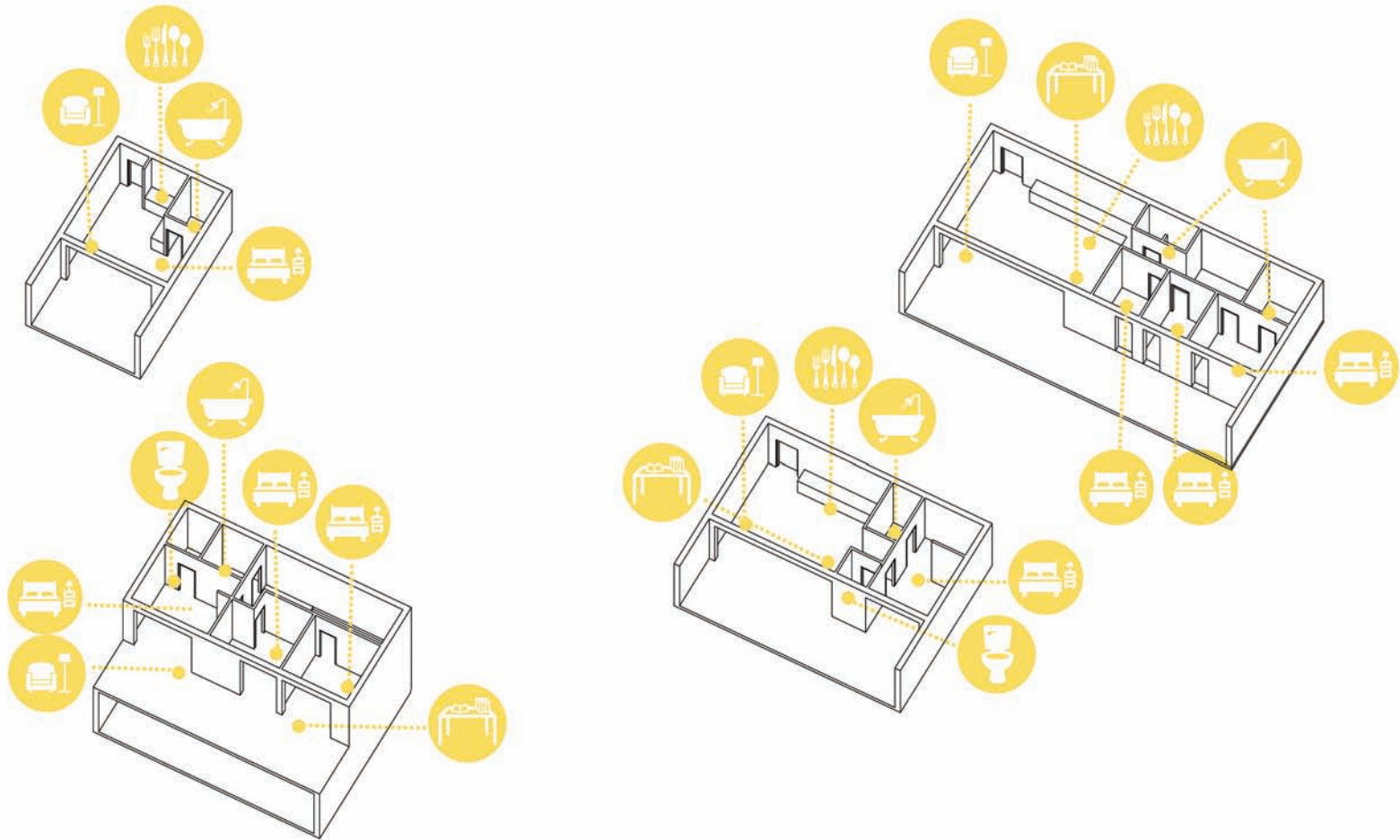
Στο δεύτερο υπόγειο προβλέπονται χώροι ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, μηχανοστάσια και αποθήκες. Φυσικά υπάρχουν κλιμακοστάσια και ανελκυστήρες για την εξυπηρέτηση των ατόμων.

Το ισόγειο του συγκεκριμένου κτιρίου είναι αμιγώς δημόσιων χρήσεων και αφορούν την αναψυχή με καφέ - μπαρ - κυλικείο - εστιατόριο και καθίσματα στη πλατεία και παράλληλα της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου. Το ισόγειο θα μπορούσε κανείς να πει πως είναι το καφέ - εστιατόριο του μουσείου, αφού η έξοδος του μουσείου συμπίπτει με την είσοδο του εστιατορίου - καφέ. Στο παρόν ισόγειο συναντάμε κλιμακοστάσια, ανελκυστήρες (κοινού) καθώς επίσης και την «κρυμμένη» είσοδο της πολυκατοικίας που οδηγεί στους επάνω ορόφους. Όσον αφορά το κτιριολογικό πρόγραμμα των άνωθεν ορόφων, αξίζει να αναφερθεί ότι η κύρια χρήση τους είναι η κατοίκηση τριών βασικών κοινωνικών ομάδων: μιας τετραμελούς (κατά βάση) οικογένειας σε κατοικία μεζονέτας ή μη, ενός ζεύγους ηλικιωμένων και ενός φοιτητή. Με βάση αυτή την αρχή λοιπόν, σχεδιάζονται τέσσερις βασικές μονάδες κατοίκησης λίγων τετραγωνικών

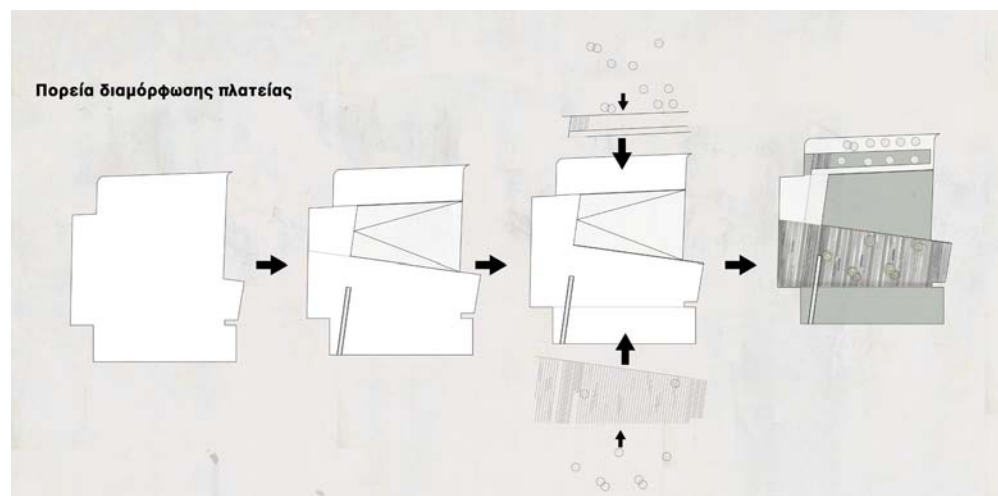
μέτρων και με τις απολύτως απαραίτητες χρήσεις και εξοπλισμούς για τους μελλοντικούς ενοίκους τους. Αξίζει να αναφερθεί ότι σ' όλους τους ορόφους υπάρχουν ορισμένες παραλλαγές των μονάδων προκειμένου η κάτση και η όψη του κτιρίου μας να εξελιχθεί ανάλογα των απαιτήσεων μας. Κάθε μονάδα διαθέτει δικό της ανεξάρτητο εξώστη που βλέπει είτε στο εσωτερικό της πλατείας όπου γειτνιάζει όλη αυτή η αστική κοινωνική υποδομή, είτε στον δρόμο Ελευθερίου Βενιζέλου. Οι μονάδες του ζεύγους των ηλικιωμένων περιλαμβάνουν ενιαίο σαλόνι (με καθιστικό) και κουζίνα (με τραπέζι φαγητού), καθώς και υπνοδωμάτιο με ιματιοθήκες, λινόθηκες και χώρο υγιεινής με λουτρό που επικοινωνεί εσωτερικά με το υπνοδωμάτιο, καθώς και ένα ακόμα μικρό λουτρό που επικοινωνεί με το καθιστικό. Η μονάδα του φοιτητή αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο καθιστικού - κουζίνας - ύπνου, καθώς επίσης και ένα χώρο υγιεινής με λουτρό. Οι μονάδες της οικογένειας περιλαμβάνουν ενιαία κουζίνα (με τραπέζι φαγητού) και σαλόνι (με καθιστικά), στη περίπτωση της μεζονέτας διαθέτει τρεις χώρους υγιεινής, έναν σε άμεση επικοινωνία με το καθιστικό στον κάτω όροφο και δύο χώρους υγιεινής στον επάνω όροφο των υπνοδωματίων, με το ένα λουτρό να επικοινωνεί εσωτερικά με τη κρεβατοκάμαρα. Στην ίδια κατοικία περιλαμβάνονται τρία υπνοδωμάτια, ένα για τους γονείς και δύο ανεξάρτητα υπνοδωμάτια για τα δύο παιδιά, που το καθ' ένα περιλαμβάνει την δική του ιματιοθήκη. Στη περίπτωση της άλλης κατοικίας για την πολυμελή οικογένεια, διαθέτει έναν χώρο υγιεινής, καθώς και τρία υπνοδωμάτια αντίστοιχα για τους γονείς και τα δύο παιδιά, με προθάλαμο ιματιοθηκών προκειμένου να εξυπηρετήσουν όλα τα υπνοδωμάτια.

Όσον αφορά τον πρώτο όροφο του κτιρίου, αυτός φιλοξενεί εξ ολοκλήρου γραφειακούς χώρους που θα φιλοξενούν κυρίως π.χ εταιρείες, ασφαλιστικές κ.λ.π για το λόγο ότι στη περιοχή σήμερα φιλοξενούνται αρκετοί γραφειακοί χώροι και θα ήταν θεμιτή η επανεγκατάσταση τους στο νέο κτιριολογικό πρόγραμμα. Ακόμη αξίζει να αναφερθεί, ότι σε όλους τους ορόφους στο νοτιοδυτικό τμήμα εγκαθίσταται πάντα ένας χώρος γραφείων με το σκεπτικό της φιλοξενίας γραφείων αρχιτεκτόνων.

Όλοι οι όροφοι περιλαμβάνουν (από τον α ως τον ε') κοινόχρηστους διαδρόμους με κλιμακα και ανελκυστήρα και από τον β' όροφο και πάνω έχουμε τη συμβολή δύο ανελκυστήρων και δύο κλιμακοστασίων που οδηγούν στις εκάστοτε κατοικίες ή γραφεία του ορόφου.

Όσον αφορά τώρα στη διαμόρφωση της δημόσιας πλατείας, αυτή είναι υπερυψωμένη σε σχέση με το επίπεδο των γύρω δρόμων, και επιτρέπεται η πρόσβαση της από τρία βασικά σημεία. Το πρώτο σημείο πρόσβασης στη πλατεία που θεωρείται και ως βασική είσοδος στα δύο κτιριακά «μπλοκ» συναντάται στον πολυσύχναστο εμπορικό πεζόδρομο της Ερμού, όπου η πλατεία λαμβάνει μια ελαφριά κλίση προκειμένου να σε «ανεβάσει» κατά κάποιο τρόπο στο κεντρικότερο της σημείο, και ο επισκέπτης να ακολουθήσει από εκεί κ πέρα τη πορεία που εκείνος θέλει. Το δεύτερο σημείο πρόσβασης βρίσκεται στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου, όπου πρώτα σε οδηγεί στο εστιατόριο - καφέ και εν συνεχεία σε εισάγει στη πλατεία. Το τρίτο σημείο πρόσβασης, βρίσκεται «κρυμμένο» επί της οδού Δημητριάδος. Η συγκεκριμένη πλευρά του οικοπέδου θέλαμε να είναι κατά μία έννοια απομονωμένη από το μέτωπο της πολύβουης αυτή οδού για το λόγο ότι είναι η κύρια αρτηρία εξόδου από τη πόλη του Βόλου και καθημερινά έχει αφόρητη κίνηση οχημάτων, με ότι αυτό συνεπάγεται. Έτσι λοιπόν προχωράμε στη φύτευση του κομματιού που βρίσκεται επί της οδού Δημητριάδος και προβαίνουμε στη δημιουργία μιας εισόδου - σχισμής στο οικοπέδο η οποία σε ανεβάζει στη μέση όλου του συγκροτήματος. Στο υπόγειο της πλατείας προβλέπεται χώρος στάθμευσης οχημάτων χωρητικότητας περίπου σαράντα - δύο οχημάτων, προκειμένου να εξυπηρετηθεί ένα μικρό κομμάτι επισκεπτών. Στο ίδιο επίπεδο (- 2.00) προβλέπεται και χώρος φύλακα προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο χώρος στάθμευσης ή το συγκρότημα, ο οποίος περιλαμβάνει ένα χώρο εξυπηρέτησης επισκεπτών (δημόσιος χώρος), και έναν πιο εσωτερικό ιδιωτικό χώρο με υπνοδωμάτιο, λουτρό και αποθηκευτικούς χώρους. Στο σημείο αυτό θα ήταν σωστό να αναφέρουμε μία βασική κίνηση που προβλέπεται στο χώρο του οικοπέδου, αυτής της υπογειοποίησης του δρόμου Παύλου Μελά, που αντιστοιχεί σε δρόμο ήπιας κυκλοφορίας και είναι ο δρόμος ο οποίος εισάγει ή εξάγει τους επισκέπτες και μή από τον χώρο στάθμευσης. Η απόφαση αυτή πάρθηκε προκειμένου να δοθεί στο συγκρότημα μια ενότητα, να μη διαχωρίζεται η πλατεία από κινήσεις, να δοθεί το αίσθημα μιας ενιαίας κίνησης στους επισκέπτες, και έτσι ώστε η πλατεία να μην είναι σε άμεση επαφή με την ρύπανση και τον θόρυβο των οχημάτων.

Φύτευση που επιλέγεται : ενδημικά είδη, είδη μεσογειακής χλωρίδας, ποώδη φυτά

Γρασίδι

Διχόντρα

Λεβάντα

Δεντρολίβανο

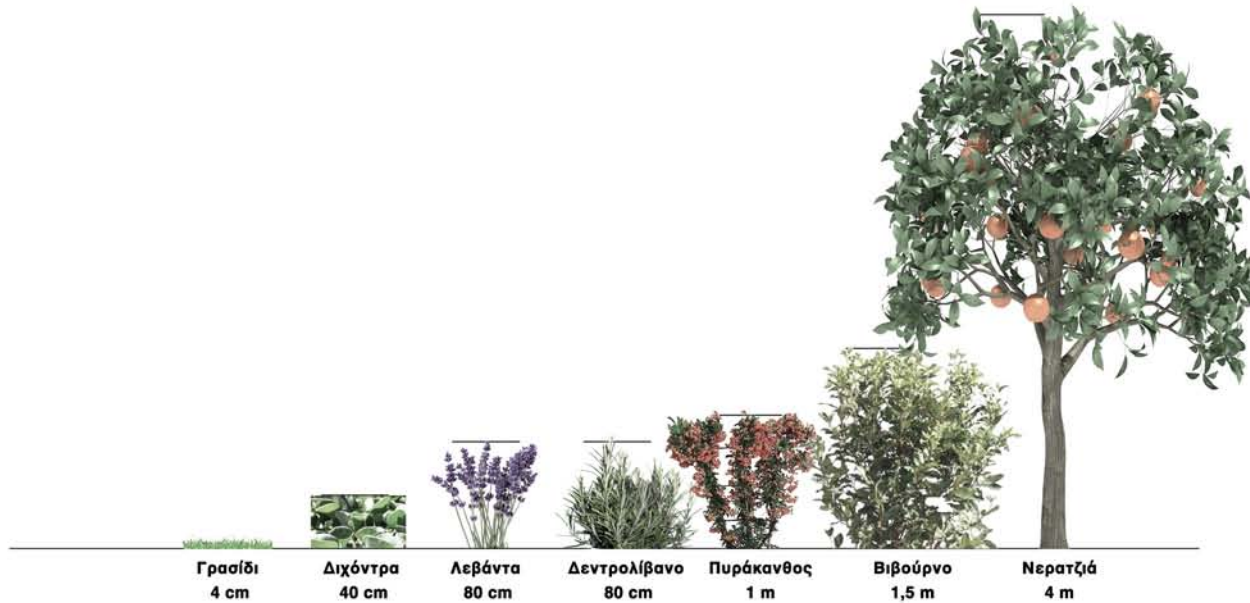
Πυράκανθος

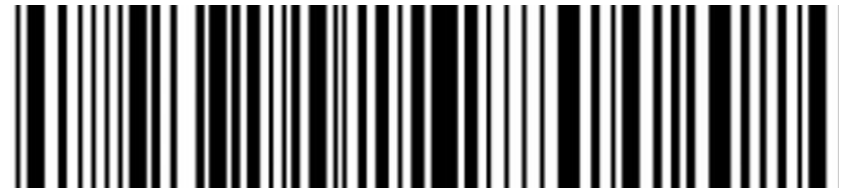
Βιβούρνο

Νερατζιά

Το «barcode» (γραμμικός κώδικας) φαινομενικά είναι γραμμές - λωρίδες (λευκές και μαύρες) στη σειρά. Πιο αναλυτικά κάθε αριθμός είναι ένα σύνολο λωρίδων, από το οποίο προκύπτουν τα πυκνώματα και τα αραιώματα του κώδικα. Μεταφράζοντας την εικόνα αυτή σε κάτοψη πάνω σε κάθε όροφο δημιουργείται ένα διάγραμμα όπου οι μαύρες γραμμές ορίζουν τους τοίχους και οι λευκές τις αποστάσεις μεταξύ τους, όπου τοποθετούνται οι μονάδες των κατοικιών. Οι αρχές αυτής της κάτοψης μεταφέρονται και στην όψη, με ακόμα περισσότερες υποδιαίρεσεις προσδίδοντας μια γλυπτικότητα στην όψη, δημιουργώντας τριδιάστατο χώρο.

Ε΄ ΟΡΟΦΟΣ

Δ΄ ΟΡΟΦΟΣ

Γ΄ ΟΡΟΦΟΣ

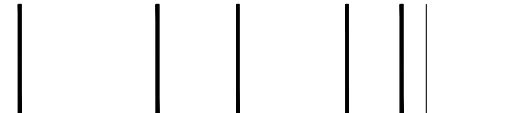
Β΄ ΟΡΟΦΟΣ

Α΄ ΟΡΟΦΟΣ

ΚΑΤΩΨΗ - ΟΨΗ (ΟΔΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ)

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Ε΄ ΟΡΟΦΟΣ

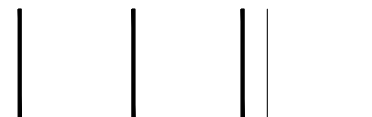
Δ΄ ΟΡΟΦΟΣ

Γ΄ ΟΡΟΦΟΣ

Β΄ ΟΡΟΦΟΣ

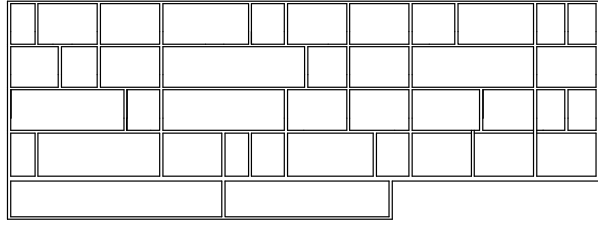

Α΄ ΟΡΟΦΟΣ

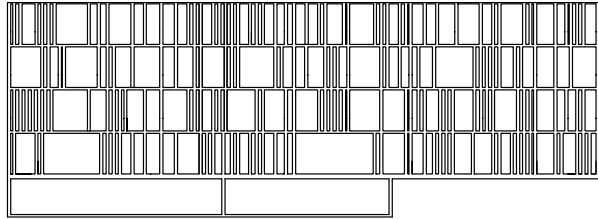
ΚΑΤΩΨΗ - ΟΨΗ (ΟΔΟΣ ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ)

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

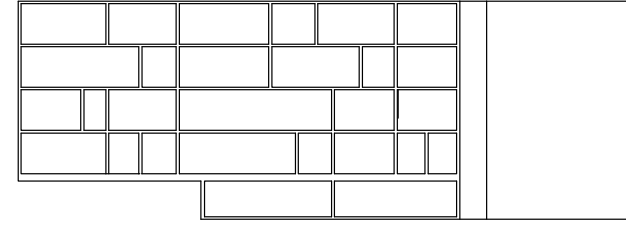
ΕΡΜΟΥ

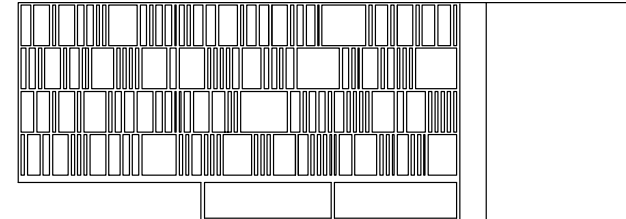
ΟΨΗ (ΟΔΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ)

ΟΨΗ (ΟΔΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ)

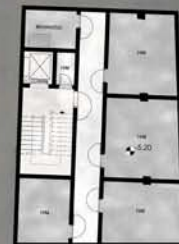
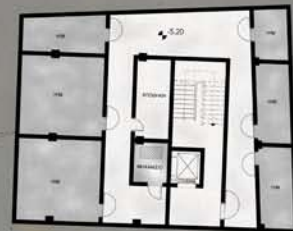
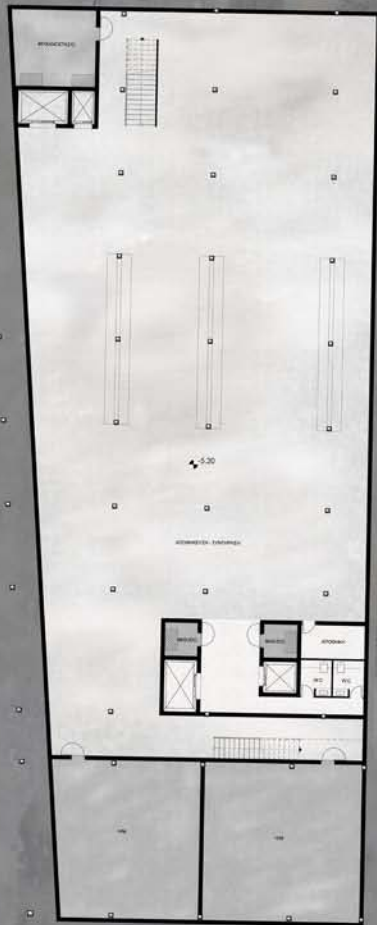

ΟΨΗ (ΟΔΟΣ ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ)

ΟΨΗ (ΟΔΟΣ ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ)

Σχέδια Κατόψεων

ΚΑΤΟΨΗ Β' ΥΠΟΓΕΙΟΥ

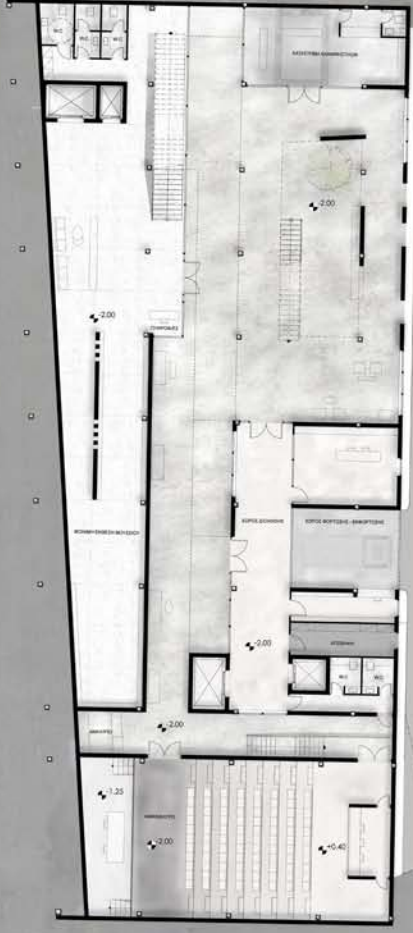
0 5 10 15

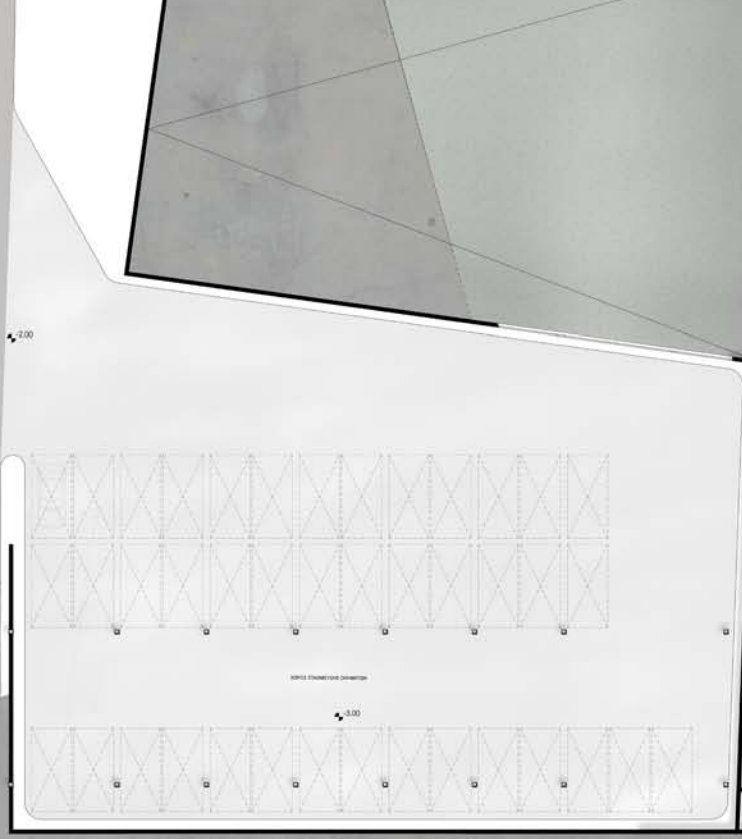
ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ - ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ

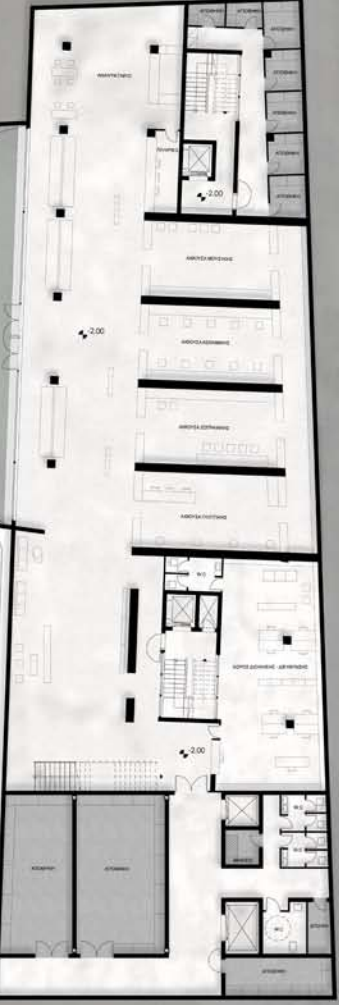
ΟΔΟΣ ΚΟΥΤΑΡΕΛΙΑ

ΟΔΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΣΜΟ

ΟΔΟΣ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΚΑΤΟΦΗ Α' ΥΠΟΓΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ (ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ)

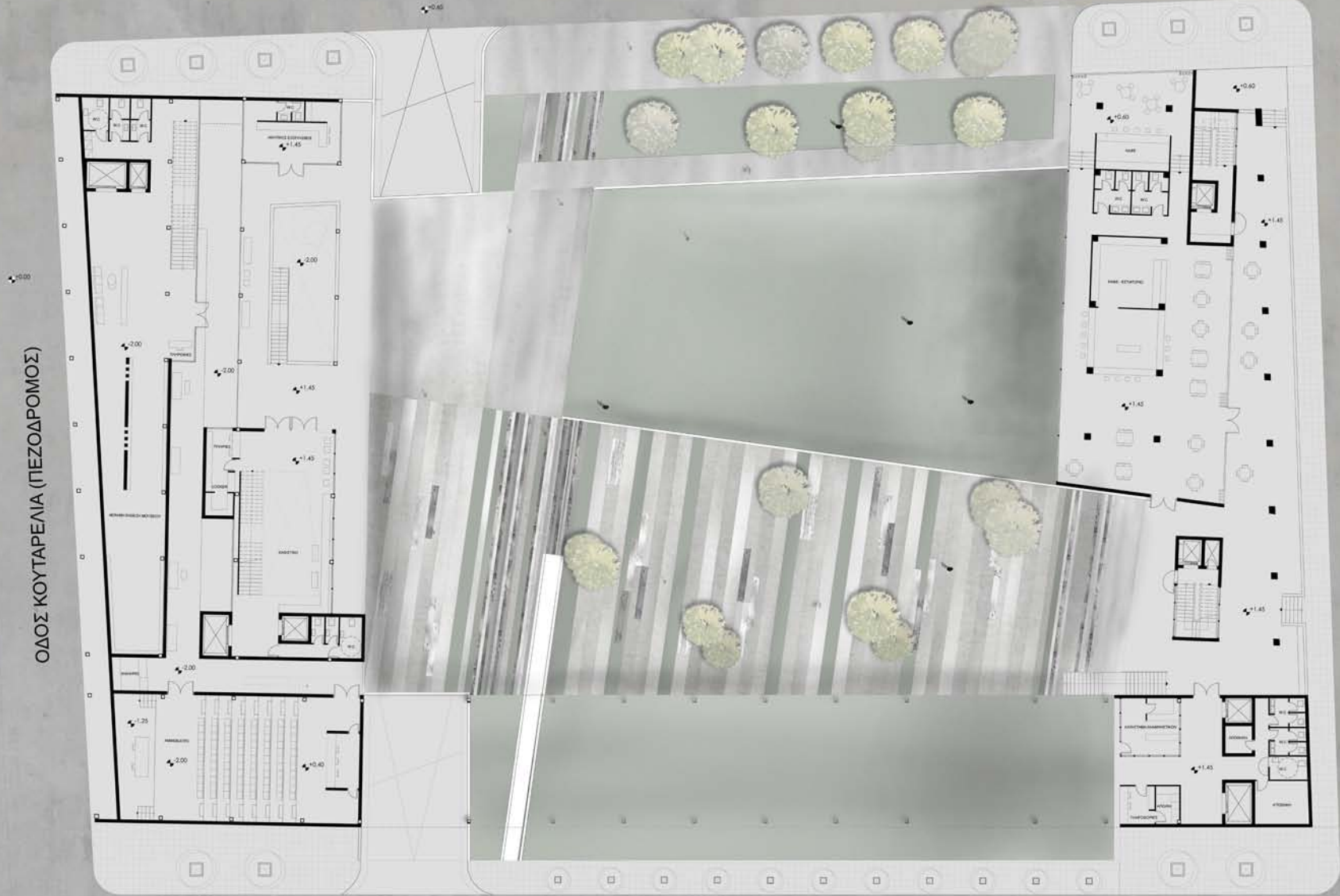
ΟΔΟΣ ΚΟΥΤΑΡΕΛΙΑ (ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ)

ΟΔΟΣ ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

ΟΔΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

0 5 10 15

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ (ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ)

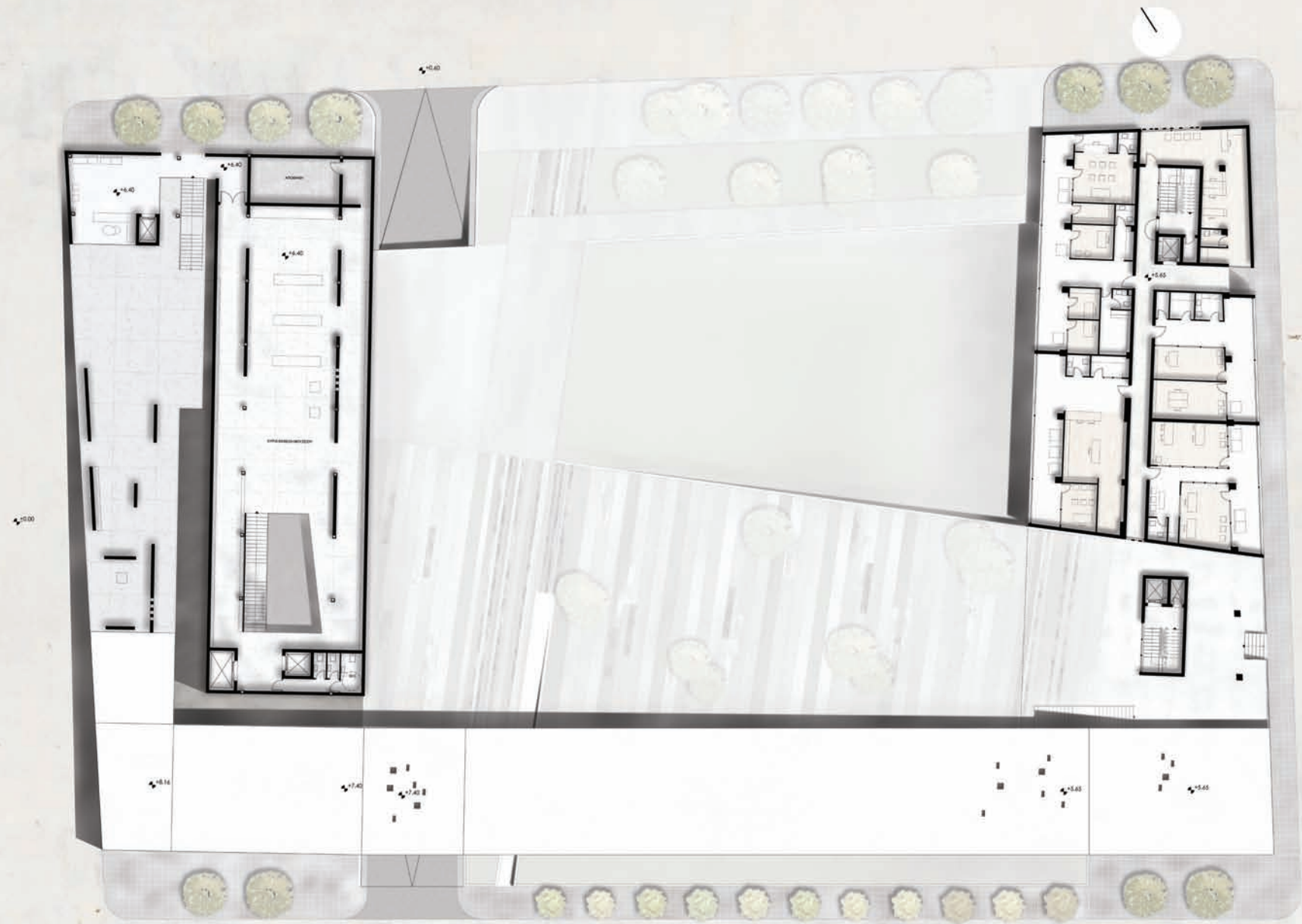
ΟΔΟΣ ΚΟΥΤΑΡΕΛΙΑ (ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ)

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

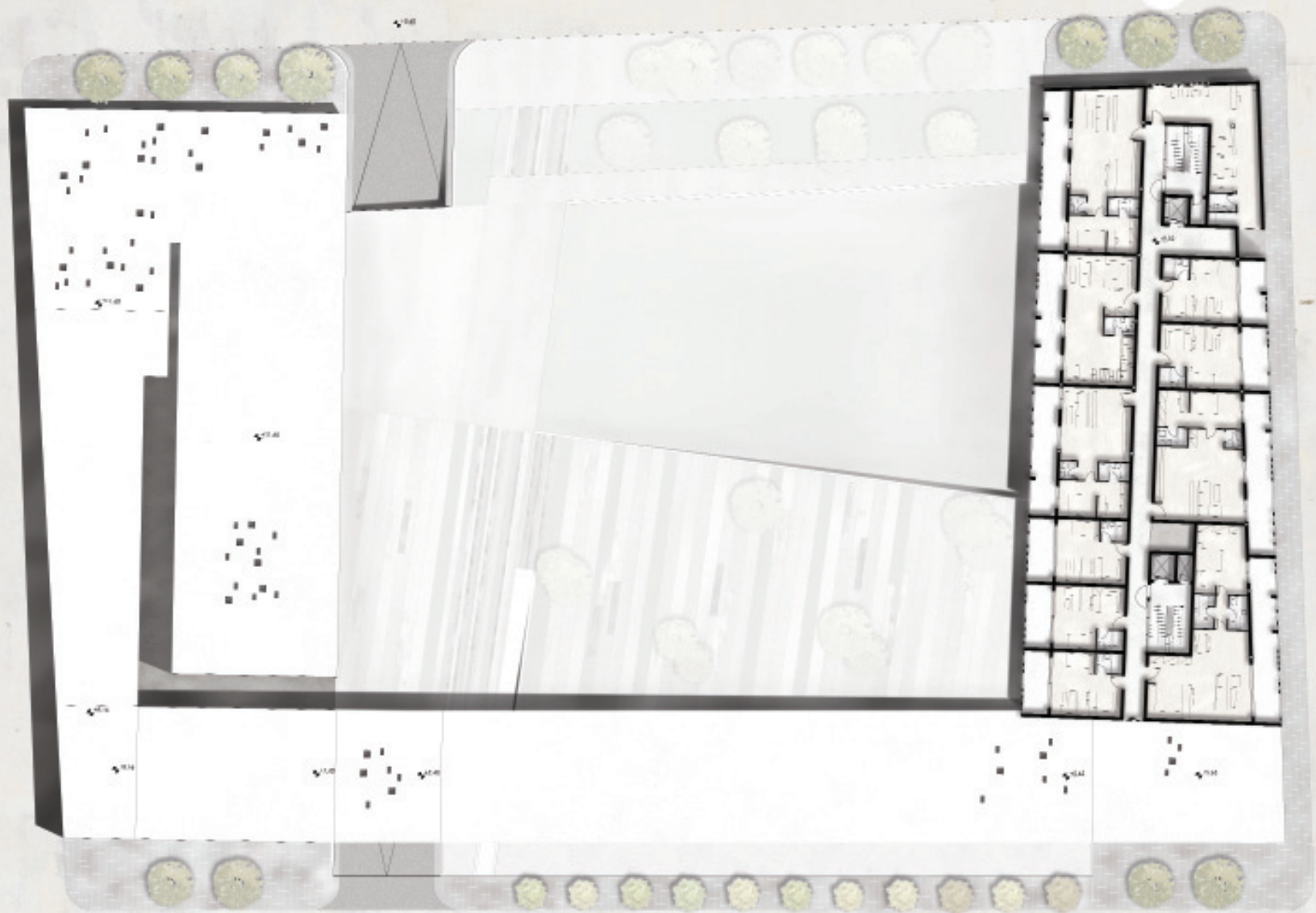
0 5 10 15

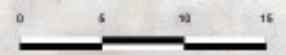
ΚΑΤΟΨΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

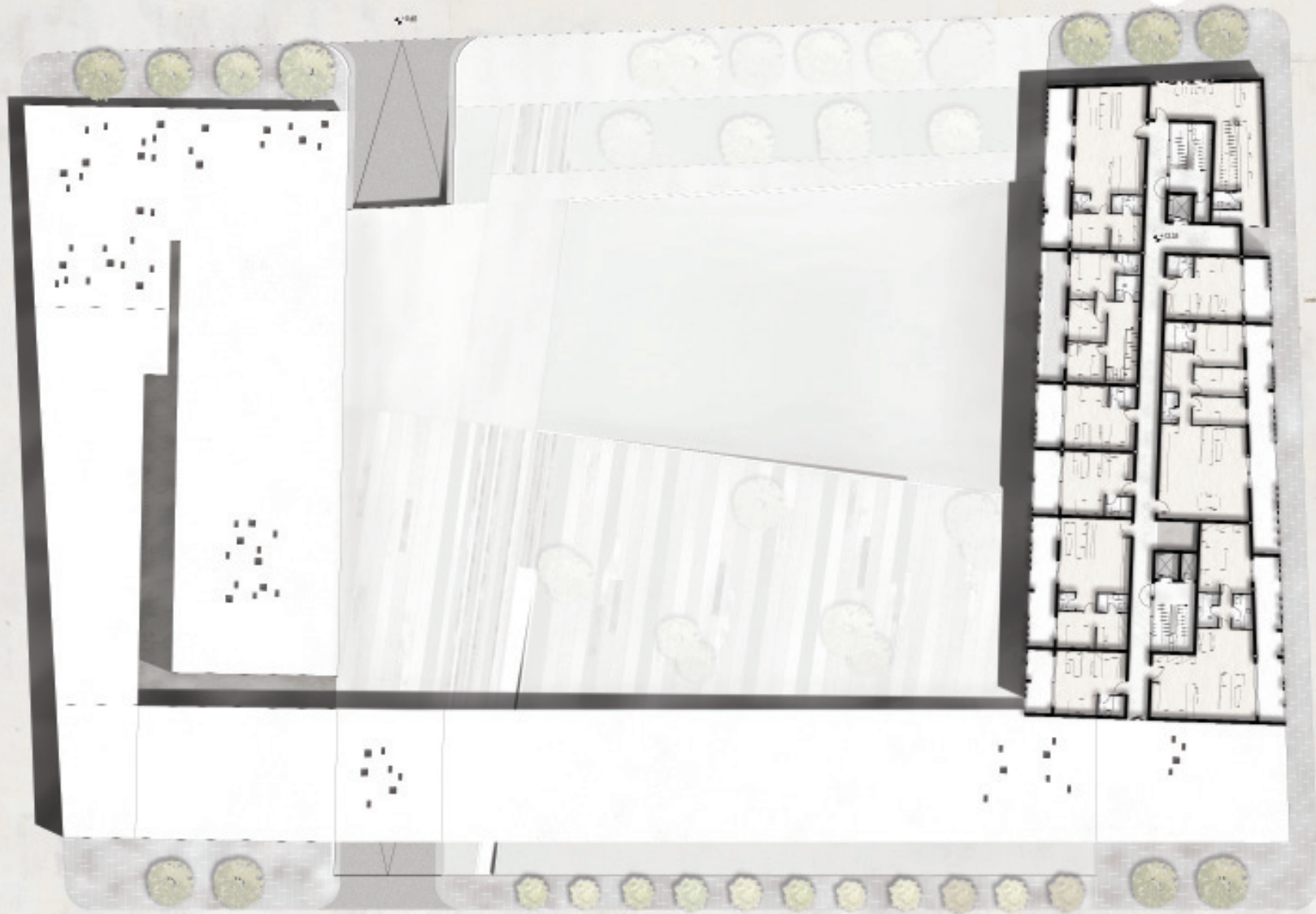
0 5 10 15

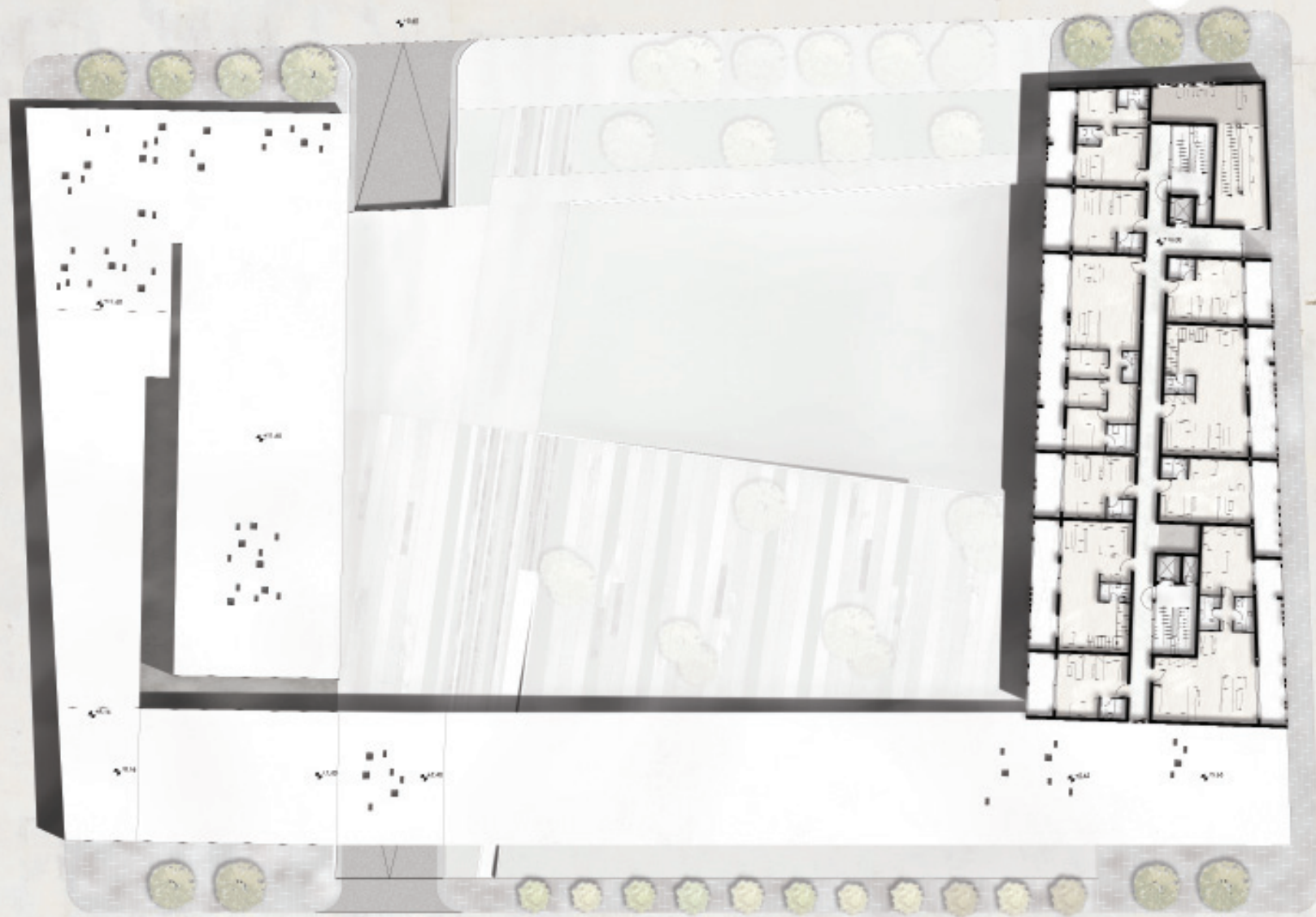
ΚΑΤΩΨΗ Β' ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΤΩΦΗ Γ' ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ Δ' ΟΡΟΦΟΥ

0 5 10 15

ΚΑΤΩΦΗ Ε' ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤ' ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΤΟΧΗ ΔΩΜΑΤΩΝ

Σχέδια Τομών

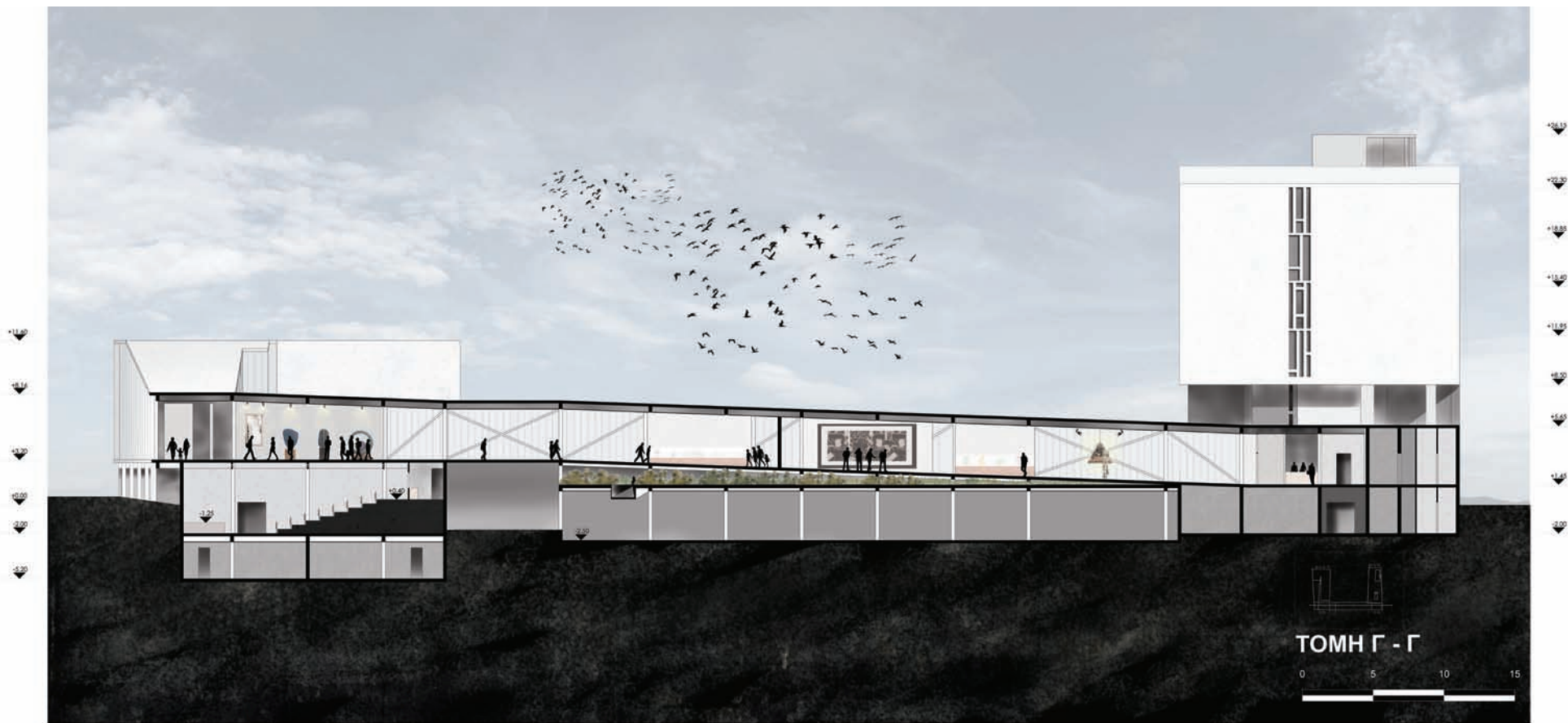

+24.15
+23.80
+22.80
+19.65
+14.00
+12.85
+8.10
+4.65
+1.65
2.00

+11.60
+6.00
+3.20
+1.65

TOMH Δ - Δ

0 5 10

TOMH A - A

0 5 10 15

TOMH E - E

0 5 10 15

TOMH B - B

0 5 10 15

Σχέδια Όψεων

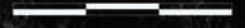

ΚΟΥΤΑΡΕΛΙΑ

ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΟΨΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

0 5 10 15

15.00
14.50
14.00
13.50
13.00
12.50

15
14
13

ΟΨΗ ΕΡΜΟΥ

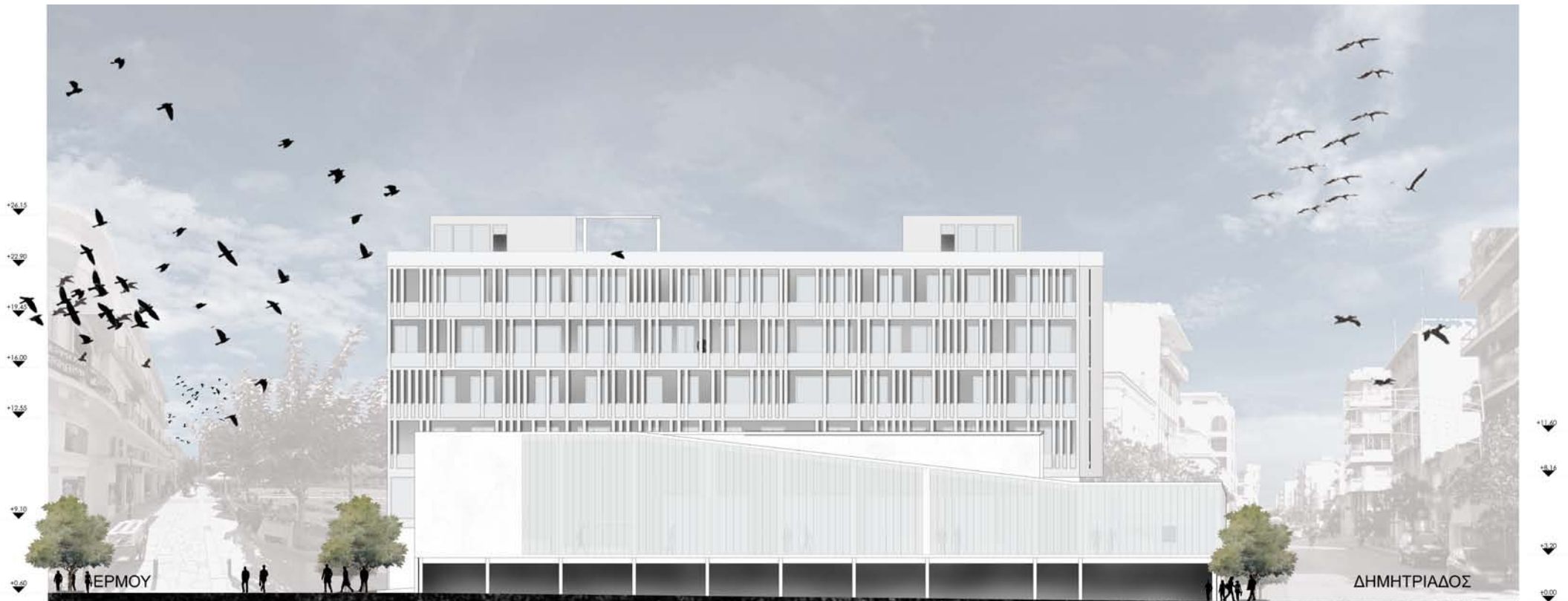

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

ΠΕΡΜΟΥ

ΟΨΗ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ

0 5 10 15

ΟΨΗ ΚΟΥΤΑΡΕΛΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

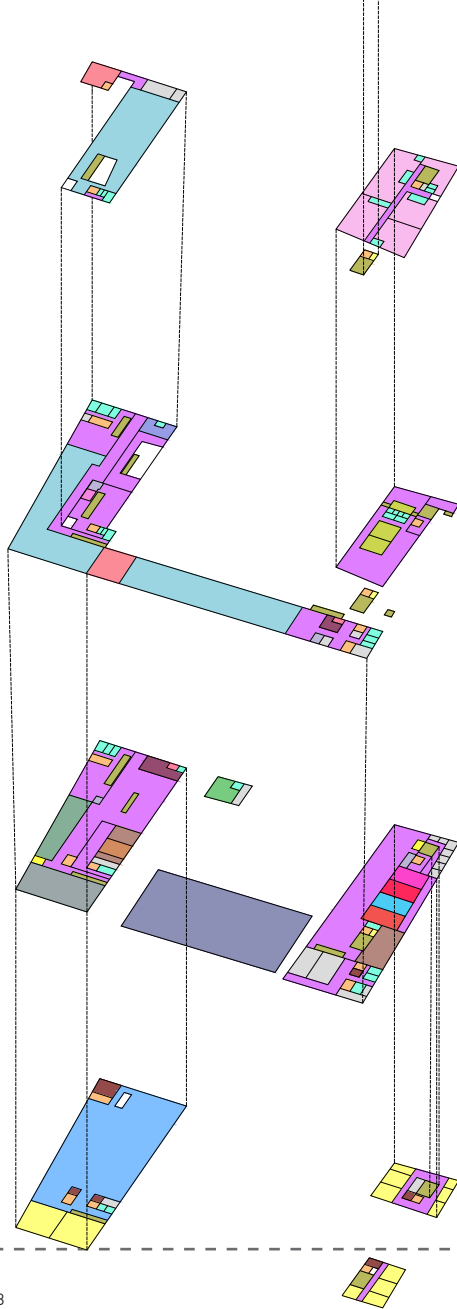
ΕΡΜΟΥ

ΟΨΗ ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

0 5 10 15

- +26.15
- +22.90
- +16.45
- +14.00
- +12.55
- +9.10
- +0.00

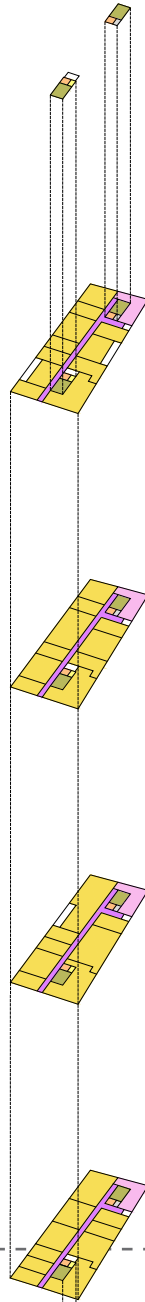

- ΚΑΘΙΣΤΙΚΟ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΚΥΡΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
- ΧΩΡΟΙ ΥΠΕΙΝΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΓΡΑΦΕΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΗΜ

- ΚΑΦΕ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ
- ΧΩΡΟΙ ΥΠΕΙΝΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΗΜ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ
- ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΕΛΕΓΧΟΣ
- ΚΑΘΙΣΤΙΚΟ
- ΚΥΡΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
- ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΕΛΕΓΧΟΣ
- ΦΥΛΑΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΝΤΙΝΩΝ

- ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΩΝ
- ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ
- ΧΩΡΟΙ ΥΠΕΙΝΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΜΗΧΑΝΟΣΤΑΣΙΟ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΕΛΕΓΧΟΣ
- ΜΟΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
- ΧΩΡΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
- ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΣΗΣ - ΕΚΘΟΡΤΟΣΗΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΑΝΑΨΥΧΤΗΡΙΟ
- ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
- ΦΥΛΑΞΗ
- ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ
- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΟΓΓΡΑΦΙΚΗΣ
- ΗΜ

- ΜΗΧΑΝΟΣΤΑΣΙΟ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΗΜ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΧΩΡΟΙ ΥΠΕΙΝΗΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΜΟΥΣΕΙΟΝ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

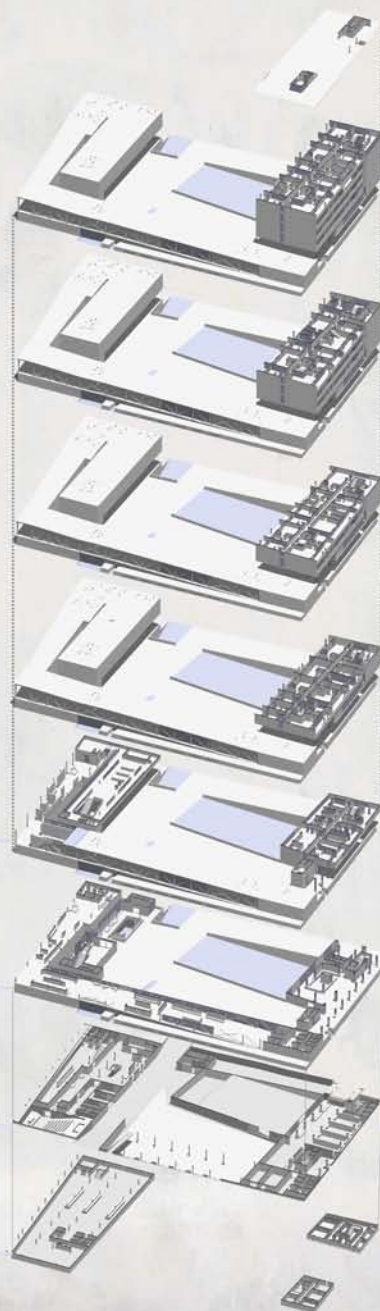
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΗΜ

- ΓΡΑΦΕΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΗΜ
- ΚΑΤΟΙΚΙΑ

- ΓΡΑΦΕΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΗΜ
- ΚΑΤΟΙΚΙΑ

- ΓΡΑΦΕΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΗΜ
- ΚΑΤΟΙΚΙΑ

- ΓΡΑΦΕΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΗΜ
- ΚΑΤΟΙΚΙΑ

ΣΤ' ΟΡΟΦΟΣ (855 m²)

Ε' ΟΡΟΦΟΣ (855 m²)

κατοικίες: 695 m²
γραφειακοί χώροι: 59 m²
αποθήκες: 3,3 m²

Δ' ΟΡΟΦΟΣ (827 m²)

κατοικίες: 695 m²
γραφειακοί χώροι: 32 m²
αποθήκες: 3,3 m²

Γ' ΟΡΟΦΟΣ (855 m²)

κατοικίες: 695 m²
γραφειακοί χώροι: 59 m²
αποθήκες: 3,3 m²

Β' ΟΡΟΦΟΣ (855 m²)

κατοικίες: 695 m²
γραφειακοί χώροι: 59 m²
αποθήκες: 3,3 m²

Α' ΟΡΟΦΟΣ (483 m²)

χώροι υγιεινής: 40,9 m²
γραφειακοί χώροι: 454 m²

ΙΣΟΓΕΙΟ (2.377 m²)

χώροι υγιεινής: 40,9 m²
καφέ - εστιατόριο: 366 m²

Α' ΥΠΟΓΕΙΟ (2.417 m²)

αίθουσες workshop: 222 m²
αποθήκες: 192,6 m²
μηχανοστάσια: 6,4 m²
γραφεία διοίκησης: 95 m²
χώροι υγιεινής: 19,5 m²

Β' ΥΠΟΓΕΙΟ (1.346 m²)

η/μ: 104 m²
αποθήκες: 12,5 m²
μηχανοστάσια: 7,2 m²

κύρια έκθεση μουσείου: 483 m²
αποθήκες: 40,5 m²

κύρια έκθεση μουσείου: 1.116 m²
καταστήματα: 56,3 m²
αποθήκες: 27,3 m²
πληροφορίες - έλεγχος: 16,8 m²
χώροι υγιεινής: 47,4 m²

μόνιμη έκθεση μουσείου: 248 m²
αποθήκες: 27,49 m²
αμφιθέατρο: 188 m²
γραφεία διοίκησης: 84,7 m²
χώροι υγιεινής: 47,4 m²
φύλακας: 43,8 m²
κατάστημα: 47 m²
σταθμεύση οχημάτων: 1.368 m²

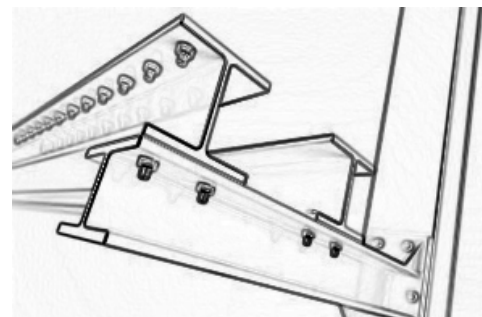
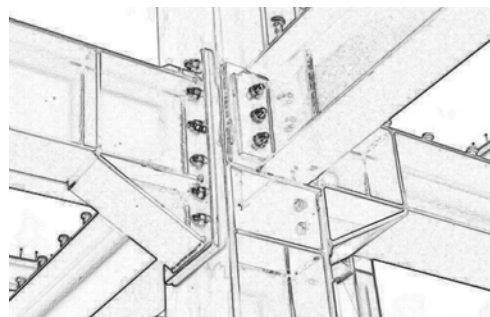
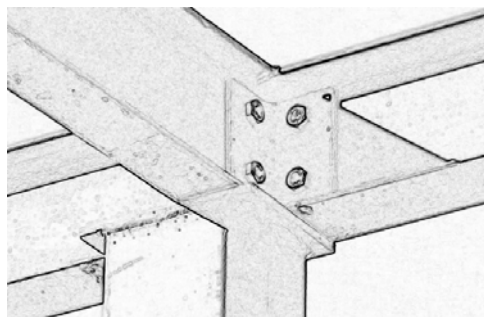
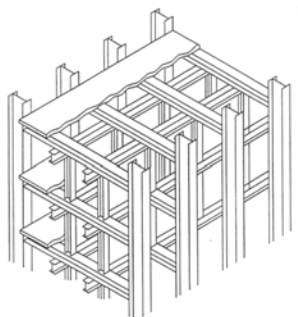
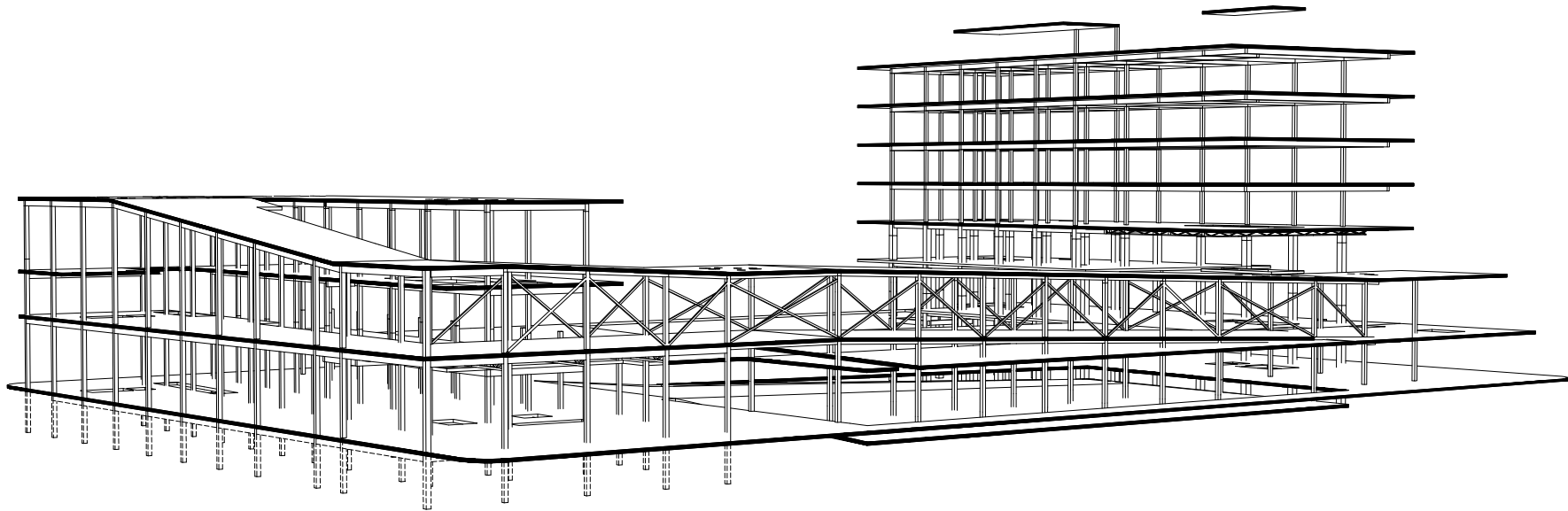
η/μ: 118 m²
αποθήκες: 9,5 m²
μηχανοστάσια: 38,15 m²
αποθήκευση - συντήρηση: 741 m²
χώροι υγιεινής: 9,5 m²

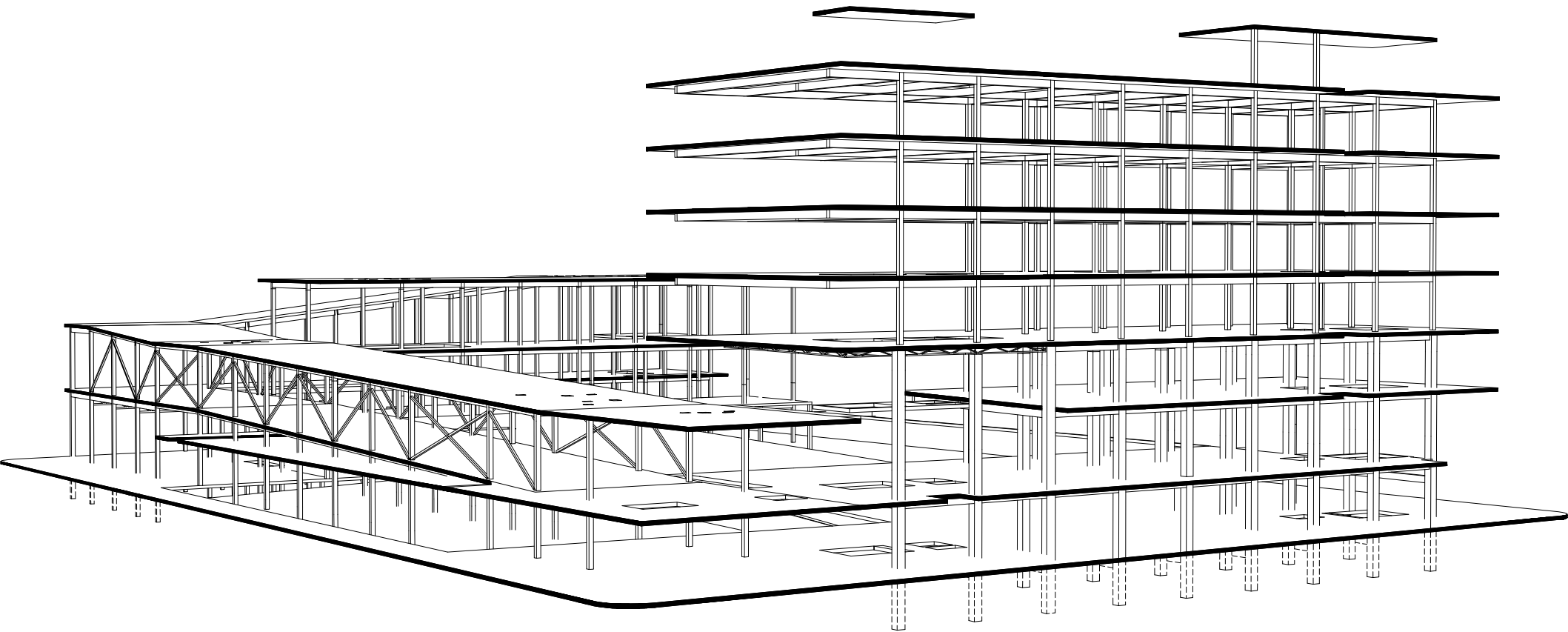
Μορφή και Κατασκευή

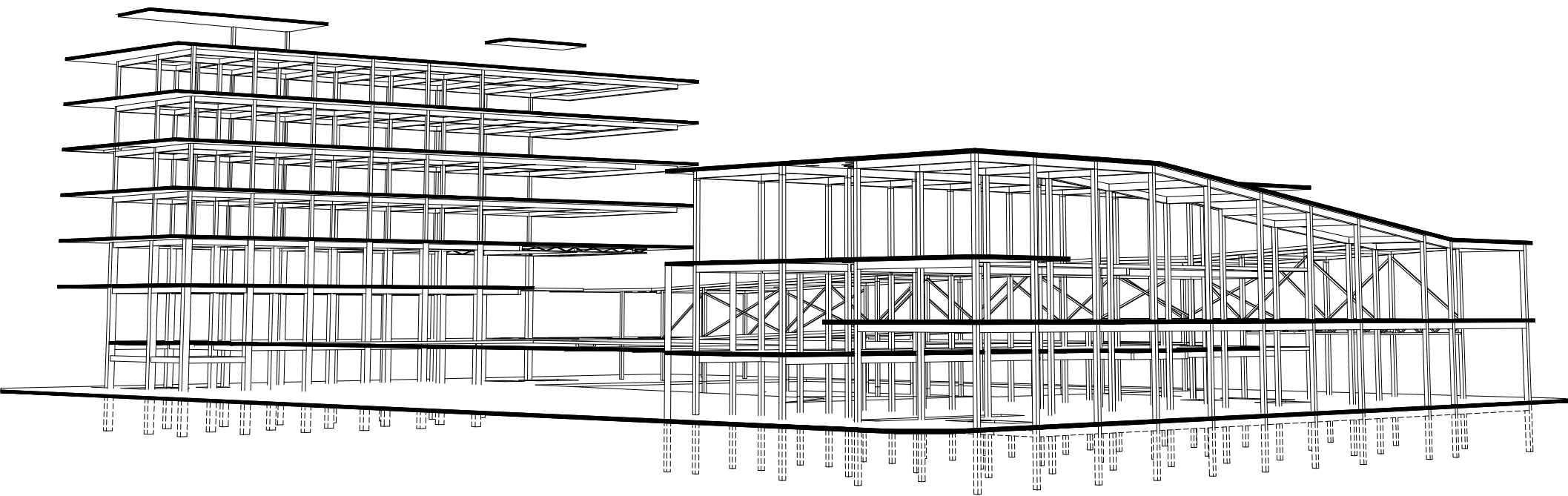
Όσον αφορά στο ζήτημα της μορφής, των υλικών και της κατασκευής της εν λόγω αστικής κοινωνικής υποδομής, αυτή σχεδιάστηκε αρχικά με βάση τις παραλληλίες (ανά πέντε μέτρα) από τις υφιστάμενες χαράξεις των δύο υπάρχοντων ορίων του οικοπέδου και όχι μόνο, θέλοντας να υπερτονίσουμε την ύπαρξη του ιστορικού κτιρίου Ματσάγγου, δημιουργώντας μια αγκαλιά προς το κτίριο και με στόχο την μερική απομόνωση από τους δύο πολύβουους δρόμους της πόλης (Δημητριάδος και Ελ. Βενιζέλου). Ουσιαστικά μεταβαίνουμε στην εφαρμογή ενός τετραγωνικού κανάββου πέντε επί πέντε μέτρων, στους «σταυρούς» του οποίου τοποθετούνται υποστηλώματα 0,50 επί 0,50 μέτρων ή υποστηλώματα 0,25 επί 0,25 μέτρων. Ο κανάββος αυτός άλλωστε υπερτονίζεται, ενώ άλλοτε σκόπιμα «αναιρείται» ή μεταφέρεται σύμφωνα με τις χαράξεις μας ώστε η κατασκευή να είναι σε αρκετά σημεία σε πρόβολο. Η λογική της μορφολογικής - ογκοπλαστικής οργάνωσης του κτιρίου των μονάδων κατοίκησης (από τον β' έως τον ε' όροφο) προέκυψε από τον πολλαπλασιασμό των τεσσάρων βασικών μονάδων (οικογένειας - ζεύγους ηλικιωμένων - φοιτητή) στις τρεις διαστάσεις, με ορισμένες παραλλαγές σε συγκεκριμένα σημεία προκειμένου να επιτευχθεί η μορφή που οραματιζόμασταν στο κτίριο. Όσον αφορά την ογκοπλασία των δύο κτιρίων, του μουσείου (αμιγώς δημόσιο κτίριο) και του «ημι - ιδιωτικού» κτιρίου, στόχος μας ήταν οι δύο μεγαλύτερες όψεις και των δύο κτιρίων να προσδίδουν την έννοια της γλυπτικής και να τονίσουν την σχέση τέχνης και αρχιτεκτονικής. Αυτό επιτυγχάνεται με την υπερτόνιση κάθετων στοιχείων και στα δύο κτίρια, με τη μορφή frozen glass, «θαμπό τζάμι» στο μουσείο το οποίο τοποθετείται σε «λωρίδες» και με τη μορφή σκυροδετημένων κάθετων στοιχείων στο κτίριο κατοικιών. Οι δύο πλάγιες όψεις του κτιρίου - κατοικιών και γραφείων αν και έχουν μόνο ένα συγκεκριμένο άνοιγμα σε κάθε όροφο, στην έξω παρειά αυτών συνεχίζουν κάθετα σκυροδετημένα στοιχεία με τη μορφή που συναντάμε και στις μεγαλύτερες όψεις του κτιρίου, προκειμένου έτσι να επιτευχθεί μια συνέχεια όσον αφορά τη γλυπτικότητα του κτιρίου, όμως με τη διαφορά ότι εδώ συναντάμε και ορισμένα οριζόντια στοιχεία που δημιουργούν ένα παιχνίδισμα στην όψη τόσο εσωτερικά, όσο και εξωτερικά, με τη δημιουργία σκιών εσωτερικά και υπερτονίζουν την σχέση γλυπτικής και αρ-

χιτεκτονικής. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι όψεις εξελίσσονται σαν να έχουν τοποθετηθεί κλωστρά τα οποία όμως έχουν μεγαλύτερα ανοίγματα και επιτρέπουν μεγαλύτερη είσοδο φυσικού αερισμού και φωτισμού. Τρία είναι τα βασικά υλικά που χρησιμοποιούνται και συνδυάζονται σε όλη τη σύνθεση: το σκυρόδεμα, το γυαλί, και το frozen glass (θαμπό γυαλί). Όσον αφορά το «ημι-ιδιωτικό κτίριο, ο φέρων οργανισμός (από το δεύτερο υπόγειο έως τον α όροφο) είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα ενώ στη συνέχεια ο φέρων οργανισμός από τον β όροφο και πάνω είναι μεταλλικός, πρόκειται δηλαδή για σύμμεικτη κατασκευή. Η σύμμεικτη κατασκευή αποτελεί έναν σύγχρονο τρόπο δόμησης που βασίζεται στη συνεργασία χαλύβδινων διατομών (Μεταλλικών στοιχείων) και στοιχείων οπλισμένου σκυροδέματος και στοχεύει στη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των ιδιοτήτων τους προς όφελος της κατασκευής. Ο τρόπος δόμησης της σύμμεικτης κατασκευής από μεταλλικό φέρων οργανισμός υπερτερεί επίσης σε μεγάλο βαθμό έναντι των κλασικών προκατ κατασκευών. Η ευελιξία της σύμμεικτης κατασκευής όσον αφορά τα αρχιτεκτονικά τα οποία μπορούν να επιτευχθούν, όπως επίσης η αντισεισμικότητα που παρέχεται χάρη στη τεχνολογική υπεροχή που τη συνοδεύει δεν μπορεί να απαντηθεί στις κλασικές προκατ κατασκευές. Οι τοίχοι πλήρωσης σε όλο το κτίριο αποτελούνται από οπτόπλινθους που επιχρίονται εξωτερικά με λευκή βαφή. Τα κουφώματα όλων των ανοιγμάτων είναι μεταλλικά και τέλος το γυαλί, ο γκριζο - γάλανος υαλοπίνακας που εφαρμόζεται σε όλα τα ανοίγματα των όψεων καθώς και στα σπηθαία. Όσον αφορά το μουσείο το σύστημα αποτελείται από μεταλλικό σκελετό (υποστυλώματα, δοκοί, διαγώνιοι σύνδεσμοι ακαμψίας), τα οποία συνδέονται μεταξύ τους μεσω κοχλιωτών συνδέσεων συνθέτοντας το φέροντα οργανισμό του κτιρίου. Οι διατομές προκύπτουν κατόπιν στατικής μελέτης του φορέα, σύμφωνα με τους ευρωκώδικες και είναι ανοικτές ή κλειστές διατομές. Οι πλάκες κατασκευάζονται από οπλισμένο σκυρόδεμα και μπορούν να σκυροδετηθούν σε ξυλότυπο (όπως ακριβώς στη συμβατική κατασκευή) ή σε μεταλλότυπο από τραπεζοειδή λαμαρίνα. Αντίστοιχα οι τοίχοι αποτελούνται από οπτόπλινθους με τη διαφορά εδώ ότι έχουμε την ύπαρξη του frozen glass, που πρόκειται για ένα γαλακτερό ημι-διαφανές γυαλί, προκειμένου να προσφέρει φυσικό φωτισμό στο εσωτερικό του κτιρίου με την μέθοδο όμως της διάχυσης. Στη πλατεία που αποτελεί τον κοινόχρηστο χώρο συνάντη-

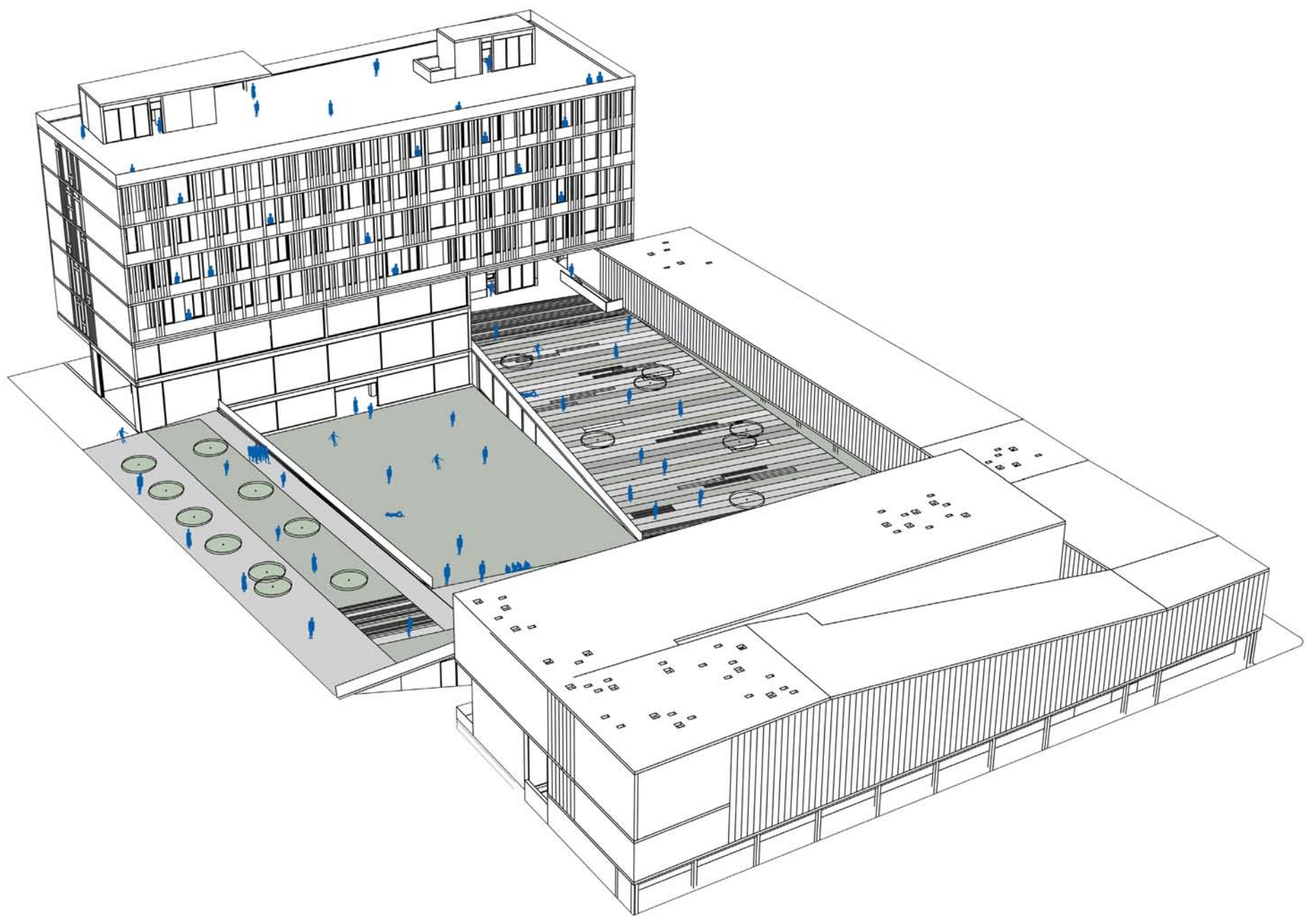
σης και ανάπαυσης, χρησιμοποιούμε πλάκες σκυροδέματος, καθώς και κομμάτια μαύρου κ λευκού γρανίτη και φυσικά πράσινο. Τέλος, γίνεται προσπάθεια να δημιουργηθούν καθ' όλη την έκταση της σύνθεσης αρκετές χωρικές ποιότητες, όπως ματαβάσεις από υπαίθριους σε ημι-υπαίθριους και κλειστούς χώρους και το αντίστροφο, καθώς και αίθρια, ανακλάσεις και διαφάνειες υαλοπινάκων, προεξοχές και εσοχές όγκων, που παίζουν με το φως, την σκιά, τις αισθήσεις, τη γλυπτικότητα των όψεων, και ιδίως με τα βλέμματα των επισκεπτών, που αποτελούν και ορισμένα από τα σημαντικότερα άυλα στοιχεία της Αρχιτεκτονικής.

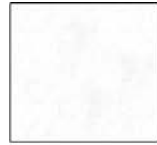
Υλικά - Κατασκευαστικές λεπτομέρειες

Μουσείο

Κτίριο κατοικιών

Πλατεία

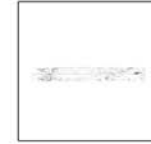
Πατητή τσιμεντοκονία ματ τύπου KURASANIT

Πλάκες σκυροδέματος

Πατητή τσιμεντοκονία ματ με χρωστική ουσία KURASANIT

Πλάκες λευκού γρανίτη

Μάρμαρο

Πλάκες μαύρου γρανίτη

Υαλοπίνακας

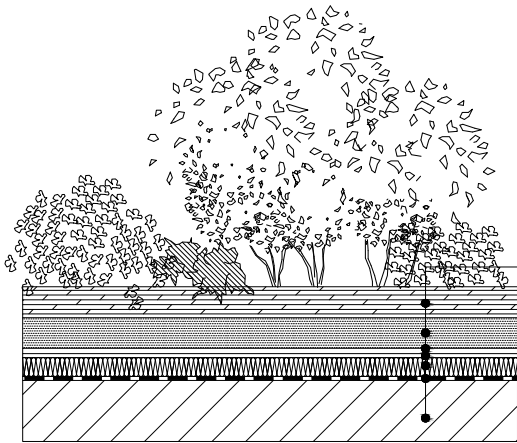
Πράσινο

Fuse Channel Glass τύπου Bendheim

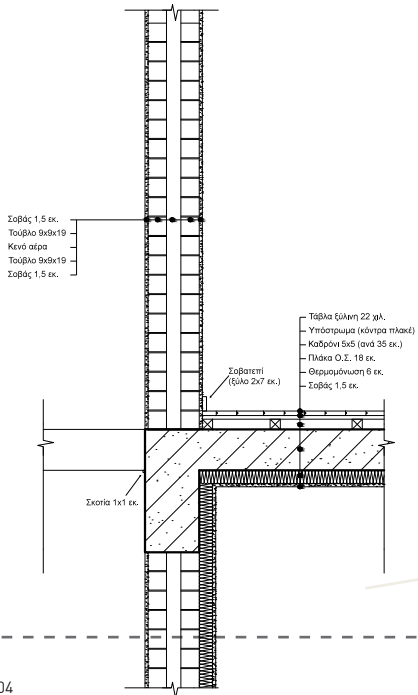

Ξύλο ημίμασιφ

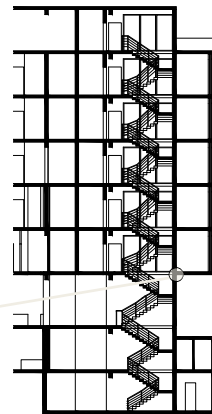

- υπόστρωμα ανάπτυξης φυτών - βλάστηση (12 εκ.)
- διηθητικό φύλλο συγκράτησης υποστρώματος ανάπτυξης (12 εκ.)
- αποστραγγιστική αποθηκευτική στρώση (3 χιλ.)
- υπόστρωμα προστασίας και συγκράτησης (2 χιλ.)
- μεμβράνη αντρίζκης προστασίας (5 εκ.)
- στεγανωτική - διαχωριστική μεμβράνη (1 χιλ.)
- πλάκα σκυροδέματος (18 εκ.)

Λεπτομέρεια φυτεμένου δώματος «πλατεία»

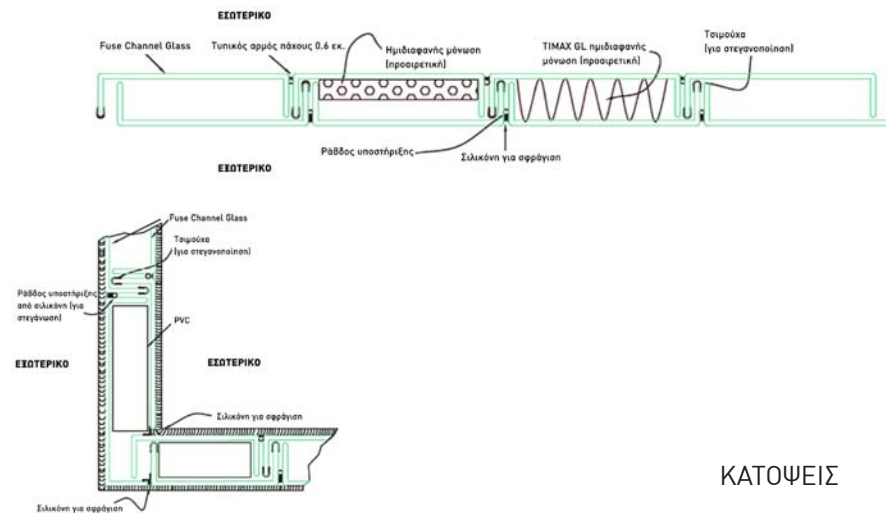

- Σοβάς 1,5 εκ.
- Τούβλο 9x9x19
- Κενό αέρα
- Τούβλο 9x9x19
- Σοβάς 1,5 εκ.
- Τάβλα ξύλινη 22 χιλ.
- Υπόστρωμα (κόνιτρα πλακέ)
- Καθρόνι 5x5 (ανά 35 εκ.)
- Πλάκα Ο.Σ. 18 εκ.
- Θερμομόνωση 6 εκ.
- Σοβάς 1,5 εκ.
- Σοβατεπρί (τύλο 2x7 εκ.)
- Σκαρία 1x1 εκ.

Λεπτομέρεια Λ₂ τομής Β - Β (κτίριο κατοικιών)

Λεπτομέρεια Fuse Channel Glass

ΚΑΤΟΨΕΙΣ

Βιβλιογραφία

Βιβλία

Ελληνικά:

Ανανάδου, Τζημπούλου,Καραδήμου, *Πλατείες της Ευρώπης. Πλατείες για την Ευρώπη*, Τμήμα Αρχιτεκτόνων - Πολυτεχνική Σχολή & Διατμηματικό ΠΜΣ Αρχιτεκτονικής Τοπίου, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 2009

Αραβαντινός Α., Κοσμάκη Π., *ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ - ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ*, εκδ. Πανεπιστημιακές ΕΜΠ, Αθήνα: 1988

Δημόγλου (επιμ.), *Βόλος ένας αιώνας*, Α τόμος, Βόλος: 1999, σ.12

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων, *ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ*, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο: 1990

Στεφάνου Ιωσήφ, «Η Φυσιογνωμία της ελληνικής πόλης», Αθήνα: 2000

Uberto Eco, *Πώς γίνεται μια διπλωματική εργασία*, μτφρ - εισαγωγή - επιμ. Μαριάννα Κονδύλη, (Come si fa una tesi de laurea), εκδ. Νήσος, Αθήνα: 2001.

Χαστάογλου Βίλμα, *ΒΟΛΟΣ ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ - από τον 19ο αιώνα έως σήμερα*, εκδ. Βόλος, Β' έκδοση, Βόλος: 2007

Ξενόγλωσσα:

Alan Tate, *Great City Parks*, pub. Spon Press, London: 2001

Gatje, R.F., *Great Public Squares: An Architect's Selection*, Norton &

Co, New York: 2010

Rob, Krier, *URBAN SPACE*, Foreword Colin Rowe, Academy Editions, 1979

Άρθρα σε περιοδικά:

Ελληνικός τύπος:

Καυκούλα Κ., «Ό σχεδιασμός του δημόσιου χώρου. Διαφυλάγοντας τη φυσιογνωμία της πόλης», *Κτίριο*, 2002, σσ.46-52

Μανωλίδης Κ., «Ο αστικός χώρος στη δίνη της κρίσης», *Γεωγραφίες*, τεύχ.24, Νήσος, Φθινόπωρο 2014

Σχίζας Γ., «Η πλατεία στα πλαίσια της ελληνικής πόλης», *Highlights*, 2006, σσ.7-9

Ξένος τύπος:

AD, vol.49 No I, 1979, Rob Krier, Typological & morphological elements of the concept of urban space, London, AD and Acroshaw Ltd 1979, p.8.

Άρθρα σε διαδικτυακά περιοδικά:

Πασχάλη Ε., Μυριούνη Ε., «Ενοποίηση και Επανασχεδίαση ανοικτών αστικών χώρων στην περιοχή των Εξαρχείων», *ΧΩΡΟγραφίες*, τομ.2, αρ.1, 2011, <http://geo.teicm.gr/ojs/index.php/Chorografies/issue/view/2> (προσπ. 10/11/15)

Διαδικτυακά άρθρα:

Καπετάνιος, «Σιωπηλές πλατείες (Α μέρος), Σκέψεις για την ελληνική πλατεία (Α μέρος)», 24 Ιουνίου 2010, <http://www.greekarchitects.gr/gr/αρχειτεκτονικες-ματιες/σιωπηλες-πλατειες-a-μερος-id3167>, (προσπ. 20/6/16)

Παπαγιάννης, Καμπύρης, «Συγκριτική αξιολόγηση των χώρων αστικού πράσινου στο Βόλο», Μάρτιος 2013, http://www.citybranding.gr/2013/03/blog-post_21.html, (προσπ. 27/7/16)

Εφημερίδες:

Πάπαρη Μ. Α., «Ξανακτίζοντας τις πόλεις», εφ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 27/09/98

Σωτηροπούλου Τ., ««Ζουμ» σε δέκα μικρά αριστουργήματα», εφ. *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 08/02/15

Διδακτικές σημειώσεις:

Μάζης, «Εισαγωγή στις Ανθρωπογνωστικές Επιστήμες», Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΑΠΘ, 2002

Μέλισσας Δ., Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο - Δίκαιο του Περιβάλλοντος, διδακτικές σημειώσεις, εαρινό εξάμηνο, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ, Αθήνα: 2012

Διπλωματικές εργασίες:

Τουμανίδης Α., Ευσταθιάδη Β., *Προτάσεις Ανάπλασης και Αποκατάστασης του Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης*, διπλωματική εργασία, Τμήμα Αρχιτεκτονικής Τοπίου, Καβάλα: 2011

Μεταπτυχιακές εργασίες:

Κιμισκίδης, Μωυσής, «Η πλατεία ως αναπόσπαστο στοιχείο του ποάεο-δομικού σχεδιασμού στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη: Ιστορική, κοινωνική και λειτουργική θεώρηση - νέες προοπτικές», Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σεπτέμβριος 2010,

Κοσμίδου Α., *Σχεδιασμός πάρκου σε αστική παράκτια ζώνη – Μελέτη περίπτωσης: Ανάπλαση Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης*, μεταπτυχιακή εργασία, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Αθήνα: 2011-12

εικόνα σ.12 Morphological Series of Urban Spaces.
(ππηγή: Rob Krier, «Typological & morphological elements of the concept of urban space», vol.49 No I, 1979, London, AD and Acroshaw Ltd 1979, p.8.)

εικόνα 14-15: Pattern Language by Christopher Alexander,
(ππηγή: <http://serenityinthegarden.blogspot.gr/2011/04/pattern-language-by-christopher.html>)

εικόνα 18: Piazza della Siniora, Florence, (ππηγή: https://www.google.com/search?q=Piazza+della+signora+florence&client=safari&rls=en&biw=1141&bih=811&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjh753WrYnPAhWBoRQKHvqCxcgQ_AUIBigB#imgsrc=nlPPFlnFBZ4OzM%3A)

εικ.19: Place des Terreaux Lyon France, (ππηγή: <http://www.danielburen.com/images/exhibit/871>)

εικ.20: Historical Center of Ripoll, (ππηγή: https://www.google.com/search?q=Historical+Center+of+Ripoll&client=safari&rls=en&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjEv4GVwlnPAhVBEBQKHZqHB38Q_AUICcgB&biw=1141&bih=811#imgsrc=zxQ8-VS47LJIBM%3A)

εικ.20: Levinson Plaza, Mission Park / Mikyoung Kim Design, (ππηγή: <https://gr.pinterest.com/pin/411938697145995743/>)

Schouwburgplein, Rotterdam

